

GÖDREI TÜNDÉRKERT ÓVODA ÉS KONYHA

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2017.

TARTALOMJEGYZÉK

1. Jogszabályi háttér	4
2. Küldetésnyilatkozatunk	5
3. Intézményi helyzetkép.....	6
3.1 Működési keretek	6
3.2 Történetiség	7
3.3. Tárgyi feltételek	8
3.4. A nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke.....	9
3.5. Személyi feltételek	10
4. Intézménykép	10
4.1. Gyermekkép	10
4.2. Pedagóguskép.....	11
4.3. Óvodakép – Nevelési alapelvek	12
4.4. Az óvodai nevelés célja.....	14
4.5. Az óvodai nevelés feladatai.....	15
5. Az óvodai nevelés feladatrendszere	17
5.1 Az egészséges életmód alakítása.....	17
5.2. A környezeti nevelés elvei	22
5.3. Az érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása	23
5.4. Az anyanyelvi- értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	27
5.5. Speciális feladatok	30
5.5.1. Kisebbségi nyelvi nevelés	30
5.5.2. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése.....	34
5.5.3. Hátrányos helyzetű gyermekek	42
5.5.4. Tehetséggondozás	43
5.5.5. A migráns gyermekek interkulturális nevelése	43
5.5.6. Gyermekvédelem az óvodában	44
6. Az óvodai élet megszervezésének elvei	47
6.1. Az óvodai csoport kialakítása	47
6.2. Az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységek szervezeti keretei.....	47

6.3. Baleset megelőzés feladatai	50
6.4. Az óvodavezető feladatai	51
6.5. Az óvodapedagógus feladatai.....	51
6.6. Az esélyegyenlőség biztosításának eszközei – a Lépésről Lépésre program specifikumai	52
6.6.1. Programunk sajátosságai	52
6.6.2. A komplex személyiségfejlesztés és a differenciált képességfejlesztés lehetőségei projekt-rendszerben	53
6.6.3. Individualizálva szocializálás.....	54
6.6.4. Az individualizálás elvei	55
6.6.5. Az individualizálás lehetőségei a játékban.....	56
6.6.6. A tevékenységközpontok rendszere, a szabad játék és a felajánlott tevékenységek kerete → A nyolc tevékenységközpont	59
6.7. A kompetencia alapú óvodai programcsomag sajátosságai	61
7. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai.....	67
7.1. A játék	67
7.2. Verselés, mesélés	73
7.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	78
7.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	81
7.5. Mozgás	85
7.6. A külső világ tevékeny megismerése	90
7.7. Munka jellegű tevékenységek	98
7.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	101
7.8.1. Nevelési, tanulási tervben meghatározott célok.....	103
8. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére.....	107
9. Az óvoda kapcsolatai	109
9.1. Az óvoda és a család kapcsolata	110
9.2. Az óvoda egyéb kapcsolatai	114
10. Óvodai ünnepek és hagyományok.....	117
Melléklet.....	119
Die Prinzipien unserer Erziehung	119
1. Pädagogische Grundprinzipien.....	119
2. Unsere Auffassung vom Kind, dem Kindergarten, der Kindergärtnerin, den Eltern, der Erziehung	120

3. Unsere Erziehungswertordnung	126
4. Das Ziel unserer Erziehung	127
5. Die Aufgaben unserer zweisprachigen Erziehung	128
6. Die Tätigkeiten der Kinder im Kindergarten	135
7. Die Organisation des Kindergartenlebens	147

Intézményünkben a nevelő és oktató munka a pedagógiai program szerint folyik. A Pedagógiai Programot a nevelőtestület fogadja el, és az intézményvezető hagyja jóvá. A Pedagógiai Program nyilvános dokumentum, amelyből az óvoda használói megtudhatják, hogy milyen módszerű, eredményű felkészítést remélhetnek az intézménytől.

Pedagógiai programunkban óvodánk lehetőségeit igyekeztünk megjeleníteni, a megfelelő törvényességi szempontok betartása és figyelembe vétele mellett.

A program módosításakor figyelembe vettük a helyi sajátosságainkat, az intézményünkbe járó gyerekek szociokulturális helyzetét, szűkebb és tágabb környezetünk és partnereink elvárásait. A módosított óvodai nevelés országos alapprogramja mellett különféle pedagógiai nézetek, nevelési gyakorlatok kerültek előtérbe feladataink meghatározása során. Nevelőtestületünk közös érték- és normarend alapján egy összehangolt szakmai feladatvállalással alakította ki, közösen elkészített hosszú távú stratégiai programját.

1. Jogszabályi háttér

A pedagógiai program tartalmát a következő jogszabályok határozzák meg:

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési – oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2003.évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 32/1997. (XI.5.) MKM rendelet a Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelve és a Nemzeti, etnikai kisebbség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2011.évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól
- 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- Az 1997. évi XXXI. Törvény a Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról

- 2003.évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

2. Küldetésnyilatkozatunk

Programunk alapja a gyermekismeret.

Fejlesztő stratégiánkban hangsúlyos: a humanista magatartás, a választani és dönteni tudás képessége, a saját lehetőségek felismerése, a sikerre törekvés, az önérvényesítés, az egymás iránti tisztelettel és toleranciával ötvözve, konszenzusokra épülő közösségi értékeke felvállalásával és megőrzésével.

A játékban tanulás rendszerében, a játéktevékenység védelmével és előkészítésével a felajánlott és választható lehetőségekkel szoktatják a gyermekeket a kreatív önkifejezésre és kitartó, eredményre törekvő tevékenységekre.

Szeretetteljes, biztonságos, az egyéni különbségeket, az egyéniséget toleráló légkörben, ésszerű korlátokkal minden gyermeknek esélyt adunk saját erősségeinek felismerésére és a sikerélményre.

Arra törekszünk, hogy pozitív érzelmi viszonyt alakítsunk ki a szülőföldhöz, a nemzetiségi hagyományokhoz, szokásokhoz, kultúrához való kapcsolatban.

Nevelésünk egyszerre erősíti az egyediséget és ösztönöz együttműködésre, támogatja a gyermekek szocializációját eltérő módszerekkel, egyénre szabott mértékben. Az individualizálás áthatja az egész óvodai életet és minden tevékenységet. Programunk a gyermekek pozitív önértékelésének támogatásával az aktív személyiség önfejlesztő erőit alapozza meg.

A gyermekek tevékeny mindennapjai biztonságot nyújtó feltételrendszerben, szeretetteljes légkörben valósulnak meg.

A gyermekeink különféle szociális háttérrel rendelkeznek, zömmel hátrányos helyzetű családból érkeznek. Egyre több a gyermekvédelmi esetek száma, a gyermekvédelmi munka jelentősége megnőtt. Szaporodott a beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő részképesség-lemaradással érkező, sajátos nevelési igényű egészségügyi szokások hiányával érkező gyermekek száma. Nyitottak vagyunk a partneri elvárások iránt, de szolgáltatásainkat a szakmaiság és a gyerekek mindenképp felett álló érdekét szolgáló szempontok határozzák meg.

Olyan óvodát szeretnénk,

- ...amely valóban második otthona a gyerekeknek, ahová szívesen járnak, mert motiváló és családi légkör veszi körül őket
- ...ahol a gyerekek, a szülők és pedagógusok együtt dolgoznak a közös célok elérése érdekében
- ...ahol a természetes gyermeki kíváncsiságot kihasználva és arra építve fejlesztjük képességeiket, gazdagítjuk ismereteiket
- ...ahol a gyerekek a lehető legtöbb lehetőséget kapják arra, hogy megtalálják azt, amiben tehetségesek, amiben sikereket érhetnek el
- ...ahová a szülők is szívesen térnek be
- ...ahol a nevelőtestület tagjai innovatívak, nyitottak a kihívásokra, munkájuk egyben hivatásuk is
- ...amely érzékenyen reagál a társadalmi változásokra, a gyermekek, a szülők és a fenntartó igényeire, amely képes a helyi német és roma kisebbség, valamint a magyar nemzet hagyományait megismertetni, ápolni
- ...amelynek pedagógusai példát mutatnak lakóhelyük felnőtt és gyermek polgárainak a közösségért tett önzetlen munkában

3. Intézményi helyzetkép

3.1 Működési keretek

Baranya megye aprófalvas településeinek egyike községünk, Gödre, amely a 66-os főút mentén, Pécs megyeszékhelytől 45, Kaposvártól 25 km távolságra fekszik, és a Sásdi Kistérség közigazgatási területéhez tartozik. Jelenleg a kistérség 27 települése közül tíz településén érhető el helyben az óvoda.

Gödre községben általános iskola már 1745-től működött, az óvodát csak jóval később, 1950-ben alapították. Végleges otthont 1957-ben kapott a község központjában, a Fő utcán. Az épület többszöri átalakítással nyerte el mai formáját.

Az óvoda 1968-ban indult fejlődésnek, amikor idény-napközi otthonból állandó napközi otthonná vált. A két önállóan működő közoktatási intézmény (óvoda, iskola) a fenntartó képviselőtestület határozata értelmében 2007 szeptemberétől közös igazgatású intézményként működött 2012 decemberéig. Ezen időszak alatt számos olyan kezdeményezésben vett részt, amely mind az óvodára, mind az iskolára nézve fejlesztő hatású volt. A közoktatásban bekövetkezett

változások miatt 2013. január 1-től a két intézmény ismét külön-külön folytatja tevékenységét, az óvoda a helyi önkormányzat, az iskola pedig az állam fenntartása alatt. A folyamatban lévő tevékenységek a nevelési programban foglaltak szerint zajlanak.

A családi háttér nagymértékben meghatározza a gyermekközösség összetételét, és azokat a szociokulturális jellemzőket, amelyek befolyásolják a pedagógiai munkát. Ebből következik, hogy az óvodába járó gyerekek többsége az átlagosnál alacsonyabb színvonalú szociokulturális háttérrel rendelkezik, amelynek következtében a szülői elvárások is sok kívánnivalót hagynak maguk után, miután a családi háttér sok esetben a mai magyar társadalmi valóság összes negatívumát (gazdasági, megélhetési nehézségek, munkanélküliség, alkoholizmus) tartalmazza. E hatások tükröződnek a gyerekek lehetőségeiben, teljesítményében, valamint viselkedési- és beszédkulturájában egyaránt. A gyerekek jelentős hányada ingerszegény környezetben él, otthon nem, vagy csak hiányosan sajátítják el azokat az alapvető szokásokat, viselkedési normákat, amelyek sikeres szocializációjukhoz elengedhetetlenek. Ezek a gyerekek az átlagosnál is nagyobb odafigyelést, törődést, türelmet és szeretetet igényelnek. Az óvoda pedagógiai szerepét, célkitűzéseit alapvetően meghatározza működési közege. A fentiekből következően az óvodának feladata, hogy törekedjék az otthoni hátrányok kiküszöbölésére, a szülőkkel együttműködve nevelje a gyerekeket, példát és mintát mutatva számukra. Ez a törekvés tükröződik abban a módszertani sokszínűségben is, amely az óvodára megalakulása óta folyamatosan jellemző. Az intézmény mindig igyekezett megragadni azokat a lehetőségeket, amelyek az óvodai nevelőmunkát hatékonyabbá tehetik. Ez a szemlélet napjainkban is érvényesül, és nélkülözhetetlen is a kisebb vidéki intézmények fennmaradásához.

3.2 Történetiség

Gödre község eredendően német ajkú település volt. Ennek köszönhetően 1980-tól a pedagógiai szakmai kultúra szerves részévé vált a helyi hagyományok megismerése és őrzése, a nemzetiségi nyelvi nevelés. Az intézmény feladatának tekinti, hogy a családokkal együttműködve feltárja a sváb kultúra hagyományait, tárgyi emlékeit s ezt a gyermekekkel megismertesse, ezzel is elősegítse identitástudatuk megszilárdulását.

Az intézményben 1995-ben a Soros Alapítvány pályázatának támogatásával elkezdődött a Lépésről Lépésre Óvodai Program, melynek hatására az óvoda rövid idő alatt óriási változáson ment keresztül, mind a fizikai környezet, mind a tartalmi munka tekintetében. A Lépésről lépésre óvodafejlesztő program egyaránt alkalmas a tehetséges és a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatására. A program olyan módszerekkel dolgozik, melyek nagy

teret biztosítanak a természetes tanulási folyamatoknak. Épít a gyerekek spontán érdeklődésből és tapasztalatokból szerzett tudására, a gyermekek önálló gondolkodására, mérlegeléseire és döntéseire. A pedagógusok kommunikációjukban és a témaválasztásukban is folyamatosan reagálnak a gyermekek egyéni szükségleteire, valamint korábbi ismereteikre és tapasztalataikra is, hogy ezzel teremtsék meg és tartsák fenn a gyermekek belső motivációját a saját ismeretszerzési folyamatukban. A program egymással kölcsönhatásban egyszerre fejleszti a személyiséget és a közösséget, a gyermekek együttműködéshez szükséges képességeit.

Az óvodai és iskolai program szemléletében, módszertanában és tárgyi-környezeti feltételeiben is azonos pedagógiai modellt képvisel, így megkönnyítve a gyerekek számára az óvoda és az iskola közötti átmenetet. A környezet, csoportszoba téralakításánál, berendezésénél a gyerekek fejlődési sajátosságait, szociokulturális szükségleteit és a sikeres ismeretszerzés és tapasztalás feltételeit egyszerre veszi figyelembe.

Az óvoda területi sajátosságainak következtében korán bekapcsolódott a szociális hátrányok enyhítését célzó integrációs pedagógiai rendszer (IPR) bevezetésébe. A rendszer kiépítése során az óvodapedagógusok tapasztalatot szereztek a hátrányos helyzetű tanulók együttnevelésének lehetőségeiről, illetve a más intézményekben folyó integrációs munkáról.

Gödre Község Önkormányzata a helyi közoktatás színvonalának emelése céljából 2008-ban pályázatot nyújtott be, és nyert, intézményi szinten mintegy 21 millió forintot, vissza nem térítendő támogatás formájában. Ennek köszönhetően a 2009/2010-es nevelési évtől a TÁMOP 3.1.4. program keretében kompetencia alapú nevelés bevezetésére, valamint infrastrukturális fejlesztésekre került sor az óvodában és az iskolában egyaránt.

A legújabb fejlesztési program az intézményben a „Legyen az esély egyenlő- esélyteremtés a Sásdi Kistérségben” című pályázat Gyermekszegénység Elleni Programjának (GYEP) helyi megvalósítása. A program keretében az óvoda Szülő Klubot működtet, ahol közös tevékenységre, közös produktum elkészítésére csábítjuk a családokat. Az összejövetelek másfelől alkalmat teremtenek arra, hogy a gyermekek és családjuk bekapcsolódhassanak a falu közösségi életébe, olyan gyakorlati foglalkozásokon vehessenek részt, amelyek pozitív befolyást gyakorolhatnak hétköznapijakra.

3.3. Tárgyi feltételek

Az óvodai nevelés a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások keretében folyik német nemzetiségi nyelvoktatással. Az óvoda 33 férőhelyes,

egy csoportszobával, egy tornaszobával, valamint mellékhelyiségekkel, kiszolgálóhelyiségekkel rendelkezik. A hozzá tartozó tágas, füves udvar egy része sármentes, betonozott. Az állandó kinti játékok az uniós szabványnak megfelelőekkel bővültek.

A szülők és fejlesztő szakemberek számára berendeztük „családi szobánkat”, ahol a szülők az óvónókkal megbeszélhetik gyermekeik fejlődésével kapcsolatos kérdéseiket, valamint lehetőség van szakkönyvek, folyóiratok olvasására. A gyermekekkel a fejlesztő szakemberek itt foglalkoznak egyéni- és kiscsoportos formában, amelyhez sokféle eszközt, színes, gyermekbarát környezetet biztosítunk.

Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon alakítottuk ki, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen változó testméretüknek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését, lehetővé tegye mozgás és játékigényük kielégítését, a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vegye körül. Az udvari mozgást fejlesztő játékaink is az elmúlt tíz évben sokat javultak. Fából készültek az előírt szabványnak megfelelnek. Programunk megvalósításához szükséges, alapvető tárgyi feltételek adóttak. Az elhasználódás miatt folyamatosan szükséges pótolni, javítani. Javításra, tatarozásra vár az épület is, a nyílászárók, az épület szigetelése és a homlokzatok felújításra szorulnak.

Az udvar felszerelése: homokozó, hintaállvány kettő hintával, babaház, csúszda, favár egyensúlyozó híddal, favár csúszdával, kötélmászóka, labdák, tornakarikák, rollerek, triciklik, kismotorok, homokozó játékok biztosítottak a gyerekek játékához.

3.4. A nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

Az alapvető, nevelést, fejlesztést segítő gyermeki tevékenységekhez rendelt eszközrendszerünk, a törvényes működéshez szükséges eszközeink és felszereléseink megléte, a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet által meghatáro-

zottaknak eleget tesz. Továbbiak az egyes tevékenységformák részletezésénél jelennek meg. Törekszünk arra, hogy eszközeink, felszerelésünk minőségben a lehető legjobban nyújtsa az óvoda dolgozói és a szolgáltatás igénybe vevői, elsősorban a gyermekek számára. Ezért kihasználunk minden lehetőséget az eszközök bővítésére, szükség esetén cseréjére.

3.5. Személyi feltételek

Óvodai nevelőmunkánk középpontjában a gyermek áll. Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára. Kiemelt feladatulknak tekintjük, hogy a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit is megvalósítsuk.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli. Ezt a feladatot intézményünkben utazó gyógypedagógus kollégák látják el.

Intézményünkben 2 fő óvodapedagógus dolgozik, közülük egy fő nemzetiségi óvodapedagógus, egy fő pedagógus szakvizsgával rendelkezik. A nevelőmunkát 1 fő dajka segíti.

Nevelő-testület magas szintű végzettsége, képesítése az alapfeladat hatékony ellátásán túl segíti a helyi sajátosságainkból fakadó kisebbségi, nyelvi nevelés teljesítését. A nevelőtestület tagjai nyitottak és fogékonyak az újra, képesek szakmai innovációra. Önképzés és továbbképzés által törekednek pedagógiai, pszichológiai és módszertani kultúrájuk növelésére. Óvodai nevelésünk eredményességéhez hozzájárul az óvodapedagógusok és a nevelő munkát segítő dajka összehangolt munkája.

4. Intézménykép

4.1. Gyermekkép

Gyermekképünk az emberi személyiség tiszteletén alapul. Az ember mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség sza-

bad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

A gyermekeket egymás elfogadására neveljük, akik jól érzik magukat a közösségben, érdeklődnek társaik, barátaik iránt, figyelmesek, segítőkészek. Elfogadják a különbözőségeket, tisztelik a felnőtteket és társaikat. Együttműködésben alkalmazkodóak, de képesek az önérvényesítésre. Gyermekképünk

- pozitív énképpel és érzelmi beállítódással rendelkeznek, ismeri saját értékeiket, erősségeit, de reális képe van hiányosságairól is
- optimista szemléletű, jókedvű, kis sikereknek is örülni tud
- tevékenységében kitartó, önálló, önfegyelmel bíró
- képes önmagát szabályozni, rendelkezik önkontrollal
- kreatív, kezdeményező
- természetes kíváncsisággal, felfedezőkedvvel vesz részt az óvodai életben
- ügyesen mozog, szereti a sportot
- szereti és védi a természetet
- érthetően beszél, tud kapcsolatot teremteni és fenntartani
- az írott nyelv és a jelzések iránt érdeklődik
- a választás és a döntés lehetőségével élni tud
- érzelmileg kötődik a kisebbségi környezethez, természetes számára a kétnyelvűség

4.2. Pedagóguskép

Az óvodapedagógus magatartásával segíti az integrációt, munkája során lehetőséget biztosít a gyermek személyiségének kibontakoztatásához, melyhez nélkülözhetetlen a rugalmasság, önállóság, az innovatív szemlélet, a helyzetfelismerő és döntési képesség megléte. Az óvodapedagógus képes pedagógiai elveit, nevelési gyakorlatát egyeztetni, bevonja a dajkákat a közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak megtervezésébe. Igénye van az önművelésre, a szakmai tájékozottságra, szaktudásának fejlesztésére.

Alapelveink:

- a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi
- a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását
- az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk

Ennek érdekében

- Pontos, pozitív üzenetet közvetítünk a gyermekek felé – szeretjük, elfogadjuk, mert van; olyannak szeretjük amilyen – egészséges, pozitív énképük alakuljon ki
- Elutasítjuk a számonkérést, a hibakeresést, a kioktatást – helyette a követelményeket fel nem adó, célirányos, tervszerű, de elfogadó attitűdöt sugalló nevelést támogatjuk
- A szeretetteljes légkört, a gyermekek óvását, az okos szeretetet, az együttérzést, és segítőkészséget, a toleráns magatartást, a gyermekek érdekében érvényre-juttatását és támogatását várjuk el egymástól

Elvárásaink az óvónő felé:

- Vidám, felszabadult játéklétkör létrehozásának képessége
- Segítő, támogató, elfogadó attitűd
- Differenciált nevelés iránti elkötelezettség
- Jó empátiás készség
- Gyermek- és családcentrikusság
- Környezettudatos szemlélet
- Csapatjátékos

4.3. Óvodakép – Nevelési alapelvek

Mottó: „*Együtt, egymással, egymásért*”

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és felelőssége. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló neve-

lési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti óvó-védő, szociális, nevelő és személyiségfejlesztő funkcióit, a gyermekekben megteremtődnek a kisiskolás korba való átlépés belső pszichikus feltételei. Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik: a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

Szeretetteljes, biztonságérzetet adó érzelemgazdag nemzetiségi óvodánkban a gyermekközpontúság úgy jelenik meg, hogy:

- a gyermekek köré ingergazdag, a szabad játékot és a spontán utánzást lehetővé tevő és elősegítő környezetet hozunk létre;
- a gyermekekhez, mint egyedi, mással nem helyettesíthető individuumokhoz és szociális lényekhez, az életkori sajátosságok és az egyéni szükségletek különbségek ismeretében közelítünk. Az alkalmazott pedagógiai eszközöket, módszereket a gyermek személyiségéhez és érési üteméhez igazítjuk, ezzel segítve a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását, kompetenciáinak alapítását.
- önálló tapasztalatszerzésre, cselekvésre, gondolkodásra, alkotási vágyra ösztönzünk. A döntés, a választás lehetőségét megadjuk, kreativitás képességét kialakítjuk;
- az odafigyelés a fontosság, a biztonság érzését nyújtja a gyermekeknek;
- a szeretetteljes légkört, a gyermekek óvását, az okos szeretetet, az együttérzést, és segítőkészséget, a toleráns magatartást, a gyermekek érdekének érvényre-juttatását és támogatását várjuk el egymástól;

- pontos, egyértelmű követelményeket támasztunk a szabadság és a korlátok ésszerű rendszerének működtetésével. A gyermeket bevonjuk a szabályok kialakításába, önmaguk fejlesztésébe;
- a napirend helyes életritmust teremtő stabil pontjain túl, a rugalmasságot és a folyamatosságot, az egyéni igényekhez való alkalmazkodást támogatjuk;
- a felajánlott tevékenységeket differenciáljuk, így minden gyermeknek szabad választási lehetőséget adunk – programunk milyenségétől távol áll a direkt kényszerítő megoldás.
- az óvoda inkluzív szemlélettel, gyermekközpontú nevelési attitűddel, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférés lehetőségét, az esélyegyenlőséget, a hátrányok kompenzálását.
- Elsődlegesnek tartjuk a gyermekközpontúságot, a gyermek személyiségi jogainak tiszteletben tartása, az egyenlő hozzáférés mellett a társadalmi elvárásoknak megfelelő nevelést.
- Óvodánk közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez és a megváltozott elvárásokhoz alkalmazkodó gyermeki személyiségvonások fejlődését.
- Törekszünk az SNI-s, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek nevelését támogató szemlélet és az esélyegyenlőséget, hátrányt csökkentő pedagógiai attitűd kialakítására, valamint a nemek társadalmi egyenlőségének támogatását segítő elvek megvalósulására.
- Biztosítjuk a nemzeti, etnikai kisebbségekhez tartozó és migráns gyermek önzonoságának megőrzését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok védelmét.

4.4. Az óvodai nevelés célja

Óvodánkba (2,5) 3 éves kortól, az iskolába lépésig járnak a gyermekek. Célunk óvodába lépéstől az, hogy – Lépésről-lépésre – a gyermekeket felkészítsük a következő életszakasz kihívásaira – éretté váljanak az iskolai tanulásra, jó alapokat adva az életen át tartó tanulás iránti igényre.

Az életkori és életkori szakaszonként jelentkező általános jellemzők mellett az egyediségre a gyermekek között meglévő különbségekre irányul figyelmünk, biztosítjuk a folyamatosságot és a fejlődést követő gyakorlatokat, testi, lelki és szociális érettséget alakítunk ki.

Megalapozzuk a gyermekek környezettudatos szemléletét és magatartását. A sajátos nevelési igényű gyermekek integrálásával esélyegyenlőségüket biztosítjuk. A migráns családok gyermekeinek biztosítjuk a multikulturális nevelést.

A gyermekek tevékeny mindennapjai biztonságot nyújtó feltételrendszerben, szeretetteljes légkörben valósulnak meg, elősegítve a harmonikus fejlődést, a kisebbség nyelvének és kultúrájának megismerését.

Óvodánk, környezetünk igényeihez igazodva, szakmailag önálló intézményként, óvó-védő, szociális nevelő – személyiségfejlesztő feladatot lát el, valamint a családi nevelés kiegészítését vállalja fel.

Szeretnénk elérni, hogy minden gyermek birtokában legyen azoknak az értelmi, művészi, etikai és gyakorlati képességeknek, amelyek segítségével majdan sikerrel illeszkednek be a társadalomba.

Feladatunk felismerni a gyermek sajátos nevelési igényét, hátrányos helyzetéből fakadó lemaradását és szükség esetén szakember bevonásával történő fejlesztését.

4.5. Az óvodai nevelés feladatai

- Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése: az egészséges életmód alakítása, az érzelmi, az erkölcsi és a közösség nevelés, az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.
- Az egészséges életmód alakítása, az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelés feladata:
 - a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
 - a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
 - a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
 - a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
 - az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;

- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
 - a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
 - megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.
- Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Ennek érdekében fontos, hogy
- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék;
 - az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
 - az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
 - az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól
- A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be
- Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel

- Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani
- Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra -, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről
- Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – alkotóképesség – fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

5. Az óvodai nevelés feladatrendszer

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása
- az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása
- az anyanyelvi-értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása

5.1 Az egészséges életmód alakítása

Gondozás

A testi, lelki, szellemi egészség egyik alapvető feltétele a gyermek testi komfortérzetének kielégítése. A gondozási feladatok teljesítése bensőséges gyermek-óvónő, gyermek-dajka

kapcsolatot feltételez. A toalett használatával kapcsolatos tevékenységek figyelemmel kísérése, támogatása, szükség szerint fizikai segítség nyújtása sértheti a gyermek intim szféráját, ezért nagyon türelmesnek, megértőnek kell lennünk.

A testápolás terén, akár a kéz, akár az arc megérintése szintén válthat ki elutasítást a gyermek részéről, amit el kell fogadnunk, nem szabad tovakodóan viselkednünk. A papír zsebkendő használatával kapcsolatban felhívjuk a gyermekek figyelmét annak anyagára, hulladékként kezelése során szelektív gyűjtésére. Az öltözködésnél fontos a helyes sorrend megismertetése, egymáshoz igazítása. Minden korosztálynál fontos a fogápolás szokásainak megalapozása.

Az önkiszolgáló feladatok elvégzése a tevékenységek többszöri gyakorlását teszi lehetővé, alakítja a gyermek énképét, segíti önállóvá válásukat. Az óvónő, dajka bemutatja, megismerteti és figyelemmel kíséri a napi élethez szükséges szokások fejlődését., melyek egy része az óvodáskor végére szükségletté válhat. Mivel minden tevékenységet szóbeli megerősítés kísér, ezért a napi életritmus megtervezésénél erre is elegendő időt kell biztosítani, hogy mindez nyugodt, kiegyensúlyozott, türelmes légkörben valósuljon meg.

Testi nevelés

A testi nevelés magába foglalja a gyermek testi szükségleteinek természetes mozgásigényének kielégítését, a gyermek egészségének, testi épségének védelmét, megőrzését, edzését. Ehhez rendelkezésünkre áll egy szép nagy udvar, nagy füves játéktérrel, többfunkciós, esztétikus, a biztonsági szabványoknak megfelelő játékokkal, sportszerekkel.

Mozgás

A mozgásokhoz kapcsolódó gondozási feladatok elősegítik a helyes higiénés szokások kialakítását. Az óvodapedagógus feladata - a dajkával megosztva -, hogy megteremtse a feltételeket a gyermekek egészséges fejlődéséhez.

Évszakonként közeli kirándulásokat, sétákat szervezünk változatos helyszínnel, megismertetjük a természetjárás szépségét a gyermekekkel, lehetőség szerint a szülőket is bevonjuk.

A rendszeres, örömmel végzett mozgással a gyermekeket az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk, és mintát adunk a szülőknek is.

Levegőzés

A levegőzés élettani hatásán túl elősegíti többek között a hangképző szervek fejlődését, a helyes légzés kialakítását. Az óvónő törekedjen arra, hogy a mindennapok során lehetőség szerint a gyermekek minél több tevékenységüket a szabad levegőn végezzék. Környezetvédelmi tapasztalat biztosítása: Az élethez levegőre van szükség, van jó és rossz, tiszta-szennyezett levegő (szellőztetés, séták, kirándulások alkalmával).

Pihenés

Legfontosabb a pihenéshez szükséges nyugodt légkör biztosítása - az altatás hangulatához illő mese, halk zene -, a gyermekek egyéni alvási igényének és szokásainak figyelembe vételével a szükséges tárgyi és személyi feltételek megteremtése. Kényelmes, a gyermekek méretéhez igazított fektetők használata, saját pizsama, „otthoni szagélményt adó” alvóka, fűtési szezonban a párologtató használata. Az óvónő jelenléte a pihenés teljes idejében elengedhetetlen, a gyermekek nem maradhatnak egyedül.

Egészségvédelem, edzés

A gondozási, a testi nevelési és a mozgásfejlesztési feladatok megfelelő ellátása, megvalósítása elősegíti a gyermek egészségének megóvását. Ezen kívül nagy hangsúlyt fektetünk a higiénés szabályok betartására, például környezet tisztántartása, portalanítása, szükség szerint fertőtlenítése, a környezeti ártalmak kiküszöbölésére például szelektív hulladékgyűjtés, energiatakarékos izzók, keverőfejes csaptelepek felszereltetése, légszennyeződés csökkentése bokrosítással minél több zöld növény elhelyezése, megfelelő páratartalom biztosítása, nyugtató hatású színharmónia.

Lényegesnek tartjuk az anamnézis-felvétel közben felderített, ritkán előforduló, az óvodai közösségbe kerülést nem feltétlenül akadályozó betegségek (például Krupp, allergia, asztmikus tünetek, lázgörcs, epilepszia, cukorbetegség) regisztrálását, figyelemmel kísérését, alapvető tennivalók elsajátítását és a gyermek fiziológiás szükségleteinek biztosítását (például étrend helyes betartása), az egészségi állapot egyensúlyban tartásához szükséges környezet megteremtését.

A gyermek testi épségének védelme és a baleset-megelőzés magába foglalja a személyi és tárgyi feltételek biztosítását, az eszközök, használati tárgyak folyamatos és tervszerű ellenőrzését, valamint karbantartását, a hibaforrások megszüntetését. A gyermeki gondolkodásmód sajátosságából, valamint a szenzomotoros koordináció zavaraiából adódóan következnek a tipikus gyermekbalesetek (törések, zúzódások), ezek teszik szükségessé az óvónő állandó kontrollját, a tevékenységek figyelemmel kísérését. Önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük a gyermekeket (konfliktuskezelés, tolerancia).

A levegő, víz, napfény együttes hatása biztosítja a gyermekek testi edzettségét. Ennek érdekében lehetőség szerint minél több időt kell a szabadban tölteni, az időjárásnak megfelelő ruházatban. Nyáron erős UV-sugárzáskor 11 és 15 óra között a gyermekek nem lehetnek sem a napon, sem az árnyékban.

Óvónői feladatok

- Nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése a csoportban
- A gyermekek szükségleteinek kielégítése a nap egész folyamán
- A szokás- és szabályrendszer közös alakítása a gyermekekkel
- A kialakított szokás- és szabályrendszer betartásának figyelemmel kísérése, reális, a gyermek egyéni fejlődéshez viszonyított fejlesztő értékelése
- Önállósági törekvések támogatása
- A kultúrált étkezés szokásainak megismertetése, gyakoroltatása
- Az asztalterítés technikájára, esztétikumára való odafigyelés
- A toaletthasználat intimitásának válaszfalakkal és függönyökkel történő biztosítása
- A gyerekeknek egyéni szükséglet alapján a toalettpapír használatában, a zsebkendő használatában segítségnyújtás
- Elegendő mennyiségű toalettpapír használatára ösztönzés
- A WC lehúzásának igényé alakítása, elvégzésének figyelemmel kísérése
- A gyermekek helyes kézmosásra, kéztörlésre szoktatása
- A gyermekek tisztaság, ápoltság iránti igényének alakítása
- A fogmosás technikájának megismertetése, mindennapos gyakoroltatása, a fogmosás eszközeinek rendben tartására serkentés
- A fésű használatának bemutatása, gyakoroltatása, szükség szerinti segítségnyújtás
- A felöltözésnél, vetkőzésnél megfelelő réteges öltözködésre szoktatása

- A ruhák összehajtásának. Az öltözőszekrényben való rendben tartásának megismertetése, elvárása
- A gyermekek levegőzésének biztosítása
- Lefekvés után mesélés, éneklés és relaxációs zene hallgatása mellett a gyermekek érzelmi biztonságának és nyugalmi állapotának biztosítása
- Az alvást nem igénylő gyermekeknek csendes tevékenység biztosítása 14 órától
- A gyermekek balesetvédelmi oktatása évente egyszer, illetve az alkalomnak megfelelően, dokumentáltan
- Közreműködés a gyermekeket fenyegető környezeti ártalmak kivédésében: az udvarra minél több növény telepítése, a nagyobb forgalmú út mellett zárt kerítés létesítése, séták alkalmával a forgalmas különösen szennyezett területek elkerülése
- Lázas, hányós, hasmenéses gyermek elkülönítése, gondoskodás felügyeletéről, szülőknek értesítése
- Speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása érdekében megfelelő szakemberek bevonása, együttműködésre törekvés

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- Szükségeit képes kielégtetni
- Szükségeit képes önállóan kielégíteni
- WC-zést követően toalettpapír használata
- A tisztálkodási eszközre vigyáz, tisztán tartja, használat után a helyére teszi
- WC-zés és egyéb szennyező tevékenység végzése után kezet mos, kezét szárazra törli
- Önállóan öltözik, vetkőzik, ha kell, segítséget kér
- Cipőjét befűzi, bekötésével próbálkozik
- Ruháját igyekszik összehajtva a helyére tenni
- Képes önállóan eldönteni, miből mennyit tud elfogyasztani
- Kultúrálisan étkezik
- Szívesen fogyaszt zöldséget, gyümölcsöt, magvakat
- Vigyáz környezetének rendjére, tisztaságára
- Ismeri a szelektív hulladékgyűjtés okát és mikéntjét
- Igényévé vált a rendezettség, tisztaság, ápoltság
- Szívesen mozog a szabadban, évszaktól függetlenül

- Életkorának megfelelően edzett
- Ismeri és betartja a balesetvédelmi magatartásformákat

5.2. A környezeti nevelés elvei

Az óvoda elhelyezkedése, természeti környezete különleges adottságokat, jellegzetességeket, értékeket nyújt felfedezésre. Fontos, hogy ezeket a környezeti, természeti értékeket építsük be a projekttartalmakba, ill. tevékenységekbe egyaránt.

A környezeti nevelés céljai:

- a környezeti és az egészségnevelési értékek kialakításához szükséges szokás- és szabályrendszer, érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása
- a környezet állapotára érzékeny gondolkodásmód kialakítása,
- rendszerszemléletre nevelés
- fenntarthatóságra nevelés, az elvekkel való azonosulás segítése,
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés,
- optimista életszemlélet kialakítása
- tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés
- tolerancia és segítő életmód kialakítása.

A célok elérését szolgáló feladatok, tevékenységek:

- a közvetlen környezeti értékek megismerése, értékőrzés, természetvédelmi feladatok
- a környezettel, természettel kapcsolatos témák feldolgozása képességfejlesztő tevékenység formájában
- környezettudatos életmód elemeinek szocializációja (szelektív hulladékgyűjtés, lakó- és óvoda környezet közös megóvása
- az egészséget befolyásoló környezeti tényezők felismertetése,
- egészséges étkezés, személyi higiéné
- anyag és energiatakarékos óvodaüzemeltetés és a pedagógusok példamutatása,
- csoportszoba, folyosók, mellékhelyiségek, udvar tisztasága,

- az óvodán kívüli ismeretterjesztés lehetőségeinek kihasználása

5.3. Az érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása

Óvodáskorban a magatartás megnyilvánulásaiban, a tevékenységekben meghatározó szerepet töltenek be az érzelmek. Átszövik a gyermekek életét és sajátos motivációként alakítják viselkedésüket.

A magasabb rendű érzelmek a gyermekek tapasztalatai során alakulnak ki, ezért fejlődésükben meghatározó a felnőttek mintája.

A tevékenységközpont-rendszer az a színtér, ahol a gyermekek egymással kapcsolatba kerülnek.

Programunkban az érzelmi biztonság és a pozitív érzelmek fejlődése az alábbi elvek érvényesülésével valósul meg:

- élethelyzetekben, szituációkban az érzelmeket aktivizáló hatásokkal;
- a művészetek eszközeivel;
- minden gyermek felé kifejezett szeretetteljes elfogadással és megértéssel;
- az érzelmeket kifejező gyermeki megnyilvánulások támogatásával és a szükséges kontroll erősítésével;
- az érzelmeket átélő, empátikus felnőtt magatartásmintájával.

Az óvodai életben a gyermekek a szocializáció újabb minőségét élik át. A családtól kilépve a szociális tér kitágul, a gyermek személyiségére hatást gyakorolunk, újabb szokásokkal, magatartásformákkal, értékelésekkel. Elősegítjük a gyermek önképének kialakulását. Megtanulja megismerni önmagát, az együttélés szabályait, a társas életben elvárt viselkedésmódokat.

A fejlődésben meghatározó szerepet tölt be a gyermekekkel foglalkozó felnőtt. A felnőtthez fűződő viszony nyújtja azt az érzelmi biztonságot a gyermek számára, amely jó közérzetet, nyugodt, harmónikus tevékenységet tesz lehetővé. A jó közérzet növeli a biztonságérzetet, nyitottabbá teszi a gyermeket társai felé és a szeretett felnőtt mintájának követésére ösztönzi. Óvodáskorban a modellválasztás indítéka a szeretet majd a kortársak szociális vonzereje készít mintakövetésre.

A szocializáció összetett folyamat, amelyben a gyermekek sokféle tapasztalatot szereznek. A gyermekek között eltérések vannak a szociabilitást, az együttműködési szokások, az alapvető magatartásmódok tekintetében. Okai részben egyéni jellemzők, másrészt a családi nevelés hatására alakult ki.

A tevékenységközpont-rendszer az alapja az óvodai csoportban a gyermekek kis létszámú mikroközösségei létrejöttének, amelyek ideális teret jelentenek a jó közérzet, a személyes kapcsolatok és az elmélyült tevékenység kialakulásához.

A szocializáció feltételei: a kontaktus másokkal, a társakkal, a személyes kommunikálás lehetőségei. A tér tagolása kisebb csoportosulásra ösztönöz és tartalmasabb interakciókra ad lehetőséget, erősítve a baráti kapcsolatokat.

A mobil berendezés segíti a tér formálását, elkülönülési vagy együttműködési igényeket. A csoportszoba környezettudatos szemléletű, otthonos, hangulatos, esztétikus, biztonságos a berendezése.

Szocializáció szempontjából a szabad játéktevékenységnek van a legnagyobb jelentősége. A tevékenységközpont-rendszer a játéktér, amelyben a feltételeket a gyermekekkel közösen alakítjuk ki. A játék szabadsága és a gyermekek önkitaljesedése a közösségi élet szabályai között ésszerű korlátokkal valósul meg. A közösségi szabályok megalkotásában és közvetítésében a gyermekek aktívan közreműködnek.

Feladataink a szocializáció támogatásában:

- A gyermekek társas kapcsolatainak megfigyelése és alakítása. A különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés.
- Közös élmények forrásainak gazdagítása, társadalmi tapasztalatok körének bővítése.
- A gyermekek elképzelései és döntései alapján a szülők bevonásával a csoportélet hagyományainak kialakítása és ápolása.
- Viselkedéskultúra megalapozása. Erkölcsi normák, ítéletek megfogalmazása.
- A közösségi élet szokásain és az együttműködés szabályainak alakításában a gyermekek aktivizálása, egyezkedésekkel, kompromisszumokkal.

- Mikrocsoportos tevékenységek körének bővítése a felajánlott, szervezet keretében. Kooperatív technikák alkalmazása.
- A társas szabályjátékok bevezetése.
- A hazához, a tájhoz, a kultúrához kötődés erősítése, az értékek megbecsülésére nevelés. A figyelem ráirányítása a természeti és emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tiszteletre és megbecsülésre való nevelés.
- Az élet, az élővilág tiszteletére, megbecsülésére való nevelés
- Környezetvédelmi viselkedési és magatartásformák alakítása
- A gyermekélet tájjellegű hagyományainak ápolása, családban élő idősebb generáció bevonásával.
- A gyermekek személyes vonatkozású ünnepeinek közös szervezése.
- A gyermekeket érintő pozitív családi események alkalmankénti számbavétele.
- A jeles napok, ünnepeink, a nemzeti Ünnepek hagyományainak megteremtése az óvodai életben.
- A tevékenységekben a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak fejlesztése: az együttérzés, az önzetlenség formálása, a tolerancia. a mások érdekeinek figyelembe vételére nevelés.
- A konfliktusok megbeszélésének és rendezésének bemutatása indirekt formában, demokratikus légkörben.
- Ösztönzés a megkezdett tevékenység befejezésére.
- A gyermekek által vállalt feladatokban az akadályok leküzdésére való motiválás.
- Az elképzeléseket, a közös terveket összehangoló stratégiában a játszótársként, alkalmanként bekapcsolódó óvodapedagógus személyes mintaadása.
- A gyermekek pozitív értékelése, az egyéni igényekhez, szükségletekhez és fejlettséghez igazodó hangsúlyokkal és gyakorisággal.

- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő alacsonyabb fejlettségi szinten álló, sajátos nevelési igényű, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, elhanyagolt gyermekek esetében speciális fejlesztéssel az egyéni szükségleteiknek megfelelő pedagógiai eljárások alkalmazásával, szükség esetén megfelelő szakemberek közreműködésével az esélyegyenlőség biztosítása.
- Esélyteremtés a migráns gyermekek számára.
- A kiemelkedő képességű gyermekek igényeit figyelembe vevő tevékenységek által történő személyiségkibontakoztatás.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott, biztonságot árasztó légkör kialakítása
- A csoportszoba környezettudatos szemléletű, otthonos, hangulatos, esztétikus, biztonságos berendezése
- Személyiségének szeretetteljes, empátiás kisugárzása, odafigyelő „anyagpotló” magatartása

A szocializációt, a csoportélet kohézióját szolgálják programunkban azok az eszközök, felszerelések, tablók és táblák, amelyeken láthatóvá tehetők a gyermekeknek társaik, barátaik felé irányuló törődés jelei. Az elkészítésben az óvodapedagógus kezdeményező szerepet vállal.

Szocializációt segíti a spontán beszélgetés és a heti rendszerességgel szervezett ún. beszélgető-kör. Társalgás szintjén a gyermekek élményei, aktuális események, hangulatok, érzések és gondolatok egymással való megosztását, az összetartozás érzését és tudatát szolgálja. Alkalmom arra is, hogy felfigyeljünk azokra a gyermekekre, akiket a napi tevékenységben elkerültünk, akikkel alig kommunikáltunk.

Német

- Nemzetiségi környezet kialakítása.
- A gyermekek fogadása kétnyelvű formában.
- A gyermekek ismerjék meg a helyi kisebbségi szokásokat, hagyományokat.
- Alakuljon ki bennük pozitív érzelmi viszony a kisebbségi kultúra és nyelv iránt.

5.4. Az anyanyelvi- értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Nevelésünk legkényesebb feladata a beszéd feladata, a beszéd, az anyanyelv, a kommunikáció fejlesztése, gyermekek sokoldalú érdeklődésének kialakítása, az aktív problémamegoldó képesség bátorítása. Csak kellő nyelvi fejlettséggel rendelkező gyermekek lesznek képesek az alap- kultúrtechnikák elsajátítására. A kommunikáció, a beszéd és a gondolkodás egyik eszköze.

Célunk:

- Gondolatok, érzelmek, tapasztalatok szóbeli kifejező készségének fejlesztése.
- Beszédkedv felkeltése és fenntartása
- Beszédhallás és szövegértés fejlesztése
- Kapcsolatfelvétel támogatása
- Információ eljuttatásának segítése a másikkal, verbális és nonverbális eszköztár kialakításával
- A kommunikációs képesség, önkifejezés eszközeinek fejlesztése.
- Az írott nyelv iránti érdeklődés támogatása.

Kognitív képességeink fejlesztése

- Egyre pontosabb, valóság-hű észlelés
- Figyelem – önpontosításra való képesség
- Valóság közelítő képzeleti működés
- Reprodukív emlékezet
- Problémamegoldó és kreatív gondolkodás
- Alakuló fogalmi gondolkodás

Német

- A gyermekek életkoruknak megfelelően rendelkezzenek olyan szókinccsel, hogy a megszerzett ismeretek a kisebbség nyelvén is közvetíteni tudják.

- A gyermekek beszédkedvének fenntartása a folyamatos szókincs gazdagító, beszédfejlesztő módszerek segítségével.
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése a visszatérő kommunikációs helyzetekkel.
- A gyermekek érdeklődésére és kíváncsiságára alapozva a játék és bábjáték adta lehetőségek kiaknázása.

Programunk a gyermekeknek élményeket, tapasztalatokat, helyzeteket biztosít, amelynek során:

- önállóan is gondolkodhatnak
- természetes kíváncsisághoz támogatást kapnak
- felfedezőkedvüket és csodaérzéküket erősítik
- kreatívan reagálhatnak
- együtt gondolkodhatnak
- helyzetek között választhatnak, dönthetnek.

Az értelmi képességek és funkciók kialakulása során a spontán folyamatok hatása alatt álló gyermek fokozatosan a tudatosság irányába indul. Cselekvésének, gondolkodásának tárgyhoz kötöttsége elmozdul az elvontság irányába. Ekkor még nem következik be a teljes elvonatkoztatás, de a nevelési hatások mellett megalapozódik a megfigyelés képessége, a valamit felidézés mechanizmusa, az ok-okozati összefüggés keresésének elemi szabályai, a gondolkodási műveletek elemi szintű alakulása.

Az értelmi fejlődésben a gyermekek eltérő tapasztalataira, egyéni és közös élményeire, érdeklődésére és kíváncsiságára építve a cselekvés, a tevékenység, a beszéd és gondolkodás egységet megteremtve fontosnak tartjuk: az utánzásra épülő tanulással együtt a felfedezéseket, a próbálkozásokat az élethelyzetekben. tevékenységekben történő felismeréseket, a pszichikus funkciók intenzív fejlődését, az utánzáson alapuló nyelvelsajátítás rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekben.

Pozitív érzelmi viszony kialakítására törekszünk a szülőföldhöz, a nemzetiségi hagyományokhoz, szokásokhoz, kultúrához való kapcsolatban.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztonságos, elfogadó szeretetteljes légkör megteremtése, ahol bátran elmondhatják a gyermekek a gondolataikat.
- Változatos tevékenységek szervezése, biztosítása
- Sokoldalú tapasztalatszerzés biztosítása
- A természeti és társadalmi környezet jelzéseinek észrevetése
- A gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére építés
- Egyéni érdeklődés figyelembevétele
- Figyelem – összpontosításra motiválás
- A pszichikus képességstruktúrák fejlődésének egyéni nyomon követése, a szükséges fejlesztési feladatok tervezése és beépítése a gyakorlatba
- Nyelvileg hátrányos helyzetű, illetve nyelvileg kiemelkedő gyermekek differenciált fejlesztése
- Nyelvtanilag helyes, jól érthető, tiszta beszéddel mintaadás
- Migráns gyermekek egyéni fejlesztése a magyar nyelv megismertetése
- Szakmai kapcsolat tartása logopédussal, fejlesztőpedagógussal.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Korának megfelelően kialakult a pontos érzékelése, észlelése
- Képes vizuális, auditív differenciálásra
- Térbeli viszonyokat képes felismerni, megnevezni
- A keresztcsatornák működése korának megfelelő
- Az önkéntelen bevésés mellett megjelenik a szándékos bevésés is
- Figyelme korához képest tartós

- Gondolkodására a problémamegoldásra való törekvés és a kreativitás jellemző
- Helyesen, tisztán, érthetően beszél
- Kérdésre minimum egyszerű mondattal válaszol
- Szókincse korának megfelelő
- Jól használja a metakommunikációs eszközöket
- Bátran, szívesen kommunikál társaival és a felnőttekkel
- Társára odafigyel, türelmesen meghallgatja mondanivalóját
- A közölt információt megérti
- A kommunikációt kapcsolatfelvételre is használja
- Bátran kérdez
- Verbális emlékezete korának megfelelő
- Egyszerűbb történetet, mesét képes önállóan is elmondani
- Ismeri és használja az udvariassági szavakat
- Tud szemkontaktust teremteni és tartani
- Élményeit és gondolatait el tudja mondani
- A migráns kisgyermek is megérti az óvodai élethez szükséges kifejezéseket, és képes magát megértetni

5.5. Speciális feladatok

5.5.1. Kisebbségi nyelvi nevelés

A kisebbségi óvodai nevelés célja és feladata

A kisebbségi óvodai nevelés az óvodás korú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a kisebbség nyelvének és kultúrájának megismerését és elsajátítását, a kulturális hagyományok átörökítését és fejlesztését szolgálja. A kisebbségi nevelés célja és feladata, hogy

- biztosítson anyanyelvi környezetet a gyermekek számára;
- ápolja és fejlessze a kisebbségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományokat és szokásokat;
- készítse fel a gyermeket a kisebbségi nyelv iskolai tanulására;
- segítse a kisebbségi identitástudat kialakulását és fejlesztését.

A kisebbségi nevelést folytató óvodában törekedni kell arra, hogy a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése mellett – figyelembe véve a gyermek nyelvismeretét – minél teljesebbé váljon a kisebbség nyelvén folyó kommunikáció. Az óvodapedagógus a rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel biztosítja az utánzáson alapuló nyelvelsajátítást.

A kisebbségi kultúrkincsből és az anyanemzet kultúrájából (irodalom, zene, népi játék) tudatosan felépített tematika segítségével változatos módon szervezi meg a nyelvelsajátítást. A kialakult nyelvi szituációk függvényében, a természetes nyelvtanulási eljárásnak megfelelően rugalmasan alakítja csoportjainak heti- és napirendjét.

A kisebbségi óvodai nevelés a gyermek óvodába lépésétől az iskola megkezdéséig tart.

A gyermekek óvodai életét jellemzően a kisebbség nyelvén kell szervezni. A kisebbségi óvoda nevelő munkáját kiegészíti a családdal, a kisebbségi intézményekkel, szervezetekkel való együttműködés, különösen a gyermekek nyelvi kultúrájának fejlesztése, a hagyományápolás és a kisebbségi identitástudat megalapozása és fejlesztése terén.

Óvodánk német nemzetiségi nevelést folytató kétnyelvű óvodaként működik, amelynek értelmében az óvoda mindkét nyelv (a kisebbség nyelve és a magyar nyelv) fejlesztését szolgálja. Az óvodai élet tevékenységi formáiban a két nyelv használata érvényesül. A két nyelv használatának arányát a nevelési programban az óvodai élet kezdetén a gyermekcsoport nyelvismerete határozza meg. A hangsúly a kisebbségi nyelv fejlesztésére helyeződik.

A tevékenységi formákat az Óvodai nevelés országos alapprogramja szerint alakítjuk ki, a tartalmakhoz felhasználjuk a kisebbségi nyelvi, irodalmi, zenei, szellemi és tárgyi kultúra értékeit. Az óvodai nevelés kiterjed a kisebbségi hagyományok, szokások továbbörökítésére és a kisebbségi identitás megalapozására és fejlesztésére.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként:

- a gyermekben alakuljon ki pozitív érzelmi viszony a kisebbség kultúrája és nyelve iránt;

- életkorának és egyéni képességeinek megfelelően rendelkezzen olyan szókinccsel, amely lehetővé teszi, hogy a megszerzett ismereteket tudja a kisebbség nyelvén közvetíteni;
- tudjon tájékozódni a kommunikációs helyzetekben;
- ismerjen a kisebbség, az anyanemzet (anyaország) kultúrájából merített dalokat, meséket, verseket, mondókákat és játékokat (esetenként tájnyelven is);
- ismerkedjék meg a helyi kisebbségi szokások, hagyományok és tárgyi kultúra értékeivel; tanulja meg azok tiszteletét és megbecsülését

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermekek nyelvismeretének függvényében minél teljesebb kisebbségi nyelven folyó kommunikáció kialakítása.
- Utánzásra alapuló, rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetek megteremtése a különböző tevékenységek során.
- A kisebbségi kultúrkincsből – irodalom, zene, népi játékok – tudatosan felépített nyelvelsajátítás megszervezése.

Kisebbségi nyelvi nevelés lehetősége az egészséges életmódra nevelés során

Olyan gondozási szituációkat alakítunk ki, melyben a gyermeknek lehetősége van a kisebbségi nyelv használatára. A gyermek óvodába lépésétől kezdve a testápolási, öltözködési, étkezési helyzetekben megteremtjük a kétnyelvű milliőt. A szülőkkel közösen kialakítjuk a nyelvi kifejezéstárat, hogy a mindennapok során visszatérő kommunikációs helyzetben alkalmazhassák.

A kisebbségi nyelvi szókincs lehetséges tartalma

Csoportszobában: játékok, bútorok, használati tárgyak, eszközök neve, étkezéssel kapcsolatos eszközök, valamint az étkezési szokásokhoz tapadó interakciók és az ételek neve stb.

Öltözőben: az öltözést kísérő cselekvések, testrészek, ruhadarabok neve.

Mosdóban: használati tárgyak, kézmosás, fogápolása, fésülködés, WC-használatot kísérő visszatérő párbeszédes szituációk.

Udvaron: játékeszközök, az udvaron található tárgyak, növények, cselekvési lehetőségek, időjárás jellemzők, stb.

Az érzelmi nevelés és a társas kapcsolatok hatása a kisebbségi nyelvi feladatok megvalósításában

Nyugodt, szeretetteljes óvodai légkört biztosítunk, hogy a gyermekeknek már az óvodába lépés pillanatában pozitív viszonyulása alakuljon ki a kisebbségi nyelvhez.

A biztonságos, derűs, társas kapcsolat segíti a kisebbségi nyelvi párbeszéd kialakulását.

A felnőttek egymás közötti kisebbségi nyelvi kommunikációja pozitív mintaként szolgál. Az átélt esztétikai élmények segítik a gyermek kötődését a kisebbségi nyelvhez.

A kisebbségi nyelvi szókincs lehetséges tartalma

Az alapvető udvariassági szokások kifejezése: megszólítás, kérés, bemutatkozás; köszönés, megköszönés, köszöntés.

A gyermeki tevékenységek hatása a kisebbségi nyelvi nevelésre

A játék a kétnyelvű nevelésben igazi fejlesztő hatású, mert a szabad, önként vállalt cselekvések kifejezésre készítik a gyermekeket. Ebben a helyzetben spontán gyakoroljuk a válaszadó szerepet. Az önként vállalt párbeszéd reprodukálásra ösztönözzük őket.

A vers, mese, dramatikus játék: a kisebbségi kultúrkincsből és az anyanemzet kultúrájából azokat a verseket, meséket, mondókákat közvetítjük, amelyek a gyermekek kisebbségi identitását alakítják. A helyi gyűjtésből is válogatunk, ha megfelel az életkori sajátosságoknak, hogy a gyermekek megismerkedhessenek a tájnyelvvél, ill. a helyi nyelvjárással is.

Az ének, énekes játékok, zenehallgatás: a kisebbségi kultúrából válogatva segítjük a kisebbség nyelvének elterjedését. A gyermekeknek a helyi gyűjtésből is válogassunk igényes, életkornak megfelelő énekeket.

A környezet tevékeny megszerettetése: sok lehetőséget rejt magában a kisebbségi nyelvi nevelés számára, a kisebbségi szokások, kultúra, népviseleti hagyományok, tárgyi jellemzők megismertetésével.

A kisebbségi nyelvi szókincs lehetséges tartalma a tevékenységekben:

1. szerepjátékok, bábjátékok, nyelvi didaktikus játékok;
2. mondókák, versek, mesék, rigmusok, szólások;
3. ritmikus mondókák, énekek, dalos játékok,
4. növények, állatok, emberek, évszakok jellemzői, tárgyak, helyi nevezetességek.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekben kialakul a pozitív viszony a kisebbség kultúrája és nyelve iránt.
- Életkorának és egyéni képességének megfelelően rendelkezik olyan szókincssel, amely lehetővé teszi, hogy a megszerzett ismereteket tudja a kisebbség nyelvén közvetíteni.
- Tud tájékozódni a kommunikációs helyzetben.
- Ismerjen az anyanemzet kultúrájából merített dalokat, meséket, verseket, mondókákat és játékokat
- Ismerje a helyi szokásokat, hagyományokat és a tárgyi kultúra értékeit, tanulja meg azok tiszteletét és megbecsülését.

5.5.2. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

A pedagógiai integrációnak alapvetően két irányba különböztethető meg: a hátrányos helyzetű gyermekek (szociális, illetve etnikai kisebbséghez tartozók), és a sajátos szükséglettel, segítséggel élők integrációja. Alapelv, hogy a két területhez tartozó emberek élete legyen teljes értékű azáltal, hogy a többség megteremti önrendelkezésük lehetőségét.

Az óvoda alapító okiratába foglalt, a fenntartó által meghatározott fogyatékoság típusának megfelelő sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, fejlesztését vállaljuk fel.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséhez, fejlesztéséhez szükséges feltételek közé tartozik az illetékes szakértői bizottság által meghatározottak szerinti foglalkozáshoz szükséges szakirányú végzettségű gyógypedagógus foglalkoztatása, a foglalkozásokhoz szük-

séges speciális nevelési terv, valamint speciális gyógyászati és technikai eszközök, a gyermek részére a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakmai szolgáltatások biztosítása.

A nemzeti köznevelésről szóló törvény meghatározása szerint sajátos nevelési igényű gyermek, az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segéd-eszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. A többségi óvodában történő együttnevelés – az illetékes szakértői bizottság szakértői véleményének figyelembevételével – minden esetben egyéni döntést igényel a gyerek szükségletei szerint.

A sajátos nevelési igény kifejezi:

- a gyermek életkori sajátosságainak a fogyatékoság, az autizmus spektrum zavar vagy egyéb pszichés fejlődési zavar által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,
- a képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, eltérő ütemű fejleszthetőségét.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tevékenység olyan teammunkában kialakított és szervezett nevelési folyamatban valósul meg, mely az egyes gyermekek vagy gyermekcsoport igényeitől függő eljárások (időkeret, eszközök, módszerek, terápiák) alkalmazását teszi szükségessé.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi

szükségessé. A gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakértői véleménye. Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti;
- a gyermek iránti elvárás fogyatékoságának, autizmus spektrum zavarának vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg;
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják.

A rehabilitációs, rehabilitációs egyéni és/vagy csoportos fejlesztés elsősorban gyógypedagógiai kompetencia, amely kiegészül a társszakmák – pszichológiai, orvosi – terápiás együttműködésével. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek fogyatékoságának, pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, gyógypedagógiai tanár, konduktor, konduktor-óvodapedagógus, konduktor-tanító, terapeuta, pszichológus, orvos együttműködése szükséges.

Az integráltan fejlesztett gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.

Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, egyenlő hozzáférése a foglalkozásokhoz, önmagához mért fejlődése tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbiak szolgálják:

- Az együttnevelés megvalósításában érvényesül a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet és a sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, eltérő mértékéhez, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.
- A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz, a foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján. Szükség esetén – eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja, egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres, alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,

együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

- A gyermek fogyatékoságának, autizmus spektrum zavarának vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező szakirányú végzettségű gyógypedagógus az együttműködés során:
 - segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését,
 - figyelemmel kíséri a gyermek haladását,
 - javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,
 - segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd)eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,
 - együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait, segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában,
 - kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával, részt vesz a befogadó közösség felkészítésében,
 - részt vesz az óvodai foglalkozások és tevékenységek adaptációjában.

A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülésspecifikus fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó és kívánatos a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél. Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről.

Külön óvodai csoport létesítése kizárólag az 5. életévét betöltött – óvodai nevelésre kötelezett – és a komplex – gyógypedagógiai, pedagógiai, pszichológiai és orvosi – vizsgálat diagnózisa alapján egyértelműen az enyhén értelmi fogyatékos övezetbe sorolt gyermekek számára abban az esetben lehet szakmailag indokolt, ha az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget a gyermek vélhetően csak a speciális nevelés keretében biztosított, intenzív gyógypedagógiai fejlesztés mellett éri el.

Beszéd fogyatékos gyermek: nyelvfejlődési és beszédzavarok óvodáskorban

Beszéd fogyatékos gyermek esetén a receptív vagy expresszív beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt az anyanyelv elsajátítás folyamata akadályozott, a gyermek életkorától eltérő. A beszéd fogyatékos gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája (expresszív diszfázia, receptív diszfázia, kevert típusú diszfázia, a folyamatos beszéd zavarai, logofóbia, centrális eredetű szerzett beszédzavarok, orrhangzós beszéd), illetve a beszédproblémákhoz társuló megismerési nehézségek és viselkedés zavarok miatt eltérően fejlődik.

Beszéd fogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít. A beszéd fogyatékos gyermek óvodai nevelését megelőzheti a korai fejlesztés.

A nyelvfejlődési és beszédzavarok az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében a beszédértés és észlelés nehézségében, kifejezőkészség nehézségében (szegényes szókinccs, grammatikai fejletlenség), a beszéd szerveződés nehézségében (mondatalkotási készség nehézsége, összefüggő beszéd kialakulatlansága), a beszéd szervezési működés gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, az írott nyelv elsajátításának nehézségeit előjelző kognitív képességzavarban (fonológiai tudatosság, taktilis, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai), a verbális tanulás lassú fejlődésében nyilvánulhatnak meg.

A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképességzavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség) és magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését. A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, az aktív nyelvhasználatot segítő, speciális terápiákat alkalmazó fejlesztési környezetben valósulhat meg a gyermek komplex állapotfelmérése alapján. A gyermek egyéni képességeihez igazodó intenzív fejlesztőmunka során fontos, hogy az ismeretszerzést sokoldalú tapasztalatszerzést biztosító módon, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel tegyük lehetővé, amely segíti a társas kapcsolatok kialakulását és a személyiség fejlődését is.

Az óvodai nevelés, fejlesztés egész időtartama alatt kiemelt feladat az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása, az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, valamint a vizuomotoros koordinációs készség javítása, az érzelmi élet fejlesztése, speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában.

A speciális nevelés keretében biztosított fejlesztés segíti az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szint elérését. A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatni kell, a gyermek fejlesztése a szülőkkel való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján valósulhat meg.

Azoknál a beszéd fogyatékos gyermekeknél, akiknél több beszédprobléma együttesen fordul elő, vagy a beszéd fogyatékosághoz a testi érzékszervi- és pszichés fejlődés zavara társul, az eredményes fejlesztés a logopédia és a társuló fogyatékoság módszereinek kombinációjával valósulhat meg.

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek

A sajátos nevelési igényű gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi. Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. Aktívációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak. Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet. A kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti.

Az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladat: a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával. A fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történjen. További feladat megelőzni a teljesítménykudarckokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását, és megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készségeket.

Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni kell, és amennyiben szükséges, a fejlesztés további menetét erre alapozva kell meghatározni.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció a pszichés fejlődési zavar jellegét megállapító, komplex – gyógypedagógiai, pszichológiai és orvosi – szakértői véleményben foglaltak alapján történik.

Célunk

- A harmonikus, nyugodt, biztonságot adó óvodai környezetben természetessé váljon a gyerekek között személyiségük különbözősége.

- A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése, hogy javuljon életminőségük, és a későbbiek folyamán könnyebben tudjanak beilleszkedni a társadalomba.

Alapelvünk

- A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő gyógypedagógiai ellátásban részesüljön.
- Valljuk, hogy nem a közösségből kiszakítva, hanem a többi gyermek között, párhuzamos tevékenységként kezdeményezett fejlesztőjáték a legeredményesebb formája a fejlesztésnek.
- Gyermekközösségbe csakis olyan sajátos nevelési igényű gyermekek integrálhatók, akik a többiekkel együtt nevelhetők.
- A gyermekek mindenek felett álló érdekében a mi felelőségünk, hogy minden rendelkezésünkre álló segítséget megadjunk a gyermekeknek képességeik fejlődéséhez, személyiségük kibontakozásához, ismereteik bővítéséhez.
- Az óvónőknek olyan befogadó csoportlétkört kell kialakítaniuk, melyben a gyermekek magatartása, viselkedése kizárja a hátrányos megkülönböztetést, zaklatást (megfélemlítés, megalázás, az emberi méltóság megsértése).
- A fejlesztés rövidtávú céljait minden esetben a fejleszthetőséget tükröző gyógypedagógiai-orvosi-pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira, illetve a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatára kell építeni.

A fejlesztés legfontosabb területei

- A kognitív funkciók fejlesztése
- Alapmozgások kialakítása, a nagymozgások koordinálásának javítása, az egyensúlyérzék fejlesztése
- Manuális készség, finommotorika fejlesztése

- Minimális kontaktus, kooperációs készség, a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése, a beszédszervek ügyesítése, beszédindítás, a beszédmegértés fejlesztése, az aktív és passzív szókincs bővítése és a grammatikai rendszer kiépítése
- Játéktevékenység alakítása, adekvát játékhasználat elsajátítása
- Szociális kompetenciák kialakítása, fejlesztése

Az integrált nevelésből adódó óvónői feladatok

- Inkluzív szemlélettel a különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a gyermekközösségekben, ezen belül különösen a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátiás készségek alakítása.
- A sajátos nevelési igényű gyermek terhelhetőségénél az óvónő vegye figyelembe a sérülés jellegét, súlyosságának mértékét, adott fizikai állapotát
- Ismerje fel, és gondozza kiemelten a gyermekben rejlő kiemelkedő teljesítményt
- Törekedni kell arra, hogy a nem, vagy kevésbé sérült funkciók tudatos fejlesztésével bővüljenek a kompenzációs lehetőségek
- A napirend során mindig csak annyi segítséget kapjon a kisgyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni
- Az óvodapedagógus értesse meg és tudatosítsa a gyermekcsoportban dolgozó dajkával, hogy kommunikációja, bánásmódja, viselkedése ugyanolyan modell értékű, mint az övé
- A sajátos nevelési igényű gyermekek optimális nevelésének érdekében a pedagógusok ismereteinek bővítése, elsősorban gyógypedagógiai téren.
- A hatékonyság, eredményesség, szakszerűség és célszerűség érdekében együttműködés a szaksegítőkkel – gyógypedagógus, pszichológus, logopédus, fejlesztőpedagógus
- Szükség esetén szakvélemény, fejlesztési javaslat kérése a megfelelő szakszolgálatoktól.
- A megismert sérülés, lemaradás, fogyatékoság függvényében, szakmai kompetenciánk határain belül, speciális fejlesztési terv kidolgozása, megvalósítása, negyedévenkénti értékelése

- Az óvodáskor végére, a sérülés arányában a sajátos nevelési igényű gyermeket is juttassa el az óvodai nevelés általános célkitűzéseiben megfogalmazott minimális szintre: alkalmazkodókészség, akaraterő, önállóságra törekvés, együttműködés
- Tárgyi feltételek biztosítása, különösen a nagymozgások fejlesztését, lateralitást, téri tájékozódást, beszédészlelés és megértés fejlesztését és a gondolkodási stratégiák támogatását szolgáló eszközök

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A sajátos nevelési igényű gyermekek is szívesen járnak óvodába
- A közösségen belül megtalálják helyüket, társaik elfogadják, nem kerülnek peremhelyzetbe
- Örömmel vesznek részt a speciális foglalkozásokon
- A bemeneti fejlettséghez képest kimutatható a fejlődés

5.5.3. Hátrányos helyzetű gyermekek

A hátrányos helyzetű gyermekek, a halmozottan hátrányos helyzetű és az elhanyagolt gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést, odafordulást igényel.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet pontos meghatározását a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény tartalmazza.

A hátrányos helyzet fakadhat rosszabb életkörülményekből, művelődési hátrányokból, szülők alacsonyabb iskolázottságából, egészségügyi okokból, valamint a család szerkezetének és működésének megváltozásából.

A veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

Célunk: A szociálisan hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermek egyéni sajátosságaira alapozott, megfelelő ütemű folyamatos integráló közegben történő nevelése, beilleszkedésének biztosítása, az esélyegyenlőséget segítő támogatás megteremtése. A gyermeki

személyiség teljes kibontakoztatása a gyermeki jogok tiszteletben tartása, az egyenlő hozzáférés megteremtésével.

Feladataink

- a családok nevelési szokásainak megismerése, közelítése az óvodai élet szokás- és normarendszeréhez
- spontán tanulási, ismeretszerzési lehetőségek megteremtése, élmények, minták, tevékenységek által
- az egyéni különbség figyelembe vételével differenciált nevelésfejlesztés

5.5.4. Tehetség gondozás

A tehetség olyan tulajdonság, amely gyermekkorban a kiemelkedő ismeretszerzést teszi lehetővé. Átlag fölötti képesség, ami megnyilvánulhat mozgásban, szociális képességekben, művészeti adottságokban vagy átlagon felüli intellektusban. Óvodában a tehetségre irányuló hajlamnak a jegyeit fedezhetjük fel, figyelemfelkeltő lehet, ha a gyermek a korosztályához képest feltűnően másként, logikusan kérdez, lényegi kérdéseket tesz fel. Ezek a gyerekek nem elégednek meg egyszerű válasszal. Addig kérdeznek, amíg kielégítő választ nem kapnak. Tele vannak energiával, hosszú ideig képesek egy dologgal foglalkozni, szinte fáradhatatlanok. Célunk ablakot nyitni a tehetséges gyermek előtt a világra, ráébreszteni arra, hogy mennyi érdekes dolog van, amivel foglalkozhat.

Óvodapedagógus feladata

- magatartásával, pszichikai odafordulásával legyen kész a tehetséges gyermek különleges fejlődési szükségleteinek kielégítésére.
- Kíváncsiság fejlesztése, tanulási környezet biztosítása, motiváció megőrzése
- Az esetleges hiányterületek kompenzálása

5.5.5. A migráns gyermekek interkulturális nevelése

Migráns gyermek az a gyermek, aki, valamint akinek a családja nem magyar állampolgár, és munkavállalás, tanulás céljából tartózkodik Magyarországon, illetve menekült státuszú.

Alapelveink

- A migráns gyermekek a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést
- Az emberi méltóság elismerése és tiszteletben tartása minden migráns kisgyermeket megillet
- Az egyéni bánásmód elvét az ő nevelésük során is érvényesítjük
- A bevándorló családból érkező gyermekek értékességét egyediségükben, individualitásukban keressük.

Az óvónő feladata a kezdeti időszakban a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése. Az eltérő nyelv, szokások, viselkedési módok, étrend elfogadtatása, értékként való bemutatása szükséges a többségi gyermekek számára. A más kultúrákról, a vallásokról, a bőrszínről, az etnikai különbségekről szóló, életkornak megfelelő ismeretek bemutatása apró lépésekben, a gyermekek érdeklődési körét – játék, mese, vers, ének, zene, tánc – figyelembe véve valósítható meg. A migráns gyermeket segíteni kell a magyar nyelv elsajátításában, melynek leghatékonyabb eszköze a játék, tere pedig maga a közösség.

5.5.6. Gyermekvédelem az óvodában

„... a gyermek számára a világ megismerhetetlen, még nincs tisztában önmagával, még segítséget vár és kap - addig a gyermek védelme kötelesség...”

/Lépésben a változásokkal, Hajdúböszörmény 1995./

Gyermekvédelmi tevékenységünk célja egyrészt, hogy megelőzzük, enyhítsük, elhárítsuk azokat a hatásokat, amelyek károsan hatnak a gyermekekre, másrészt segítjük azoknak a hatásoknak az érvényesülését, amelyek hozzájárulnak a gyermekek zavartalan fejlődéshez. Óvodai nevelésünk egészét átfogja a prevenció, feltáró és a problémákat megszüntető tevékenység.

Feladatunk, hogy segítsük a családi nevelést — megismertetjük és igyekszünk elfogadtatni azokat a helyes szokásokat, normákat, amelyeket a társadalom önmaga számára megfogalmaz.

Feladatunk a preventív gyermekvédelem, az óvodába kerülő gyermekek és szüleik családi hátterének megismerése, a tapasztalatok beépítése a fejlesztő munkába. A preventív gyermekvédelem feladata a fejlődést veszélyeztető hatások minél korábbi felismerése és az elhárításukra alkalmas intézkedés megtétele. A gyermekek érdeke minden más érdeket megelőz. A feladatunk a gyermeki jogok védelme, az esélyegyenlőség megteremtése. Ilyen érdek a gyermek szükségleteinek kielégítésére irányuló törekvés, amely vonatkozik a gyermek elsődleges létére, lelki harmóniájára és szociális kapcsolataira.

A kapcsolattartás formái közül kiemeljük a családlátogatást, ami sok fontos információ forrása lehet a gyermekotthoni életkörülményeinek a megismerésében — család szerkezete, lakás-körülmények, családi nevelés stílusa, család életvitele. A kialakult problémás helyzetekben segíteni úgy tudunk, hogy enyhítjük a károkat, vagy megpróbáljuk helyre állítani az eredeti állapotot. A korrekció széles skálán végzett tevékenység, ami a személyiség egészére van hatással. Az egyes részterületek fejlesztése javítással van a többire, így az egész személyiséget fejleszti.

Célunk a gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése, gyermeki és emberi jogainak érvényesítése. Hátránykompenzációval az esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára. Migráns gyermekeinek nevelése során biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Gyermekvédelmi tevékenység során sokféle problémával találkozunk. A probléma megoldásához. Ha szükséges pszichológus, gyógypedagógus, orvos, védőnő, Gyermekjóléti Szolgálat, Önkormányzat segítségét igényeljük. A szülők fogadásához, a problémák megbeszéléséhez nyugodt, diszkrét helyet biztosít a családi szoba.

Feltétlenül szem előtt tartjuk, hogy a gyermekek érdekét szolgáló intézkedés nem történhet a család tudomása nélkül. A gyerekek védelmével, nyilvántartásba vételével kapcsolatos feladatokat az óvodavezető koordinálja.

A családlátogatáson kívüli kapcsolattartási formák mind megannyi lehetőséget adnak a gyermekek harmonikus személyiségének fejlesztésére, a gyermekek védelmére. Óvodai nevelésünkben ezek a feladatok nagy kitartást, mélységes gyermekszeretetet és nagyfokú empátiás képességet igényelnek az óvodapedagógustól. Mindannyiunk kötelessége a ránk bízott gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése.

A gyermekvédelem hatékonyságát elősegíti óvodánkban

- szülői értekezlet, fogadóóra, családlátogatás, nyílt nap, ünnepek, ünnepélyek,
- személyiségfejlesztő és előítélet ellenes tréning az óvodapedagógusoknak,
- mentálhigiénés foglalkozások szervezése és tanácsadás,
- közös kirándulás a szülőkkel, szülők bálja,
- gyermeki és szülői jogok bemutatása, érvényesítésének módjai,
- kapcsolattartás az iskolával, Gyermekjóléti Szolgálattal, esetmegbeszéléseken való részvétel,
- egyénre szóló tervezés, nyomon követés,
- fejlesztési lapok vezetése,
- logopédiai, pszichológiai ellátás, kapcsolat a szakszolgálat munkatársaival.

Az óvodai gyermekvédelmi felelős munkája

Nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkaprogramot az adott évre. Ezt a feladattervet havonkénti lebontásban készíti el, konkrét tevékenységeket jelölve benne a felelőssel együtt.

Évente legalább egyszer egyeztet a jegyzővel és a Gyermekjóléti Szolgálattal a nyilvántartást illetően. Munkájáról beszámol a fenntartónak, évente értékeli saját munkáját. Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet. Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket. Feljegyzi a gyermekekkel, illetve a családdal kapcsolatos intézkedéseket és azok eredményességét. Folyamatosan ellenőrzi a nyilvántartásba vétel, illetve megszüntetés okait. Kapcsolatot tart általában és konkrét esetekben a Pedagógiai Szakszolgálattal, gyámhatósággal, Gyermekjóléti Szolgálattal, rendőrséggel.

Rendszeresen figyeli a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változását, a helyi Önkormányzat kapcsolódó rendeleteit. Az intézményben jól látható helyen közzé teszi a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézmények címét és telefonszámát.

A gyermekek kiszűrése gyermekvédelmi szempontok alapján:

– HH-s gyermek

- HHH-s gyermek
- veszélyeztetett
- tartósan beteg
- SNI
- tanulás, illetve magatartási, beilleszkedési nehézségekkel küzdő
- migráns

Mulasztási napló és az igazolások ellenőrzése, igazolatlan mulasztások figyelemmel kísérése, jelzések a törvényesség betartásával.

6. Az óvodai élet megszervezésének elvei

6.1. Az óvodai csoport kialakítása

Programunk vegyes életkorú, részben osztott és osztatlan csoportban egyaránt megvalósítható. A program hatékonyságát nem a csoport szervezeti kerete határozza meg, hanem az óvodapedagógus felkészültsége, rugalmassága, kreativitása, empátiája, helyzetfelismerése – az egész egyénisége.

6.2. Az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységek szervezeti keretei

A felajánlott tevékenységek háromféle szervezeti keretben folynak:

- Választható tevékenységek (egyidőben többféle tevékenységből).
- Kötelezően választható tevékenységek (időtartamuk a tevékenységek eredményes befejezéséig terjed max. 20-25 perc).
- Kötött foglalkozás (a testnevelés minden korosztályban, külső világ tevékeny megismerését célzó helyszíni foglalkozások)

A tevékenységek időtartamát a választható tevékenység esetében nem lehet meghatározni, mert a gyermekek a játékszíntér tevékenységközpontjában választanak számukra érdekes lehetőségeket. Ezeket váltják vagy továbbfejlesztik szabad játékká. Az óvónő kényszerítő eszközöket nem alkalmaz.

A felajánlott tevékenységek formái

A gyermekek a tevékenységeket az óvodapedagógus átgondolt felajánlásai alapján saját döntésüknek megfelelően egyénileg vagy mikrocsoportban végzik.

A mikrocsoportos együttműködés lehetőségei a gyermekek szocializációjának minőségétől is függenek. Az életkori jellemzők, az egyéni fejlettség, a tevékenységek jellege befolyásolják a formákat. A kötelező foglalkozás differenciáltan szervezhető.

A tevékenységek időkeretei

A rövidebb távra szóló tervezést a napi- és a hetirend, a napi terv és a heti terv jelenti a hosszabb távú tervezés alatt az adott csoport nevelési tervének egysége érthető, amely a helyi pedagógiai program egyik szintje. A hosszabb távú terv komplex, amelynek része az irodalmi, ének-zenei anyag gyűjtése, a projektek lebontása többféle tevékenységre. A tervezés nem szűkül le az értelmi fejlesztésre.

a) Napirend

A napirendet a stabilitás és a rugalmasság jellemzi. A stabil pontokat, a rendszerességet az azonos időpontban visszatérő tevékenységek jelentik (étkezések időpontja, levegőn tartózkodás, játéktevékenység időtartama). A rugalmasság vonatkozik az eltérő egyéni alvásigény figyelembevételére, a gyermekek alapvető biológiai szükségleteinek rugalmas kielégítésére. Az évszakhoz igazodó napirendben az időkeretek rugalmasan alakíthatók. Nagyon fontos, különösen a téli hónapokban, hogy elegendő idő legyen a játékra.

Programunk pedagógiai szemléletéből adódóan a gyermekek szabad játéka elsődleges, ezért a legtöbb időt erre a tevékenységre fordítjuk.

NAPIREND (életkortól függő)

Időkeretek	TEVÉKENYSÉGEK
8 ⁰⁰ - 12 ⁰⁰	SZABAD JÁTÉK <ul style="list-style-type: none">– Mozgásfejlesztés (kötelező vagy kezdeményezett),– Választható, vagy kötelezően választható felajánlott tev.– Folyamatos tízórai

	JÁTÉK A SZABADBAN
12 ⁰⁰ - 15 ⁰⁰	Ebéd (kötött formában, előtte gondozás) PIHENÉS és/vagy felajánlott tevékenység a nagyoknak
15 ⁰⁰ -17 ⁰⁰	Uzsonna (kötetlen formában) SZABAD JÁTÉK és a gyermekek folyamatos hazabocsátása JÁTÉK A SZABADBAN Az utazó gyermekek kikísérése a buszhoz.

b) A heti rend

A heti rendben a napirendhez hasonlóan vannak visszatérő, stabil, a rendszerességet, a szokásokat alapozó tevékenységek, ugyanakkor lehetőség van a rugalmasságra is.

A heti rend összeállításának elvei:

A heti rendet a nevelési év elején a csoportnaplóban rögzítjük. A heti rendben az életkortól függően naponta helyet kell találnunk a rendszeres mozgásfejlesztésnek. A keret, az időtartam változó. Kötött és kezdeményezett formában is szervezzük.

Hetente kétszer minden csoportnak kötelező a testnevelés. Kiscsoportosoknak novembertől fokozatosan vezetjük be. Más napokon mozgásfejlesztő szabályjátékokat ajánlunk részkapességek fejlesztésére.

A felajánlott, választható műveltségtartalmat integráló tevékenységet úgy alakítjuk, hogy folyamatosan legyen lehetőség művészeti tevékenységekre, amelyek a szabad játék keretein belül szerveződnek.

A kis- és középső csoportban a felajánlott tevékenységek választhatók. Osztatlan csoportban a nagyok kötelezően választható, differenciált tevékenységei a kisebbek számára önként választható lehetőséget jelenthetnek.

A választható és/vagy kötelezően választható tevékenységek egy-egy napon a személyi feltételektől függően tevékenységközpontban (integrált feldolgozással) kezdeményezhetők. A tevékenységek közül az óvodapedagógus a gyermekek választásai és a résztvevők fejlettsége alapján, valamint a tevékenység jellegétől függően dönti el, hol van a közvetlen részvételére, mintájára és segítő közreműködésére szükség. A gyermekek a kezdeményezett helyzeteket szabadon továbbfejlesztik és összekapcsolják más tevékenységközpontban folyó játékkal.

Az egyéni fejlesztés átgondolása érdekében a napi terv elkészítése kiemelten fontos szerepet kap.

6.3. Baleset megelőzés feladatai

A gyermekek testi és érzelmi biztonságának megteremtése az óvodapedagógus első számú felelőssége.

A terem biztonságos kialakítása:

- Tisztítószer, gyógyszerek, egyéb veszélyes anyagok legyenek elzárva.
- A telefon mellett legyen kiírva az orvos, a mentők, a rendőrség, a tűzoltóság telefonszáma.
- A konnektorok legyenek befedve.
- Az elektromos vezetékek és berendezések jó állapotban legyenek.
- Legyen elsősegély doboz.
- Értsen az óvónő az ellátáshoz, elsősegélynyújtáshoz.
- A bútorok és játékok százkamentesek legyenek, hogy ne okozzanak balesetet.
- Tudják a gyerekek és az óvónők tűz- és bombariadó esetén mi a teendő.
- Készüljön a gyerekekről egészségügyi felmérőlap, a szülő elérhetősége napközben.

Betegség esetén gondoskodás a gyermek ellátásáról, elkülönítéséről: - orvoshoz vitel, vagy az orvos helyszínre hívása, a szülő értesítése.

Veszély esetén azonnal intézkedni kell a gyermekek biztonságáról. Szükség esetén értesíteni: mentők, rendőrség, tűzoltóság, az óvoda fenntartója. Tűz esetén a tűzriadó tervben meghatározottak szerint kell eljárni.

A felügyelet fontossága

A folyamatos felügyelet a legjobb biztosíték arra, hogy a gyerekek biztonságosan játszanak az udvaron és a teremben. A biztonságos játék érdekében az alábbi szabályok betartása minden dolgozó kötelessége.

- Egy felnőtt mindig tartsa szemmel a játéktér aktív részét, mászóka, csúszda, hinta,
- Magunk ne vegyünk részt a játékban, inkább figyeljünk és kommunikáljunk a gyerekekkel. Egy felnőtt figyelje a homokozót és a biciklizőket.
- Az udvaron töltött idő nem a felnőttek sziesztája, segítse elő a gyermekek tanulását.

Fontos, hogy a gyerekek saját tempójukban tanuljanak, hogy ne erőltessük őket a képességeiket meghaladó feladatokra. A felnőttek beszéljék meg egymással az udvar-beosztást, hogy a gyerekek biztonságáról és az optimális kihasználásáról gondoskodjanak. A kirándulást jól tervezzük meg, előre gondoljuk végig az utazás részleteit, kérjük írásban a szülők beleegyezését.

6.4. Az óvodavezető feladatai

- Kapcsolattartás a fenntartóval, iskolával, Gyermekjóléti Szolgálattal, Pedagógiai Szakszolgálattal, védőnővel, orvossal.
- Az óvodapedagógus által feltárt speciális szükségletű gyermekek fejlesztésének megszervezése, a gyermekek védelmében nyilvántartásba vételével kapcsolatos feladatok koordinálása, rendszeres óvodalátogatás ellenőrzése, hiányzás esetén a szükséges intézkedés megtétele.
- A nevelő és oktatómunka egészséges, és biztonságos feltételeinek megteremtése, gyermekbalesetek megelőzése, rendszeres egészségügyi vizsgálat megszervezése.
- Az óvodavezető fő feladata /Kt. 54.§ (1) pont/ a gyermekek mindenekfelett álló érdekeinek érvényesítése és az érvényesülés ellenőrzése.

6.5. Az óvodapedagógus feladatai

Köteles tiszteletben tartani a gyermek személyiségét és családja világnézetét, értékrendjét nem kényszerítheti rá senkire az óvodában. Vallási világnézeti kérdésekről nem foglalhat állást nevelő munkája során, azonban a megvalósítás során joga van a saját módszereit alkalmazni, saját értékrendjét világnézetét megtartva közvetíteni az ismereteket.

Feladatok:

- Elősegíteni a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyerekek óvodába kerülését és járását.

- Biztosítani a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén védő, óvó intézkedésekre javaslatot tenni.
- Új óvodások fogadását elősegíteni, beilleszkedésüket a minél zökkenőmentesebbé tenni.
- A gyerekeket és családjaikat minél jobban megismerni. A problémákat a hátrányos helyzet okozta tüneteket, az okokat felismerni és szakember segítségét kérni.
- A feltáró munka után az indulási hátrányok kompenzálására tervet készíteni és végrehajtani (a kompetencia határokon belül)
- A tehetséggondozást megvalósítani, ill. elősegíteni.
- Rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kísérni, szükség esetén jelezni a hiányzást az óvodavezetőnek.
- Óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében közreműködni.
- Az egészségügyi szűrővizsgálaton részt venni.
- Segíteni a gyermekek családban történő felnevelését.
- A szülőkkel való együttműködés, kapcsolat kialakítása, szülői szerep eredményesebb betöltésének elősegítése.

6.6. Az esélyegyenlőség biztosításának eszközei – a Lépésről Lépésre program specifikumai

6.6.1. Programunk sajátosságai

A program három koncepciója:

1. Individualizálva szocializálunk
2. Sajátos tevékenységközpont rendszerben teremtjük meg a feltételrendszert, a tevékenységi formák színtereit, a szabad játékot és az általunk felajánlott tevékenységek választási lehetőségeit. Ez a rendszer szintetizálja a szervezeti kereteket és integrálja a fejlesztés tartalmát.
3. A családokat, az óvodai nevelést szemelőt tartva törekszünk bevonni az óvodai életbe. Aktivizáljuk a szülőket az együttműködésben. Erősítjük a szülők felelősségét, támogatjuk a

családi nevelés problémáinak megoldását. A rendszerben az óvodapedagógus mintát ad a közös játékra, a gyermekekkel való törődésre, a nevelésre.

6.6.2. A komplex személyiségfejlesztés és a differenciált képességfejlesztés lehetőségei projekt-rendszerben

A Lépésről lépésre óvodai programban a személyiségfejlesztés fontos alapelve az individualizálva szocializálás, melyet a projekt módszerrel maximálisan meg tudunk valósítani. A projekt konkrét és egyedi. Az óvodapedagógus és a gyermekek sokszínű együttműködésében bontakozik ki, közös tevékenységekre épül.

Mivel minden gyermek hozza magával a saját tapasztalatait, élményeit, tájékozottságát, ezért egyszerre lesz a projekt individualizáló hatású és ugyanakkor közösségi, szocializáló tevékenység is, hiszen megismerik egymás élményeit, így mindenki több lesz a társak által hozott tapasztalatok révén.

- Lehetőséget ad az egyén számára a szabad választásra, ugyanakkor a közös feldolgozás élményét is megélheti, amely teret enged a kreativitásnak.
- A témakör feldolgozásának időkeretei igazodnak a gyermekek belső szükségleteihez, tevékenységeihez.
- A projekt rendszer ledönti a korábban ismert játék és az elkülönített tanulás kereteit. Egységes rendszerben közelíti meg a témaköröket, ahol a jól előkészített játék és a játékban felajánlott „tanulási tevékenységek” összefonódnak.
- A játék szabályainak megsértése nélkül az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységekben folytathatja a gyermek a már beindított tevékenységet, folyamatot.

Számolnunk kell bármilyen életkorú csoportban a gyermekek különböző fejlettségi szintjeivel, egyéni eltéréseivel, amely differenciált fejlesztést kíván, hiszen a gyermekből kiindulva kell haladunk a követelmények felé, mérlegelve az egyéni fejlődési ütemet. Ez nem a projekt tervezésénél jelenik meg, hanem a heti és napi tervekben realizálódik.

Hogyan differenciáljuk?

- Lehetőséget kell biztosítani a gyermekeknek arra, hogy minden helyzetben többszintű tevékenységet választhassanak.
- Biztosítanunk kell, hogy különböző eszközökkel, anyagokkal, technikai megoldásokkal tevékenykedhessenek.
- Választhassanak szervezeti keretet és munkaformát.
- Dönthessenek arról, hogy milyen mélységben kapcsolódnak be a folyamatba, érdeklődésüktől függő aktiválással.

A differenciálás a gyermek oldaláról nézve a döntés és választás lehetőségét jelenti. Differenciált fejlesztés nélkül nem valósítható meg az individualizálás.

6.6.3. Individualizálva szocializálás

Óvodai nevelésünkben az életkori és életkori szakaszonként jelentkező általános jellemzők mellett az ember egyediségére, a gyermekek között meglévő különbségekre irányul figyelmünk.

A három-hétéves korban az intenzív „énfejlődés” szakaszában kiemelt jelentőségű az egyediség, az egyéniség támogatása, megalapozása.

Az óvodáskor végére jut el a gyermek az önértékesítéstől az együttműködésig, a társak szükségleteinek, igényeinek, szándékainak megértéséig. A gyermek hozza magával genetikusan múltját, amely nincs még teljesen beprogramozva, kezdettől fogva a környezetén keresztül válik azzá, ami. A fejlődés egyrészt a természet munkája, másrészt a fejlesztés eredménye. Az egyén általános emberi képességeinek kialakulásához megfelelő környezeti hatásokra van szüksége.

A Sajátos lelki jelenségek kezdettől fogva a gyermek és felnőtt között zajlanak, s utána válnak egy emberen belülivé,

A fejlődés sohasem tekinthető pusztán önfejlődésnek, a legspontánabb formában is kulturális fejlődés. a kultúra belsővé tétele. Ezért a gyermekek fejlődése feltételezi, megkívánja a nevelést. A személyiségfejlődés, az individuum alakulása döntően külső hatásokra következik be, miközben a gyermek másokkal együtt létezik. Ezekben az együttlételekben, személyközi kap-

csolatokban szocializálódik. A nevelés úgy is értelmezhető, mint tudatos szocializáló tevékenység.

Az individualizáló nevelés, fejlesztés olyan pedagógiai megközelítés, amely figyelembe veszi mindazt, amit a gyermekek egyéni különbségként hoznak magukkal.

Az individualizáló nevelés érdekében érzékenyen reagálunk a különbségekre és keressük a gyakori interakciót a gyermekekkel. Az egyéni eltéréseket toleráló magatartásunk modell értékű a gyermekek számára. Nevelésünk egyszerre erősíti az egyediséget és ösztönöz az együttműködésre, támogatja a gyermekek szocializációját eltérő módszerekkel, egyénre szabott mértékben.

Az individualizálás áthatja az egész óvodai életet és minden tevékenységet. Az azonos korú gyermekek között is jelentős fejlődésbeli különbségek vannak, s ez megnyilvánulhat:

- a gyermekek eltérő biológiai szükségleteiben,
- az adottságaikban,
- a tapasztalataikban,
- a mozgásigényükben,
- a szociabilitásban,
- az érdeklődésben, az egyéni élményekben,
- az énképben, a tanulás stílusában,
- a kontaktusteremtésben.

6.6.4. Az individualizálás elvei

- A gyermekek személyiségének megismerése az óvodába lépéstől kezdve.
- Az erősségek és az esetleges hátrányok számbavétele alapján az egyéni fejlesztés elvének érvényesítése (képességek, részképességek elemzése)
- Személyes kontaktus a tevékenységekben.

- A gyermekek eltérő egyéni testi-lelki szükségleteinek figyelembe vétele.
- Igény szerinti szeparáció lehetőségeinek megteremtése (a terem berendezésével).
- Eltérő időpontban jelentkező mozgásigény folyamatos kielégítése (állandó mozgástérrel).
- Személyesség a gyermekek munkáinak, személyes tárgyainak tárolásában.
- A gyermekekre vonatkozó információk bizalmas kezelése

6.6.5. Az individualizálás lehetőségei a játékban

Az óvodai élet kezdő szakaszában a gyermek valódi játszótársa a Felnőtt, aki a gyermek igényei szerint segítheti az elakadó játékot. Fontos a felnőtt és a gyermekek közötti személyes kontaktus, amely megnyilvánulhat a kommunikációban, jelzésekben, tevékenységekben. Ez a kapcsolat serkenti a gyermeket a felnőtt utánzására, a minta követésére, a társakkal való együttműködésre.

A szabad játék fejlesztető hatását tekintve és időtartamban is a legfontosabb, domináns tevékenység. Ezért ebben a tevékenységben adják a gyerekek a legtöbb jelzést a személyiségükről. Ugyanakkor a család után ez a tevékenység az a szocializáló tér, amelyben a kortárs kapcsolatok alakulnak.

a) Feladataink az: egyéni eltérések tolerálása érdekében a játékban:

- A gyermekek jelzéseinek, viselkedésének megfigyelése, az információk értékelése.
- Az egyéni érdeklődésnek megfelelő játékfeltételek megteremtése.
- Az egyéni szándékok, elképzelések támogatása.
- Az egyének eltérő szociális szükségleteinek kielégítése.
- Konfliktushelyzetekben az egyén bevonása a megoldásba és a szabályalkotásba.
- Egyénekre irányuló kommunikáció.
- A gyermekek érzelmi kötődéseinek erősítése, formálása.

- Közvetlen segítségadás a társtalan, nehezen beilleszkedő gyermekek esetében.

Az óvodai élet megszervezésében is tekintettel vagyunk az eltérő szükségletekre. Ez vonatkozik az életkori eltérésekre és az azonos korosztály egyéni igényeire is.

A napirend helyes életritmust teremtő stabil pontjain túl, a rugalmasság és a folyamatosság, az egyéni igényekhez való alkalmazkodást szolgálja. Az eltérő szükségletek az alvás, az egyes tevékenységek időtartalmában, a délelőtt jelentkező mozgásigényben mutatkozik meg első sorban.

b) Miként érvényesíthetjük a személyiségközpontú szemléletet a csoportszobai feltételek megteremtésében?

Az óvodáskorú gyermekek társas kapcsolatainak alakulásához, az érzelmi kötődésekhez időre van szükség. Ezért az óvodai élet kezdetén fontosak azok a tárgyak, amelyek a gyermeket az otthonához kötik, emlékeztetik.

Az egyéni, egyediség, személyiség tiszteletének jelei:

- Az egyéni érdeklődés megjelenítése a tevékenységközpontokban.
- A hétféle családi élmények megbeszélése.
- A tér tagolása a tevékenységközpontokban, két-három gyermek elmélyült együttes tevékenységéhez.

c) A személyiségközpontú szemlélet érvényesülése tevékenységeinkben

Személyiségünk és minden megnyilvánulásunk érzelmi biztonságot, szeretetet, megértést és védelmet sugároz a gyermekek felé. Az elfogadás nem zárja ki a tudatos fejlesztést. A gyermeki személyiség formálásának szándékát. Ha mintát adunk az eltérések tolerálására könnyebben tudják a gyermekek elfogadni azt a társukat, aki nehezebben beilleszkedő, lassabban szocializálódó, hátrányosabb helyzetű.

Elveink a gyermekekkel való kapcsolatban:

- Személyre szóló pedagógiai hatások.

- Szeretetteljes elfogadás.
- Pedagógiai optimizmus a kommunikációban és ezt kifejező metakommunikáció.
- Segítségadás a gyermekek egyéni problémáinak megoldásában.
- A személyiség értékeinek hangsúlyozása és elfogadtatása a kortársakkal.
- Személyes élményeket, érzéseket, gondolatokat feltáró beszélgetés.
- A gyermekek kommunikációjának megértése, megfejtése.
- Szülők bevonása a gyermekeket érintő nevelési kérdésekbe.
- A tevékenységek feltételeinek és a kezdeményezett szabályjátékoknak az egyénekre szabott befolyásolása.
- A gyermekek változó testi, lelki szükségleteinek megfelelő törődés.

A család alapozza meg a gyermek énképének” alakulását és elindítja a szocializáció útján. Az óvodában ez a folyamat tovább gazdagodik az új kapcsolatokkal. Az óvodapedagógus személyisége, jelzései, hatása, mintája az erős érzelmi kötődés alapján jelentős szerepet tölt be az „énkép” formálásában. Az énképet befolyásolják a társak is megnyilvánulásaikkal, jelzéseikkel. Az egyént körbefonó szeretetteljes légkör erősíti a gyermekben a pozitív képet, nyitottabb lesz társai felé, könnyebben beilleszkedik.

A szocializációt segíti az egyén erősségeire építő individualizáló nevelés. A személyiség fejlődésének és fejlesztésének ez a két dimenziója egymástól elválaszthatatlan. A külső hatások irányuktól függően előidézhetnek nemkívánatos hangsúlyeltolódásokat.

Az egészséges személyiség megőrzi egyediségét, egyéniségét, megtanulja az együttműködést, az alkalmazkodást, az egyezkedést és a társadalmi lét szabályait.

Programunk a gyermekek pozitív önértékelésének támogatásával az aktív személyiség önfejlesztő erőit alapozza meg.

Az óvodai nevelés országos alapprogramja tartalmazza azokat az általános pszichológiai pedagógiai elveket, amelyeket a gyermekek érdekében érvényesítenünk kell

- az egészséges életmód alakítása,

- az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása,
- az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.

6.6.6. A tevékenységközpontok rendszere, a szabad játék és a felajánlott tevékenységek kerete → A nyolc tevékenységközpont

A tevékenységközpontok a szabad játék és az óvodapedagógus által felajánlott, választható tevékenységek színtere, a gyermekek természetes élettere.

A program tevékenységközpontú szemléletének legfőbb megnyilvánulása az a rendszer, amely egységbe foglalja, integrálja a személyiség fejlődésében meghatározó tevékenységformákat, a játékot, a tanulást és a munkajellegű tevékenységeket. A tevékenység az aktív személyiség megnyilvánulása, az óvodáskorú gyermek szükségleteinek kielégítője, összekötő szál a belső világ és a külső környezet között. A tevékenységben, a tevékenység minőségében tükröződik a gyermek fejlődése, miközben az eredményes cselekvések, műveletek visszahatnak a belső feltételek alakulására. Az önkifejezés, a kontaktusteremtés, a kapcsolattartás fontos eszközei a tevékenységek, amelyek az óvodáskorban a cselekvésre, a manipulációra, a közvetlen szenzomotoros tapasztalásra épülő értelmi aktivitást is magukba foglalják.

E szemlélet alapján a gyermekek természetes életterében zajló és szervezendő tevékenységek, cselekedtető helyzetek szolgálják a fejlődést és a fejlesztést. A gyermekek képességeinek kibontakoztatásában meghatározó szerepe van a tevékenységeknek. A tevékenységközpontok állandó lehetőséget adnak a változatos tevékenykedésre a gyermekek igényei szerint.

A nyolc tevékenységközpont

1. A családi, szituációs és szerepjáték tevékenységközpont, mely lehet a drámajáték központja, valamint a gyermekek saját szükségleteire szervezett munkajellegű tevékenységek színtere.
2. Építőjátékok, barkácsolás tevékenységközpontja.
3. Manipulációs, asztali, társas-, szabályjátékok tevékenységközpontja.
4. Művészeti-vizuális tevékenységközpont.

5. Mikro és makrocsoportos mozgásfejlesztő játékok kezdeményezésének tevékenységközpontja.
6. Természetismereti és tudományos tevékenységközpont: az udvar, a külső környezet.
7. Irodalmi, ének-zenei tevékenységek központja
8. Homok-víz asztali tevékenységek, modellezések, terepasztali játékok központja.

A tevékenységközpontok kialakításának szempontjai

a) Megfelelő hely kialakítása

- szabad játékhoz,
- játékfajtákhoz,
- egyéb tevékenységekhez,
- spontán szabad mozgáshoz,
- étkezéshez,
- mozgásos szabályjátékhoz,
- énekes játékokhoz,
- a személyes tárgyak tárolásához.

b) Segítse a gyermekek önállóságának, kreativitásának kibontakozását, legyen mobil, alakítható.

c) A változó szükségleteket kielégítő legyen

- a csoport életkori összetételétől
- a gyermekek egyéni szükségleteitől, érdeklődésétől, fejlettségétől, az aktuális élményektől,
- lányok és fiúk arányától függően.

d) A csoportszoba berendezésének és felszerelésének alakítása

- tevékenységközpontok
- témaprojekt figyelembe vételével
- évszak

- időjárás

A tevékenységközpontok választásokra, elmélyült tevékenységekre készítő környezetet jelentenek a gyermekeknek, ahol szabadon rendelkeznek az eszközökkel, szükségleteiknek megfelelően maguk is bővíthetik az eszköztárat. Igyekszünk minél több kreativitásra ösztönző anyagot biztosítani.

A folyamatos játékot, a gyermekek tájékozódását segítjük elő azzal, hogy jelezzük kis kártyákkal a polcokon az eszközök helyét. Ezáltal a gyermekek könnyen, öntevékenyen tudják elrakni a már nem használt eszközöket. A kártyák az élethelyzetekben szereshető matematikai tapasztalatokat is gazdagítják.

6.7. A kompetencia alapú óvodai programcsomag sajátosságai

„Mi a gyermekszeretettel nem elégszünk meg. Hirdetjük, hogy szeresd és ismerd meg a gyermeket. Ismerd meg, hogy igazabban szerethessed, hogy mélyebben védelmezhesd, s jobban nevelhesd!”

(Nagy László)

A kompetencia alapú óvodai programcsomag az Óvodai nevelés országos alapprogramjának szellemiségében – alapelvek, óvodakép-gyermekkép, játékközpontúság, szellemiség és szemléletmód – készült ugyanakkor a XXI. század szellemiségének megfelelően a kompetencia, mint központi kategória hatja át az egész programcsomagot.

Az óvodapedagógián belül maga a programcsomag is új fogalom, mely kettős jelentéstartalommal bír. Egyrészt egyes elemei részenként illesztve szinte bármely legitim helyi nevelési programhoz (így a Lépésről lépésre programhoz is), másrészt a nevének megfelelően egészben is, komplexen és csomagként kezelve is használható.

Az óvoda–iskola átmenet hosszú évek óta komoly pedagógiai – elvi és gyakorlati – problémakör. Elvi, mert állandó kérdés, hogy melyik fél közelítsen a másikhoz, gyakorlati abban a tekintetben, hogy az átmenet milyen módon valósuljon meg. Az átmenetek rendszerének felállításával ez a programcsomag az óvoda részéről olyan lehetőségeket kínál – ez részben maga a kompetenciaalap –, amelyeket majdnem teljesen vagy kis átalakítással átve-

hetnek az iskolák. Ez a mi esetünkben kiváltképpen helytálló, hiszen az általános iskolával egy intézményegységet alkotunk.

Az óvoda ily módon megteszi az átmenet megkönnyítéséhez vezető szemléleti és módszertani kezdő lépéseket. Az integráció kérdésköre – bármennyire is más, mint az óvoda–iskola átmenet – e programcsomagban széles értelmezést kap, és ezért igen szorosan összefügg azzal, elsősorban az inklúzió alapuló szemléletről van szó, amely azt a befogadó pedagógiát jelenti, amely szerint: *„mindenki más, a teljesen» átlagos «gyerek is”*

Ezt pedig a differenciált bánásmóddal lehet a gyakorlat síkjára vinni tudatos átgondolás eredménye tehát, amelynek részei önmagukban is megállják a helyüket, nem egy teljes nevelési koncepcióként, hanem egy nevelési koncepcióhoz csatlakoztatható elemként, amely sajátos arculatot és hangsúlyt ad a meglévő óvodai nevelési gyakorlatnak.

Gödre Község Önkormányzata a helyi közoktatás színvonalának emelése céljából 2008-ban pályázatot nyújtott be, és nyert intézményi szinten mintegy 21 millió, óvodai szinten 9 millió forintot, vissza nem térítendő támogatás formájában. Ennek köszönhetően a 2009-2010. nevelési évtől a TÁMOP 3.1.4. program keretében kompetencia alapú nevelés került bevezetésre az óvoda Mókus csoportjában. 2010. szeptemberétől óvodánk mindkét csoportjában a Lépésről lépésre és az IPR. mellett a kompetencia alapú nevelés vállalt feladatunk.

Mivel minden gyermek más és más, egyedi és mind sajátos igényekkel rendelkezik a kompetenciának kiemelten fontos szerepe van ebben a halmozottan hátrányos kistérségben.

A kompetencia alapú nevelés az egyéniséget fejlesztendő értéként tiszteli, így az egyéni fejlesztésekkel mindenkiből a lehető legjobbat hozza ki és minden esetben személyre szabott.

Az ismeretek, készségek és attitűdök transzferábilis, többfunkciós egysége, amellyel minden gyermeknek rendelkeznie kell ahhoz, hogy személyiségét kiteljesíthesse és fejleszthesse, be tudjon illeszkedni a társadalomba, és később foglalkoztatható legyen.

E nevelési módszer segítségével a gyerekek ebben a felgyorsult világunkban versenyképebb, talpraesettebb, magabiztosabb, egyszerűen mondva életre valóbbak és boldogabbak lesznek.

Az alapelvek érvényesítése során figyelembe kell venni:

- a magyar nemzeti kultúrát, hagyományait,
- a magyar óvodapedagógia eddigi progresszív eredményeit,
- az ONAP irányelveit,
- a fejlődéslélektan tudományos megállapításait,
- az inkluzív pedagógia cél- és feladatrendszerét,
- a játék, az érzelmek, az erkölcs meghatározó szerepét,
- a gyermek fejlődésének nyomon követését,
- az iskolára alkalmasság fejlettségi szintjeit a pedagógiai fejlesztés feladata

A kompetencia, mint fogalom a kognitív pedagógiai szakirodalomban a következőképpen jelenik meg: a kompetencia a tudásnak arra a formájára utal, amelynek elsajátítása természetes közegben, életszerű tapasztalatok révén történik, és így alkalmazása is természetes könnyedséggel és hatékonysággal valósul meg. Hasonlóan ahhoz, ahogyan az anyanyelvet megtanuljuk, majd végtelenül sokféle gondolat megfogalmazására alkalmazzuk.

A kulcskompetenciák azon legfontosabb képességek összességét jelenti, amelyekre minden embernek szüksége van a személyes fejlődése és a sikeres munkavállalása érdekében. Fejlesztését a társadalom- az életben való boldogulás érdekében- elvárja az óvodától és az iskolától egyaránt. A kulcskompetenciáknak ki kell alakulni a kötelező oktatás végére.

A kulcskompetencia fogalmának értelmezésében három szempontot feltétlenül érdemes figyelembe venni.

A kulcskompetenciák birtokában az egyén

1. képes az élethosszig tartó tanulásra és arra, hogy az egyéni célkitűzései elérésére törekedjen,
2. aktív állampolgárként tud részt venni a társadalom életében,
3. képessé válik arra, hogy képzettségének, képességeinek megfelelő munkát találjon.

Kulcskompetenciák

1. anyanyelvi kommunikáció,
2. idegen nyelvi kommunikáció,
3. információs és kommunikációs technológia,
4. matematikai műveltség valamint természettudományos és technikai kompetenciák,

5. személyközi kompetenciák,
6. tanulási kompetencia,
7. vállalkozói képességek,
8. kulturális tudatosság.

Napjainkban az érzelmi és erkölcsi nevelés háttérbe szorult a társadalmi, az értékrendi és az érzelmi válságok begyűrűzése miatt. Az érzelmi és erkölcsi nevelésnek komoly hangsúlyt kell kapnia, mert ez alapozza meg a személyiség szocializációját. Segít a családoknak az értékek mentén történő nevelésben, kapaszkodót nyújt a kusza világban. A megalapozott szokásrend – amely értékrendhez vezet – olyan biztonság, amely támpontot ad a mindennapokban, s amely értelmes célokkal tölti meg azokat.

A játék témakörének újragondolása időszerű és indokolt mai világunkban. Az aktuális, „divatos”, óvodákra háruló feladatok előtérbe helyezése következtében sajnos a legfontosabb, a szabad játék szorult a háttérbe, pedig a gyermeki élet fő tevékenységéről van szó.

A mi helyi nevelési programunk a Lépésről lépésre a szabad játékot kiemelten fontosnak tartja, ezért a reform pedagógiák közé sorolható, így a többi hagyományosnak nevezhető programhoz képest a játék szerepe mindig hangsúlyos volt. Tudjuk, hogy a gyermek pszichikus funkcióinak változásai a játék fejlődésével függenek össze.

A jó iskola – az óvoda folytatásaként – játszva tanítja a gyermeket, cselekvésre, tapasztalatokra építi a tanulását, figyelembe véve a gyermek életkori sajátosságait, érdeklődését.

Óvodás életkorban a nevelés eszközei közül a játék a gyermek legelemibb pszichikus szükséglete, ebből következően a gyermek 7–9 óra napi játékszükségletét ki kell elégíteni, és meg kell hagyni a játék semmi mással nem helyettesíthető szerepét, funkcióját.

A 3–6–7 éves gyerek alapvető létformája a játék. Ezen keresztül tapasztalja meg a körülötte lévő világ sokszínűségét, szerzi ismereteit, tanul, jut örömhöz, sikerélményhez. A játék a gyermek számára a legfőbb élményforrás, ugyanakkor a személyiség fejlesztésének színtere, a tanulás, a készség-és képességfejlesztés leghatékonyabb módja. A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg, és cselekvésen keresztül sajátít el. Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, élményeket élhessen át, és természetes kíváncsiságát kielégíthesse. *Ezért a játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás az óvodai tanulás útja.*

Az óvodapedagógus az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez segíti hozzá a gyermeket. Megteremti annak a lehetőségét, hogy a gyermek a játékon, a művészeteken, az alkotómunkán, saját tevékenységén keresztül szerezhesse meg azokat az élményeket, amelyek megnyitják, és ébren tartják benne a vágyat a környező világ megismerésére, a tanulás örömeinek átélésére. Az óvodánk helyi innovációja is szervesen kapcsolódik a környezettudatos nevelésen keresztül a gyermekeket körül vevő világhoz.

A kompetencia alapú nevelés tervezése az év folyamán projekteken valósul meg, ami lehet 3-4-5 hetes terjedelmű. Rendkívül jó lehetőséget jelent az óvodapedagógusoknak a projekteken belül a szabad mozgás, mindig az aktuális körülményekhez könnyedén lehet így alkalmazkodni.

Ebben az életkorban az igazi ismeret az, amit a gyermek önmaga szerez meg, mindennek az alapja, hogy a gyermek érdeklődésére és cselekvésére, előzetes tudására, tapasztalataira épüljön az ismeretanyagot is tartalmazó tevékenységrendszer. Nevelési cél az adekvát és rendszeres életritmus, a megfelelő napirend kialakítása, a helyes tisztálkodási és táplálkozási szokások, melyek kialakításában fontos szerepe van az óvodapedagógusnak és a dajkáknak is. A kompetencia alapú nevelés újszerűsége abban is megmutatkozik, hogy kiemelt szerepet kap a dajkai munka, mely legfőbb segítőjévé válik az óvodapedagógusnak, a kölcsönös együttműködés a mikrocsoportos foglalkoztatási forma elengedhetetlen feltétele.

A Komplex fejlesztési terv felosztása az ősmagyarok, a magyar kultúra jelképrendszerét követi:

(Kapcsos könyv)

1. Levegő: július, augusztus, szeptember
2. Tűz: október, november, december
3. Víz: január, február, március
4. Föld: április, május, június

A négy Komplex fejlesztési terv három Fejlesztési tématerv köré csoportosul:

1. Család
2. Élő és élettelen világ
3. Közösségi nevelés

A gyerekek képességszintjei egyéni, sajátos fejlődési mintázatot mutatnak.

A képességfejlesztés differenciálási szintjei:

I. szint: sajátos nevelési igényű gyerekek

a) Részképességzavarok

magatartászavar

mozgászavarok (túlmozgékony [hipermotilis] gátolt mozgás)

hiperaktivitás

idegrendszeri zavar: indulati kitörés, szorongás stb

érzelmi-akarati élet zavara: agresszió, dac

b) Hátrányos helyzet

szociokulturális lemaradás

ingerszegény környezet

érzelmi labilitás

elhanyagoló bánásmód

kisebbségi helyzet (roma kisebbség, migrációs populáció, egyéb nemzetiség)

II. szint: standardhoz közelítő képességű gyerekek

III. szint: tehetséges, kreatív gyerekek

A képességfejlesztés képességfajtái

1. értelmi

2. szociális,

3. kommunikációs: verbális, non-verbális

4. testi

Az óvoda-család kapcsolata a kompetencia alapú nevelés során is kulcsfontosságú.

A kompetencia alapú programcsomag használata során a szülők biztosítékot kapnak arra vonatkozóan, hogy:

– a program középpontjában a gyerekek áll;

- a pedagógus a boldog gyermekkort kívánja biztosítani a gyerekük számára;
- a program alkalmazásának eredményeként a gyermekük az iskolára alkalmas lesz;
- gyermekük komplex képességeit folyamatosan fejleszti az óvónő;
- az óvodapedagógus figyelembe veszik a gyermek egyéni és életkori sajátosságait;
- értékeli a gyerek azon tulajdonságait, amelyek csak rá jellemzőek;
- a pedagógus mindegyik gyerekkel megtanítja értékelni és elfogadni a másik gyerek másságát is;
- gyermeke számára olyan tudástartalmakat ad át a mindennapi tevékenységek alkalmával az óvónő, amelyek megalapozzák az iskolai tanuláshoz szükséges kulturtechnikákat;
- gyermekének olyan értékeket (hagyományőrzés, hagyományápolás, a magyar anyanyelv, népdal, mese- és mondavilág, tisztelet, szeretet, megbecsülés, elfogadás, a közösségben való együttélés) közvetít, amelyek örök érvényűek;
- az óvodai nevelésben a szabad játék a nevelés fő eszköze;
- gyermekének több saját élményben, tapasztalatszerzésben lesz része;
- a program figyelembe veszi a szülők észrevételeit is.

7. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai

7.1. A játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, az óvodáskorú gyermek alapvető szükséglete, spontán, szabad tevékenysége, örömforrása, ezáltal az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé. A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt – a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segí-

tóvé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el. Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenység-szervezésben is meg kell mutatkoznia.

A játék integráló tevékenység, amelyet végigkísér a tanulás. Játék közben ismereteket, tapasztalatokat szereznek a gyermekek. Játékban a gyermek sok információt ad önmagáról, élményeiről. Játék alakítja társas kapcsolatait, világról szerzett tapasztalatait, ismereteit, szociális érzelmei gazdagodnak.

A tevékenység és a kommunikáció köti össze a gyermekeket és a felnőtteket. Az óvodapedagógus beszédmodelleket mutat a gyermekeknek, s így létrejön a német nyelvű dialógus játékszituációban.

A tevékenységközpontok egységes rendszerbe integrálják azokat a tevékenységeket, amelyeket választási lehetőségként kínálnak a gyermekeknek.

A programban a szabad játék fogalmának használata jelzi azt, hogy a gyermekek önként vállalt tevékenységei időtartamban is dominánsak a nap folyamán.

Ugyanakkor a szabad játék mellett ugyanabban a tevékenységrendszerben, a gyermekek választásai, kezdeményezései s az óvodapedagógus felajánlásai a játékban tanulás sajátos formáit eredményezik. A gyermekek a nem didaktikus mozzanatok alapján szervezett tevékenységeket életkoruktól és fejlettségüktől függően választhatják. Ezeket a helyzeteket az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységeknek nevezzük. Ez a gyermekek számára ugyanúgy örömforrás, mint a szabad játék, a folyamatot önállóságuktól és kreativitásuktól függően szabadon alakítják. A játék célja a gyermek képességeinek, kompetenciájának fejlesztése, figyelembe véve aktuális állapotát.

Ezek a tevékenységek a műveltségterületet tervszerűen közvetítő, kezdeményezett vagy irányított játéknak is minősíthetők.

Ilyen játékot ajánlunk a német nyelv iránti érdeklődés felkeltése és a német nyelv fonetikai jellemzőinek elsajátítása érdekében azoknak a gyermekeknek, akik már kijátszották magukat, vagy nem találtak játékot.

Ezek a funkcionális játékok, páros játékok, körjátékok, mozgásos játékok, szabályjátékok. A játékok témái a gyermekekhez közel állók — gyermekekről, állatokról növényekről. A természet változásairól szólnak.

Ezeket a játékformákat játékként élik meg a gyermekek és Szívesen ismétlik. Legkedveltebbek az óvónővel folytatott játékok. Nyelvi értékük mellett biztonságot adnak a közvetlen, érzelmetlen kontaktus átélésével.

A játék szabadsága nem jelenti azt, hogy a gyermekeket magukra hagyjuk. Részünkről nagyon is tudatos, fejlesztő, feltételteremtő tevékenységet jelent: közös élmények forrásainak tervezését, szocializáció segítségét, az érzelmek, a szokások, a magatartás formálását, kultúra közvetítését, a kevésbé önálló, nem kreatív, élményszegény gyermekek játékának fejlesztését. A játékba a gyermekek igényei szerint bekapcsolódva mintát adunk a játékbeli magatartásra is.

A gyermekek élményei többféle forrásból származhatnak, a játéktémák többsége televíziós élmény, amely lehet pozitív és negatív is. A félelmet keltő, kellemetlen élményeket segítjük feldolgozni.

Játék közben adódhatnak konfliktusok, amit a gyermekek nem tudnak megoldani egyedül. Példát mutatunk a gyermekeknek ezekben az esetekben — miként lehet a konfliktust rendezni, lehetséges megoldásokat közösen tárjuk fel.

A játékhoz szükséges eszközöket folyamatosan gyűjtjük, a szülőket is bevonjuk az érdekes eszközök felkutatásába. A nyelvelsajátítás, gyakorlás módszerének alapja a szemléltetés. Ez lehet tárgy, amit a kezébe foghat, lehet a cselekvés, amit ő maga elvégezhet, lehetnek különböző szituációk vagy képek, amelyek segítségével felidézhetők a már hallott élmények, működhet gazdag fantáziájuk.

A nyugodt játék feltételei és az óvodapedagógus feladatai

a) Megfelelő hely kialakítása

Ingergazdag, cselekvésre inspiráló, a gyermekek kíváncsiságát felkeltő, esztétikus, harmóniát sugárzó környezet kialakítása elsődleges feladatunk. A csoportszobában a mozgalmassabb és a csendesebb tevékenységek elkülönítése fontos szempont. Mozgásos játékokra legalkalmasabb az építőjáték- és az irodalmi-, ének- zenei tevékenységközpont. A mozgásigény folyamatos kielégítésére felhasználjuk az öltözőt és a családi szobát is. A mobil bútor lehetővé teszi a terem igény szerinti formálását.

b) Játékidő

A szabad játékokra a napirendben elegendő időt adunk. A várakozási időt minimálisra csökkentjük. Az óvodapedagógus által kezdeményezett, választható és kötelező tevékenységek időtartama nem haladja meg a 20-25 percet.

c) Élmények

A játék motiváló ereje az élmény. A gyermekek újraélik élményeiket a játékban, ami lehet kellemes és kellemetlen is. Az egyéni élményekre a gyermekek játékaiból és kommunikációikból következtethetünk. Ezek az élmények vegyesek, a családi háttér különbségeiből adódóan. Hátrányos helyzetű, ingerszegény környezetből jövő gyermekeink egészséges személyiségfejlődése érdekében különösen fontos az óvodai közös élmény. Fontos, hogy a közösen megbeszéljük, mi érdekli őket, hova mennének szívesen (egy-egy út anyagi vonzata).

Programunkban a projektrendszerű műveltség-tartalom feldolgozása a felajánlott tevékenységekben a játékot is befolyásolja, indukáló szerepet tölthet be.

A közösen átélt élmények, a gyűjtőmunka, a közösen elkészített kiegészítő eszközök, a témák többszempon-tú megközelítése és tevékenységekhez kapcsolása gazdagítja a játék-faj-tákat.

d) Szabályjátékok helye a tevékenységekben

A gyermekek személyiségének ismeretében a szabály- és társasjátékokkal tudatosan fejlesztjük a képességeket, részképességeket. A mozgást, a kommunikációt, a pszichikus funkciókat fejlesztő játékok alkalmasak arra, hogy a gyermekek személyiségét formálják.

Játékon alapszik a nyelvelsajátítás, óvodáskorban ezért a gyerekek játékait, élethelyzeteit használjuk fel a cél elérése érdekében.

Gyakorlójátékok babázás, autózás, állatfigurákkal való manipulálás mind alkalmat teremt a cselekvések, tárgyakhoz kapcsolt mondanivalók állandó ismétlésére

Játék a hangunkkal a gyerekek Szívesen játszanak a hangjukkal. A nyelvelsajátítás szempontjából fontos a hangok, hangkapcsolatok állandó, játékos gyakorlása.

Konstruktív játék: a gyermek maga alkot, spontán, majd megtervezet céllal. Ezt a tevékenységet jól használhatjuk a beszédkészség fejlesztésre.

Barkácsolással új kellékeket készíthetnek a gyerekek szerepjátékaikhoz. A szerepjáték utánzási képességeiken alapul, beszédmintát az óvónő nyújt.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermekek jelzéseinek megfigyelése és elemzése személyiségük megismerése érdekében.
- Közös élmények előkészítése, szervezés.
- A gyermekek elképzeléseinek támogatása.
- Játéktevékenységben az együttműködés szokásainak, az udvarias magatartás formáinak alakítása mindkét nyelvet használva, a nagyoknál nagyobb részt német nyelven.
- A csoportélethez kötődő hagyományok ápolása.
- A gyermekek fejlettségétől függően. igényeiknek megfelelően a játékfolyamat segítése.

- Személyes kontaktus naponkénti kialakítása, a gyermekek személyes problémáinak, egyéni élményeinek meghallgatása. A gyermek nyelvi ismeretének mértékében a személyes kontaktusban kerüljön előtérbe a tájnyelv használata.
- Társas kapcsolatok, érzelmi kötődések támogatása.
- Egyezkedések, választások, döntések segítése.
- A játékban megjelenő fejlődésbeli különbségek tolerálása.
- A gyermeki fejlődés folyamatosságának, illetve megtorpanásának észrevétele.

A fejlődés várható jellemzői

- A gyermekek képesek kitartóan, több napon keresztül egy azon játéktémába együttesen részt venni, örömmel, önfeledten játszani.
- Játékunkban dominánsan jelentkezik a szerepjáték. Képes élményei eljátszására, szívesen vállal szerepet.
- Az ismert meséket többször dramatizálják, bábokkal eljátsszák.
- Bonyolult építményeket képesek létrehozni.
- Problémahelyzetekben kreatív megoldásra törekszik.
- Élvezik a szabályjátékokat és képesek a normák betartására.
- Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által preferált viselkedési szabályok.
- Egymást is figyelmeztetik a szabályok betartására

Funkcionális eszközök

Családi központ: tűzhely, polcok, szekrények, mosogató, hűtő, asztal, székek, mérőedények, fakanalak, tölcsér, szűrő, kancsó, poharak, tálak, tányérok, evőeszközök, sodrófa, merőkanál, zöldségtisztító, habverő, edényfogó kesztyű, konyharuha, csepegtető tálca, ételfogó csipesz, babák, babaruhák, takarók, babaágy, babakocsi, bölcső, babahordó kosár, fürdőkád, műanyag zöldségek, sütemények, kosarak, szőnyeg, asztalterítő, kézi mixer, turmix, mikro, mosógép, ruhaszárító, vasaló, csipesz, recept gyűjtemény, mérleg, centiméter, naptár, hőmérő, seprű,

felmosórongy, tükör, könyvek, folyóiratok, telefon, férfi és női ruhák, táskák, eszközök a különböző szerepjátékokhoz.

Építőkocka központ: egy komplett építőkocka készlet kemény fából nagyobb méretűek: 300-400 db 10-15 gyermek számára, - üreges építőkockák, - szőnyeg, - emberek, állatok, - közlekedési kellékek, - kis és nagy autók, kamionok, tűzoltó autók, vonat, busz, traktor, repülő, - színes építőkockák, barkácsfelszerelés, - választható kiegészítők, anyagdarabkák, pálcikák, gombok, órák, csavarok, szerelőkulcsok.

Asztali játékok: - kirakós (fa, gumidarabkák, kartonpapír stb.), - lego, - társasjátékok, - gyöngy és gyöngyfűzés kellékei, - játéktáblák, - színes mérőkockák, - egyszerű játékok (memory, színes kirakósok, stb), - tárgyak szagláshoz, ízléshez (fahéj, hagyma, kávé, citrom, szerecsendió), - tárgyak tapintáshoz, osztályozáshoz (kagylók, kövek, kavicsok, mogyoró, levelek), - gyűjthető dolgok (gombok, kupakok, kulcsok, kagylók), - autópálya, - terepasztal, - építőkockák (asztali).

A játékok a gyermekek által jól látható és elérhető helyeken legyenek elhelyezve optimális mennyiségben, igazodva az aktuális projektekhez.

A csoport macija kosarával, útikönyvével, amit hétvégén egy-egy gyermek hazavisz, majd hétfőn elmeséli mi minden történt. – Szülők leírják a történeiket, a gyermekek rajzaikkal kiegészítik.

Udvari környezet: - mászóházak, - talicskák, - labdák különböző méretben, - homokozó lapátokkal, vödörrel, műanyag formák, - nagy dobozok, - gumikerekek, szerelvények, - karikák, - az elmélyültebb tevékenységekhez szükséges tárolók, asztalok, padok, egyéb eszközök, - az udvar tematikus felosztása alapján, a szabadban szervezhető tevékenységek egyéb feltételei: - fedett szín (családi játékhöz, kézműves tevékenységekhez), - variálható színpad, - kerti szerzőszámok tárolója, - szerepjátékokra alkalmas faépítmények (vár, labirintus, hajó, szekér, kunyhók, sátrak, repülőgép, állatkert), - a vízasztal nagyobb változata (homok, és vízi játékokhoz), - az egyéni és csapatjátékokat biztosító, mozgásfejlesztő eszközök, kellékek.

7.2. Verselés, mesélés

Az irodalmi nevelést megalapozó mesélés, verselés, mondókázás az óvodapedagógus ösztönzésére vagy a gyermekek kezdeményezéseire jönnek létre, sokféle tevékenységhez spontán kapcsolódás formájában.

A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.

Az óvodapedagógus ösztönzésére olyan kezdeményezett helyzet alakul ki, melyet a gyermekek választható vagy fejlettségüktől függően alkalmanként az egész csoport számára felajánlott tevékenységként élnek meg, mesehallgatás formájában. A magyar gyermeköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat. A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

Az olyan gyerekeknek, akiknek nincs a mesélővel személyes kontaktusuk, csak a képi megjelenítéshez szoktak, szükségük van a mesélővel kialakított személyes kapcsolatra és a szavak útján keletkező belső képre. Ezt a szerepet az óvónő tölti be. A mondóka, a vers, mozgásra ösztönzi a gyermekeket, az improvizálás támogatója itt is a felnőtt legyen. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A nagyobb gyerekeknél megjelenik a személyes történetek, elbeszélések iránti érdeklődés és a saját mese létrehozásának igénye. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. Ezért programunkban fontos szerepet töltenek be a gyermekek által alkotott mesék, elbeszélések, egyéni és közös mesekönyvek, amelyek a gyerekek illusztrációival lesznek gazdagabbak.

Ezek természetesen nem helyettesítik a magyar népköltészet csodás világát. Alkalmanként szülőt, nagyszülőt is felkérünk gyermekkori élmények, érdekes történetek elmondására.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Környezetünkben élő német ajkúak régi szokásairól, hagyományos ünnepeikről, öltözködésükről is elbeszélés útján szerzünk ismereteket, idősebb nagyszülők bevonásával, meghívásával. Ezeket érték-ként kezeljük.

A mesék dramatizálását olyan összetett tevékenységnek tekintjük, amely integrálja a művészeti ágakat, s általa lehetőségünk nyílik a közös élményszerzésre és az együttműködés készségeinek alakítására.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

Verselés - mesélés

- A gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat mindkét nyelven.
- Várják, igénylik a mesehallgatást.
- Ismernek mondókákat, verseket a kisebbség nyelvén.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak a kiscsoportosoknak és a maguk szórákoztatására is.
- Megjegyznek 10-14 mondókát 6-8 verset 15-20 mesét.
- Tudnak meséket, történeteket kitalálni, s azt mozgásban megjeleníteni.
- Képesek a hallottak képi megjelenítésére egyéni és közös mesekönyv készítésére.

Külön törődést igényel az a gyermek, aki

- Megkésett beszédfejlődésű
- Nem, vagy alig beszél, elhúzódik a többiektől és gyakoriságából hibásan beszél
- Szegényes a szókincse

- Sokszor visszakérdez, ismételtet, rendszeresen nem figyel oda, vagy jellegzetesen Tessék? Mi? Kérdéssel reagál
- Gyakran „rendetlenkedik” a feladatokat nehezen hajtja végre, beilleszkedési, magatartási problémái vannak
- Túlnyomórészt nem érdekli a mesehallgatás
- Mesét csak akkor szeret hallgatni, ha a mesekönyv képeit látja, ha bábozást, dramatiszálást lát.

Különösen azokkal a gyermekekkel kell differenciáltan foglalkozni, akikre a felsoroltak közül több is jellemző.

Az óvodapedagógus feladata

- A gyermekeknek megtanított irodalmi anyagok igényes összeállítása.
- A 3-7 éves korban kedvelt hagyományos formák biztosítása (mesélés, verselés, dramatizálás, bábozás, dramatikus játékok).
- A gyermekek kétnyelvű beszédkészségének fejlesztése a kisebbségi irodalom beépítésével.
- Megtervezi a terem berendezését és kiválasztja az életkorilag megfelelő eszközöket.
- Élményt nyújt, ugyanakkor modell a gyermeknek az irodalom élvezetében.
- Olyan légkört teremteni, ahol szabad hibázni és a próbálkozás, felfedezés elfogadott és támogatást élvez.
- Arról gondoskodni, hogy a művészet, a zene és a mozgás mindennap jelen legyen úgy is, mint a nevelési terv része, és mint önmaguk, gondolataik, és érzéseik kifejezési formája.
- Összegyűjtjük a környezetünkben még élő mondóka, mese és zenei anyagot az idősek segítségével.
- A gyerekekkel képeskönyveket készítünk, kedvenc figuráikról elbeszéléseket, saját meséket írunk.
- Őrizzük a népköltészet remekeit.

- A gyermekek élményeiket saját illusztrációkkal dolgozzák fel.
- A mesét, verset, elbeszélést beépítjük óvodai életünk mindennapjaiba.
- A mesekönyveket jól áttekinthetően tároljuk.
- Más népek irodalmi alkotásait, népi kultúráját elfogadjuk, óvodai nevelésünk részének tekintjük

Bábjáték

- A gyermekek megismerése és fejlesztése céljából a bábjátékra nagy hangsúlyt fektetünk.
- Szituációs játékokat kezdeményezünk, melynek a gyermekek aktív részeseivé válnak

Német

- Német nyelvű mese- és verseskönyveket helyezünk a megfelelő tevékenységközpontokba.
- A kisebbség kultúráját elfogadjuk identitástudat alapozása.
- Rövid meséket, versikéket gyűjtünk német nyelven az idős emberektől.
- Rövid mondókák, versek, dalok mondogatása, bábok játékával német nyelven.
- Többszöri gyakorlással, ismétléssel rögzüljön a német nyelven történő beszédre való beállítódás.

Funkcionális eszközök

- könyvek, újságok,
- könyvkészítéshez papírok, ceruzák, zsírkréta tűzőgép, kapcsok, lyukasztó,
- magnó, kazetták, CD-k,
- televízió, videó, mesekazetták
- puha párnák,
- bábok, szerepjátékokra ösztönző kellékek, játéktelefon.

7.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömeit. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában. A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzeti-ségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is. Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával. Ez a tevékenység az óvónő és a gyermekek kezdeményezésére az egész napot áthatja. Az óvodás számára a mozgás és ritmus elválaszthatatlan egysége jelenti a zenei élményt. Elsősorban a közös, együttes dalokra, játékokra helyezzük a hangsúlyt. Olyan játékokra, ahol a mozgás, a ritmus, a dallam és a szöveg együttesen dominál.

Programunk a zenei nevelést Kodály Zoltán és Forrai Katalin által teremtett hagyományokra építi. Integrált programba többször ajánlunk ének-zenei tevékenységet. Az óvónő által felajánlott lehetőség nagyoknál kötelező, vagy választható formában is felajánlható.

A zenei élménynyújtásba bevonjuk a zenéhez értő, zenét művelő szülőket, nagyszülőket, nagyobb testvéreket. Fontosnak tartjuk a zenei kreativitás fejlesztését, melyet improvizációk támogatásával segítünk. Mintát adunk és tervszerűen fejlesztjük a zenei hallás, ritmus és formaérzék fejlesztését, a beszédhanggal való játékok, a környezet hangjainak felismerését, a játékos képességfejlesztést, a mondókák, gyermekjátékok, táncok, dalok és népdalok tanulását.

Figyelünk arra, hogy a sokféle érzelmi fejlesztésre alkalmas zenei nevelés járuljon hozzá a környezet, a családok, a nemzetiségekhez való kötődés formálásához. A zenei anyanyelvet a sokat éneklő, játszó óvodapedagógus mellett sajátítják el a gyerekek. Sokféle ütő-, ritmushangszer készítésében és használatával kibontakozhat a gyermeki kreativitás.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

Ének-zene

- A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat.
- A gyermekek gátlás nélkül tudnak énekelni.
- Élvezik a zenehallgatást.
- Ismernek a kisebbség nyelvén mondókákat, énekeket, dalos játékokat.
- Megkülönböztetik a zenei fogalom párokat.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögzíteni.
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.

Funkcionális eszközök

- ritmushangszerek: kicsi maracas, maracas, kis csópálca, kasztanyetta, csengős bot, dobok, gyró
- pergetős hangszerek: gumiszalagok, dobozok, csövek, huzalok
- dobok
- ütőhangszerek: csengők, csörgők – építőköcskák, bármi ami cseng
- fúvós hangszerek: műanyag palackok, csövek, hengerek
- kendők, botok, fejdíszek
- magnó, kazetták, lemezek, CD-k
- sálak, szalagok, léggömbök

Az óvodapedagógus feladata:

- Énekeljen, mert az éneklés alkalmas a munka meggyorsítására, az érzések kifejezésére, és történetmesélésre. Biztosítson időt, helyet és eszközt a zenéléshez, énekléshez, mutasson pozitív példát a közös énekléssel, énekes játék örömeinek megéreztetésével formálja a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.

- A rendelkezésre álló zenei anyagból igényes, életkornak és a csoport képességszintjének megfelelően válogasson.
- A 3-7 éves korban megtervezhető hagyományos zenei tartalmakat biztosítsa.
- A tevékenység differenciált szervezeti formáit biztosítsa.
- A gyermekek kétnyelvű készségét fejlessze mondókákkal, gyermekdalokkal, zenei képességfejlesztő játékokkal és a zenehallgatásra szánt zenei anyagokkal.
- Támogatjuk a gyermekek önfelelt improvizációit.
- Sokat énekelünk.
- Érdekes ütőhangszereket készítünk termésekből.
- A gyermekek életkorát figyelembe véve ápoljuk a hagyományokat.
- Gyűjtéseket végzünk környékünk dalaiból, mondókáiból.
- Bevonjuk a szülőket a közös éneklésbe.
- Ellátogatunk zeneiskolába, hangszerboltba.
- Tanítunk a szülőknek is gyermekdalokat.
- A hagyományápolásban kérjük a szülők segítségét.
- A nagyoknak hetente egyszer tanítunk mozgáskultúrájukat fejlesztő játékokat.
- A gépi zenét megfelelő válogatással használjuk

Német

- Tapasztalással segítjük a felismerést, hogy énekelni minden nyelven jó.
- A mondókák, dalok táncos játékok segítségével aktív szókincset alakítunk ki a kisebbségi nyelven.
- A gyerekeket helyi gyűjtésekkel ismertetjük meg.
- A kisebbség kultúráját elfogadjuk, identitástudat alapozása

7.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására. Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeletének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival. Feladatai közé tartozik továbbá a vizuális látásmód befolyásolása, az önkifejezés technikáinak bemutatása, a műalkotások megismerésének szervezése.

Az alkotás élményét megéltó gyermekek számára kezdetben a tevékenység fontosabb az eredményénél. A tevékenységek értékelése a megerősítés, ösztönzés szándékával történik.

A szülők bekapcsolódására lehetőséget teremtünk, kézművességet folytató felnőttek alkotásait bemutatjuk. A gyermekek munkáit felhasználjuk a környezet szépítésére, kiállítások anyagaként, mindezekkel megbecsülésüket szolgáljuk.

Az óvodapedagógus ízlése modell a gyermek számára, Ezt a csoportszoba külső megjelenésének is tükröznie kell. A tárgyak, dekorációk, színvilág ízléses legyen. A csoportszoba tükrözzön az évszakot, a gyermekek speciális érdeklődését.

A vizuális központnak fontos szerepe van programunkban, mivel valamennyi fejlődési területre hatással van.

Érzelmi fejlődés

- Alkalmat ad a szavak nélküli kommunikációra.

- Szabad utat ad az érzelmek kifejezésének.
- Lehetővé teszi az érzelmi feszültség csökkentését. A hatalom érzését kelti.
- A saját mű létrehozása önjutalmazó tevékenység.

Testi fejlődés

- Fejleszti a finommotoros kontrollt.
- Fejleszti a tapintásérzéklet.
- Javítja a vizuális megkülönböztető képességet.
- Mozgásra késztet.
- Gyakoroltatja a szem-kéz koordinációt.

Társas fejlődés

- Döntéshozásra és problémamegoldásra serkent.
- Önállóságra szoktat.
- Alkalmat ad a közös munkára, kooperációra.
- Az eszközök megbecsülésére tanít.

Szellemi fejlődés

- Megnöveli a szókincset
- Segíti az oksági kapcsolatok megértését.
- Hozzájárul a kontúr, szín, forma, textúra megismeréséhez.
- Segít a saját név írott formájának felismerésében.
- Növeli a koncentrációs időt.
- Hozzájárul az elrendezés, sorrendbe állítás és tervezés elsajátításához.

Kreatív fejlődés

- Nyílt végű megoldások segítségével bátorítja a nyitott gondolkodást.
- Kulturális és művészi örökség tiszteletére nevel.

A vizuális központ örömet, izgalmat, kiélési lehetőséget jelent a gyermekek számára. Fő célunk az, hogy tápláljuk a gyermekek kreativitását, kíváncsiságát, fantáziáját és kezdeményező-készségét. Megteremtjük a lehetőséget, hogy különféle kifejezőmódokkal kísérletezzenek.

Festenek az ujjukkal és ecsetekkel, dolgoznak zsírkrétával, filctollakkal, ceruzákkal, agyaggal, fonallal, pálcikákkal, kollázs-anyagokkal, mindenféle színű és minőségű papírokkal, krétával, csirizzel, ollóval és egy csomó más anyaggal.

Ha a gyermekeknek elég időt, alkalmat és szabadságot adunk, hogy kreatív anyagokkal kísérletezzenek, felfedezéseket tegyenek, próbára tegyék elgondolásaikat, az alapjául szolgál későbbi iskolai és felnőttkori eredményeiknek.

Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Vizuális nevelés

- A képalkotásban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- A gyermekek alkotására jellemző a részletező formagazdagság, a színek variálása.
- Színhasználatukban érvényesítik kedvenc színeiket és a kisebbségre jellemző jellegzetes szín és formavilágot.
- Örülnek az egyéni és közös kompozícióknak.
- Plasztikai munkáik egyéniak, részletezőek.
- Téralkotásban, építésben közösen vesznek részt.
- Rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak gyönyörködni benne.
- Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetnek az alkotásokról.
- Önállóan és csoportosan is készítenek játékokat, kellékeket.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése.
- A 3-7 éves korban tervezhető, alkotó, alakító tevékenységek tartalmának, minőségének differenciált fejlesztése.

- A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása.
- Az alkotás, az esztétikum létrehozásának ösztönzése.
- Az érzelmek, gondolatok mozgással és más eszközökkel történő kifejezésének segítése.
- A népi hagyományok, a kultúra gyökereinek ápolása az irodalom és ének-zenei nevelés tartalmával.
- Esztétikai, etikai fogékonyság formálása élményeken keresztül.
- A polarizált érzelmek megalapozása, az empátia, az önkifejezés erősítése (zene, mese, vers, mozgás ábrázolás).
- Biztosítjuk a feltételeket, élményeket, anyagot, eszközöket.
- Fejlesztjük a rendezés, komponálás képességét.
- Fejlesztjük a gyermekek tér-, forma- és színeképzetét.
- Megismertetjük őket egyszerűbb művészi alkotásokkal.
- A gyermekmunkát megbecsüljük, aktualizáljuk.
- A gyermekek munkáit megfigyeljük, elemezzük.
- A képi megjelenítést összekapcsoljuk a verbális megfogalmazással.
- A tevékenységekkel a teljes személyiséget fejlesztjük.
- A szülők segítségével kiállításokat rendezünk.
- Folyamatosan gyűjtünk és tárolunk anyagokat.

Német

- Különböző tevékenységek gyakorlásakor elsősorban a passzív szókincset gyarapítjuk.
- Élmények, tárgyak, eszközök — aktivizáljuk a szókincset,
- A gyermekek személyiségének fejlesztése életszerű, természetes helyzetek biztosításával.
- Olyan tevékenységek választása, amelyek során gyakorolhatják a nyelvet.

Funkcionális eszközök:

- különböző vastagságú, színű, méretű papírok, újságpapír

- rajzeszközök – ceruza, zsírkréta, filctoll, táblakréta
- festékek, ecsetek, tálak – tempera és víz
- festőállvány
- olló – bal és jobbkezes, vonalzó
- agyag, gyurma
- asztalterítők
- rongyok, gombok, dugók
- rajztábla
- lyukasztó, tűzőgép
- anyagok kollázs készítéséhez
- takarításhoz eszközök
- természetes anyagok az évszaknak megfelelően
- kötények
- fogpiszkáló, hurkapálca, dugók, termések
- apró kavicsok, szemcsés homok
- újrahasznosítható anyagok

7.5. Mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére. A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A kötelező mozgásfejlesztés szervezeti kerete a „testnevelés foglalkozás”. Tartalma: a természetes mozgások, mozgásos játékok, játékos mozgások, prevenciós gyakorlatok szerekkel, kézi-szerekkel és az udvari felszerelések, terepviszonyok kihasználásával történik. A gyermekek készségének és mozgásigényének eltérőségét figyelembe véve differenciálunk időtartamban, mozgástempóban, mennyiségben és minőségben.

A testi képességek fejlesztésének legfontosabb színtere az udvar és a tornaszoba. A szabad mozgásra naponta, minden évszakban biztosítunk időt.

A tervszerű mozgásfejlesztésben főbb elveink a következők:

- A gyermekek mozgásszükséglete befolyásolja optimális terhelhetőségüket, annak időtartamát.
- A szervezeti keret a mozgást és nem a gyermekek korlátozását szolgálja, nem jelenthet állandó fegyelmezést - a mozgás megszerettetése és a későbbi életmód részévé tétele, az igény, szükséglet megalapozása a célunk
- Az egyéni eltérésekre épülő differenciált fejlesztést juttatjuk érvényre.
- A sokszori gyakorlás lehetőségét folyamatosan biztosítjuk, a gyermekeknek esélyt adunk arra, hogy önmagukhoz viszonyítva fejlődjenek.

A szervezett mozgásfejlesztéssel szeretnénk elérni, hogy a gyermekek testi képességei fejlődjenek, téri tájékozódásukat megalapozzuk, a testsémájukat megismerjék, a koordinált mozgásuk kialakuljon, a vizuális forma és térpercepciójuk fejlődjön. A finommotorikát fejlesztő játékoknak prioritást biztosítunk.

Programunkban naponta szerepet kapnak a mozgásfejlesztés spontán és tervszerűbb formái. A csoportszoba egyik sarkában állandóan biztosítjuk a szabad mozgás lehetőségét, a tornaszobában mozgásfejlesztő kézi-szereket, eszközök széles választéka áll rendelkezésre.

A gyermekek motoros készségeit fejlesztjük az alábbi testmozgásokkal: mozgás, futás, ugrálás, labdázás, akadálypályák, játékok.

Mozgás: Olyan feladatok, melyek mindenféle módon megmozgatják a gyermekek testét gyorsan, lassan, egy lábon, nyújtózkodva, kettesével, zenére vagy mondókára.

Futás: Sok variációban - szabad szaladgálás, valamilyen állat futásának utánzása, futás, párbán) valamilyen cél felé.

Ugrálás: Átugorhatnak földre tett tárgyakat, ugrálhatnak egyik körből a másikba, követhetik egymás lábnyomát, zenére ugrálhatnak, közben foroghatnak, utánozhatnak valamilyen állatot, alacsony dolgokról leugorhatnak páros lábon vagy fél lábon párosával is.

Labdázás: A gyermekek nagyobb puha labdák dobását és elkapását gyakorolják, a nagyobbak kisebb labdát is használnak. A labda rugdosása, célbarugása, feldobása, elkapása két kézzel, egy kézzel történhet, vagy labdázhatnak egymással is. A labda pattogtatása javítja a szem-kéz koordinációt.

Akadálypályák: Az akadálypályák, melyekben az akadályokat meg kell mászni, át kell ugrani, vagy át kell gurulni nagy élvezetet jelentenek a gyerekeknek. Felépíthetjük teremben és udvaron, lehet egyszerű vagy bonyolult.

Játékok: A kisgyerekek szeretik a játékokat. Azok a játékok a legjobbak, amelyekben mindenki részt vesz. Az olyan játékokat kerüljük, amelyekben egyszerre egy gyermek a főszereplő, mert frusztrálhatja a várakozókat. Azokat a játékokat alkalmazzuk, amelyekben minden gyermek egyszerre részt vehet.

Az óvodapedagógus feladata

- A 3-7 éves korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok összeállítása.
- A gyermekek mozgásszükségletének differenciált kielégítése érdekében a mozgásos játékok különböző szervezeti formáinak biztosítása.
- Szabadtéri tevékenységet tervezzen, hogy fejlődjön a gyermekek nagycsoportos készsége, ismereteket szerezhessenek a szabadtéri környezetről.
- Az eltérő szükségletű gyermekek mozgásigényének folyamatos kielégítése a csoportszobában, a szabad tevékenységközpontokban, az erre a célra kialakított előtérben.
- A szabad mozgás lehetőségének biztosítása az egész évben rendelkezésre álló egyszerű felszerelésekkel és eszközökkel felszerelt udvaron, valamint a tornaszobában.
- A gyermekek igényeinek megfelelően szervezett kezdeményezett mozgásfejlesztés tervezése. Heti két alkalommal testnevelés a heti tervben jelezve, figyelembe véve a csoport és az egyéni fejlettség aktuális állapotát.
- A mozgásfejlesztő szabályjátékokhoz sok kéziszers használata. Optimális terhelés megvalósítása.
- Kiemelt prevenciós feladatok, nagymozgás fejlesztés, egyensúlyfejlesztés, érzékfejlesztés, szem-kéz, szem-láb koordinációfejlesztés, testséma fejlesztés, térpercepció fejlesztés, finommotorika fejlesztés, keresztcsatornák fejlesztése

Német

- E területen a nemzetiségi nyelv passzív szókincset jelent. Minden korcsoportban a megértés szintjét várjuk el.
- A hagyományt a népi mozgásos játékokkal ápoljuk

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- testük arányosan fejlett, teherbíró
- mozgásuk összerendezett, harmonikus
- szeretnek mozogni és kitartóak a mozgásos játékokban

- betartják a szabályokat a különböző versenyjátékok játszásakor
- cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartó
- növekszik teljesítőképességük
- ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni
- tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni
- a kisebbség nyelvén megnevezik a tevékenységhez használt eszközöket, az alkalmazott térformákat, alakzatokat
- szeretnek futni
- tudnak labdát vezetni helyben
- célba dobnak egykezes felsődobással
- az ugrásokat talajérkezéskor fékezni tudják
- képes végrehajtani a verbális utasításokat tornagyakorlatok végzésekor

Funkcionális eszközök:

- labdák (különböző méretekben): ugráló labda, óriás ovális labda, süni labda, futball, medicini labda, kosárlabda, érdes labda
- labdazóna
- kosárállvány
- jelkészlet talajra - kéz – láb csomag
- futball kapu
- alagutak
- egyensúlyozó tölcser
- akadálypálya
- egyensúlyozó deszkák, korongok
- gólyalábak – félgömb gólyaláb
- body roll

- tini-kondi
- tornapad
- tornaszivacs
- zsámoly
- ugrópad

7.6. A külső világ tevékeny megismerése

Mottó:

*„Mondd, szereted az állatokat,
s figyelted őket néhanap:
hogy mit csinálnak, hogyan élnek,
s a maguk nyelvén mit mesélnek...”*

Rónay György

A környezetismeret magába foglalja a természet, a társadalom ismeretét, a környezetvédő szemléletet és magatartást. A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti emberi- tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól.

A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését. A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

Bármely jelenség, történés, folyamat sokféle információt hordoz, amelyet a felfedező, kereső, probléma-érzékeny gyermekek több oldalról aspektusból megtapasztalhatnak. Fő célunk a természet megszerettetése, a biztonságos eligazodás a környezetben. Kerüljük a gyermeki gondolkodással és érdeklődéssel ellentétes hagyományos feldolgozási módot — a leltárszerű felsorolást, a mindent egyszerre megtanítási formát. Mindig csak azt, és annyit dolgozunk fel, amennyihez élményt tudunk adni, vagy ami iránt adott az érdeklődés.

A fejlődés, a változás nyomon követése a folyamatos megfigyelés alapján történik. Fontos az élményszerűség, a szabad szemlélődési tevékenykedés, a felfedezés és az óvónői figyelemfel-

hívó megjegyzés, programadás, amelyek kölcsönösen kiegészítik egymást. Az élmények feldolgozására, a feszültség oldására az első benyomások alkalmával kerül sor.

Óvodánk udvara és környezetünkben lévő családi házak kertjei, erdeink, mezőink egész évben lehetőséget adnak a tapasztalatszerzésre. A szülőktől, a községben dolgozó mezőgazdasági szakemberektől kérünk segítséget a témák feldolgozásához (élményszerző utak, látogatások, helyszínek).

Alapvető feladatunknak tekintjük, hogy megismertessük a gyermekekkel szűkebb környezetünket, lakóhelyünket. A természeti és épített környezet megismertetésével sokszínű tapasztalathoz juttatjuk őket, készségeket, képességeket alakítunk ki.

Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermekek számára a külső világ tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

Célunk, hogy

- ismerjék a község nevezetességeit, hagyományait, szülei foglalkozását, munkahelyét. a különböző mesterségeket;
- legyenek érzékenyek a változásokra, a szépre, az érdekesre;
- vegyék észre, ha környezetükben valami megszépül, megváltozik.
- a természetet szerető, védő emberi értékeket alakítsunk ki. Alapozzuk meg a környezettudatos magatartást.

Az óvodapedagógus feladata

- Lehetőségek biztosítása a folyamatok és jelenségek megtapasztalására.
- Hely biztosítása
 - állandó kiállítások számára,
 - az egyedinek és csodálatosnak,

- a gyakran használt tudományos eszközöknek,
- virágoknak.
- Állandó változtatás biztosítása.
- Aktív felfedezésre való ösztönzés.
- A folyamatok mozaikjainak összerakása:
 - Megfigyelés,
 - Kérdésfeltevés,
 - Összehasonlítás,
 - Csoportosítás,
 - Kommunikálás útján.
- Folyamatos és állandó anyaggyűjtés.
- A gyermekek társadalmi tapasztalatainak bővítése.
- Az életkori sajátosságokhoz és a gyermekek érdeklődéséhez igazodva a környezetvédelemmel kapcsolatos szemlélet formálása.

Német

- Törekszünk a pozitív érzelmi viszony kialakítására a kisebbség szokásaihoz, hagyományaihoz, kultúrájához.
- Ismereteken keresztül a szókincs bővítése.

Kezdetben mi hívjuk fel a figyelmüket és ösztönözzük őket arra, hogy beszéljenek a tapasztalataikról. Így alapozzuk meg a falunkhoz való kötődésüket, erkölcsi érzelmeket,

Programunkban a külső világ megismerését szolgálja a természetismereti tevékenységközpont is, ahol a gyermekek gyűjteményei, a folyamatok, a különféle anyagok és jelenségek közvetlenül is megfigyelhetők, megtapasztalhatók.

A másik fontos tapasztalati forrás a homokkal, vízzel és különféle anyagokkal ellátott tevékenységközpont, ahol az eszközökkel a gyermekek kísérletezhetnek, próbálkozhatnak. A természeti, társadalmi, matematikai tapasztalatok, ismeretek változó körülményekben történő játékos alkalmazkodását segítik a szabály- és társasjátékok. A mozaikszerű megfigyelések rendezését szolgálják a gyermekek által készített tablók, képeskönyvet tematikus albumok.

Biztosítjuk folyamatos és rendszeres ismerkedést a közlekedéssel, iskolával, a szolgáltatásokkal. Az iskolával előre meghatározott gyakorisággal találkozunk.

A társadalmi tapasztalatok bővítésére a szülőket is bevonjuk.

Fontosnak tartjuk, hogy az iskolába készülő gyermekeink ismerjék a kultúrált viselkedés formáit, rendelkezzenek az önállósághoz szükséges alapvető élettapasztalatokkal. Tudjanak tájékozódni, legyen irányérzékük, gyalogos és járművei (busz) való közlekedési ismeretük.

Környezetvédelmi tartalom

Feladataink közül kiemelt jelentőségű a természet, az élővilág szeretetére és a környezetvédelemre való nevelés. Lehetőleg minél több alkalmat teremtünk a természettel való közvetlen találkozásra.

A gyermekek érdeklődéséhez igazodva, kíváncsiságukat felkeltve biztosítunk lehetőséget az alkalmi és folyamatos megfigyelésekre, a közös felfedezésekre. A séták, kirándulások olyan élményekhez juttatják a gyermekeket, amelyeknek személyiség- és tudatformáló erejük is van és segítenek a pozitív viselkedési normák kialakításában — vigyázzanak a tisztaságra, védjék az állatokat, növényeket, gondozzák az élőlényeket.

Formáljuk szemléletüket, alakítjuk érzékenységüket az általuk is tapasztalt környezetkárosító jelenségekkel kapcsolatban (pl.: szemét, zaj, rongálás).

Megfigyeléseiket rajzban, könyvecskékben, mesében, elbeszélésben is kifejezésre juttatják.

Célunk, hogy minél többet tevékenykedjünk együtt, mert így tudjuk a legjobban elfogadtatni magunkat és az általunk képviselt gondolatokat. Munkánk akkor lehet csak sikeres, ha a család hatása nem áll ellentétben céljainkkal. A gyermekek családjait igyekszünk minél nagyobb számban bevonni az óvodai életbe.

Az óvodapedagógus feladata:

- A 3-7 éves korú gyermekeknek tervezhető hagyományos és helyi témakörök összeállítsa a környezetük értékeinek felfedezése érdekében.
- Megismertetni a környezetvédelem alapjait, a föld, a levegő, a víz, növény és állatvilág, a tájvédelem meghatározó szerepét.

- Meglévő ismereteket elmélyíti, rendszerezi
- Növények, állatok fejlődéséről, gondozásáról hasznáról ismereteket nyújt.
- Az udvaron lehetőséget nyújt a kertgondozásra
- A gyermekek kétnyelvű kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés során.
- A tevékenység differenciált szervezeti formáinak megteremtése.
- Segítse a gyermekeket a feltételezés, megfigyelés, kísérletezés és bizonyítás gyakorlásában és hogy a tudományos tényeket saját tapasztalataikban alkalmazhassák.

Természetvédelmi tartalom

- Ne szemetelj!
- Ne zavarj a természet élőlényeinek nyugalma
- Ne törj le a növényeket, csak azt gyűjtsd, ami már leesett
- Ne bánts az állatokat
- Figyelem felhívása a környezetszennyezés káros hatásaira
- Kirándulások közelbe – maradandó élményt nyújtanak
- A környezetvédelem jeles zöld napjairól (Állatok, Víz, Föld, Madarak napja) való megemlékezés

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Tudják lakcímüket, szüleik, nagyszüleik, testvéreik, közeli rokonaik pontos nevét, foglalkozását.
- Tudják születésük helyét és idejét.
- Tudják óvodájuk nevét.
- Ismerik a környezetük üzleteit, esztétikai alkotásait és a kisebbségük környezeti értékeit.
- Ismeretük van a háziállatokról, a vadállatokról, a madarokról és a bogarokról.

- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak szépségében. Felismerik a napszakokat.
- A gyermekek ismerik a környezetükben lévő intézményeket, szolgáltató intézményeket.
- Ismerik környezetük növényeit, s azok gondozását.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a közlekedési eszközöket.
- Ismerik a kisebbségi hagyományokat.
- A tárgyakat meg tudják számlálni legalább 20-ig, össze tudják hasonlítani mennyiségüket, nagyságuk, formájuk és színük szerint.
- Megkülönböztetik a jobbra-balra irányokat, értik a helyeket kifejező névutókat (pl. alá, fölé, közé stb.).
- Kialakul az érthető beszédük. Ismerik a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Élvezik és többször megtekintik a tapasztalatszerző sétákon, kirándulásokon, rendezvényeken készült videofelvételeket, fotókat.

Funkcionális eszközök

- újrahasznosítható anyagok, (hungarocell, műanyagpoharak, különböző méretű üres palackok, kupakok, kartondobozok textil, szőrme,
- távcsövek, mérleg (patika), barométer, elemek, iránytű, nagyító, homokóra, napóra, hőmérő, földgömb, térkép, mágnes, lexikonok, könyvek, fotók, prizma, mikroszkóp,
- babszemek, magvak, gyűjtemények, hurkapálca, csiga, fonal, rovarcsapda,
- folyékony szappan, tölcsérek, gyertyák, fémdobozok, mérőpoharak, kishajók, locsolókanna, saját készítésű képeskönyvek, régi újságok.
- tematikus tablók aktuális képekkel stb...

Matematikai tartalom

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alak-, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiség-szemlélete. A matematikai tapasztalatok áthatják az ember egész életét. Óvodában a matematikai tapasztalatok szerzésére minden szituációban, tevékenységben adottak a lehetőségek. A tevékenységközpontokban elhelyezett eszközök, tárgyak alkalmasak matematikai műveletek végzésére. A matematikai tapasztalatokat bármely tevékenységben bővíteni lehet: szabályjátékokban, társasjátékokban, élethelyzetekben, a térben.

A manipulatív tevékenységközpontban olyan eszközök állnak a gyermekek rendelkezésére, amelyekkel egyénileg is tevékenykedhetnek, vagy óvónő közreműködésével részképességeik fejleszthetők.

A homok-víz asztali tevékenységek a mérésre, az anyagokkal való ismerkedésre adnak lehetőséget. Az építőelemekkel való játékban bővülnek a gyermekek spontán tapasztalatai. Az építőelemek jól használhatók térbeli matematikai játékokra. Valamennyi tevékenységközpontban a felajánlott, vagy spontán tevékenység lehetőséget kínál matematikai tapasztalatok szerzésére.

Konkrét tevékenységekben a gyermekek felfedezhetnek, próbálkozhatnak, kísérletezhetnek óvónő segítségével, támogatásával (pl.: vízben oldódó anyagok összehasonlításával, vagy tömegméréssel).

A matematikai nevelés tartalmát a téri tájékozódásban, téri irányok ismeretében, személyek, tárgyak összehasonlításában, válogatásában, osztályozásában, összemérésében, a tevékenységekben és spontán helyzetekben való számlálásban foglaljuk össze. Mindezt a direkt beavatkozások elkerülésével valósítjuk meg.

A sorba rendezés műveletét a gyermekek naponta gyakorolhatják játékeszközök, kártyák alapján történő elhelyezésével. A mérőeszközök használatára, becslésekre, mérésekre bármely tevékenység alkalmas a nap folyamán. Az integrált megközelítésből adódóan az ábrázoló, vagy zenei tevékenységnek éppúgy lehet matematikai tartalma, mint a matematikai játéknak.

Az óvodapedagógus feladata

- Gondoskodjon arról, hogy a teremben sok matematikai készséget fejlesztő játék legyen.
- Ismerje fel a „tanításra alkalmas pillanatot”, engedje a gyermekeket tapasztalni, elmélyülni, kíváncsiskodni, játszani.
- Ösztönözze kérdéseivel a gyermekeket a probléma megoldására és feltevések alkotására.
- Modellezi a tanulás iránti lelkesedést, a lelkiismeretes munka iránt tanúsított pozitív attitűdöt, és az önmotiválás előnyeit.
- Képesé tegye a gyermeket arra, hogy felfedezéseit és valós problémák megoldása során matematikai ismereteiket felhasználják.
- Lehetőségek biztosítása arra, hogy konkrét tárgyakkal való műveleteken keresztül tapasztalják a matematikai viszonyokat.
- A tevékenységek során matematikai tapasztalatok gyűjtése.
- A matematikai gondolkodási készségek fejlődéséhez megfelelő berendezések, tárgyak biztosítása.
- A játék kínálata lehetőségek kiaknázása a matematikában.
- A matematikai nyelv fejlesztésének segítése élményeken keresztül.

Német

- A matematika nyelvét németül is használjuk — számlálás, összehasonlítás, fogalomalkotás gyakorlása.
- Matematikai kérdéseket németül is tegyük fel.

A fejlődés eredménye óvodáskor végére

- elemi mennyiségi ismeretei vannak,
- matematikai jellegű problémáról szabadon tud beszélni és javítani,
- problémamegoldásra bátran vállalkozik,

- tárgyakat meg tud számolni 20-ig,
- tájékozódni tud térben a névutók segítségével,
- értik és helyesen használják a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatos kifejezéseket,
- rendelkeznek az ismeretek elsajátításához szükséges készségekkel – önálló, probléma-érzékeny gondolkodás, a megismeréshez szükséges logikai műveletek végzésének képessége, a pszichikus funkciók megfelelő működése. Meg tudja mondani miben hasonlítanak, ill. különböznek a dolgok.

Funkcionális eszközök

- a csoportszobában található játékok, felszerelések, termények,
- színes rúd készlet, számolópálca
- matematikai eszköztár – síkidomok logikai játékok, legó, dupló, dominó, színes gyöngyök, mágneslapok, építőkockák, puzzle, óra, számítógép, lottójátékok.

7.7. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység – az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás. A gyermek munka jellegű tevékenysége:

- örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység;
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége
- a közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze,

- a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel. A játékidőben, az élethelyzetekben, bármely tevékenységben adódik lehetőség munkavégzésre, amit kezdetben önmagukért, majd később társaikért is végeznek a gyermekek. A munka a tapasztalatszerzéseknek, az együttműködés készségének, a céltudatosságnak, az önállóságnak és az önfegyelemnek alakítója. Fejleszti a gyermekek mozgás- és kontaktusteremtő készségét, ismereteket közvetít. Szocializál és lehetőséget ad az egyedül felvállalt elmélyült tevékenységekre is. Az újrakezdés, a hibajavító próbálkozás edzi az akaratot, az eredményre törekvés szándékát.

Célunk

A munkavégzéshez szükséges készségek, képességek, kompetenciák alakítása.

- Kognitív: pontosan értsék meg, mit várunk el tőlünk, sajátítsák el az eszközök célszerű használatát, alakuljon ki összpontosítási képességük, munkaszervezési készségük.
- Érzelmi-akarati: alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk.
- Szociális-társas: alakuljon ki felelősségérzetük, feladattudatuk.

Leggyakoribb munkafajták

- Az óvodai életet végigkísérő önkiszolgáló munka, amely az önállóságot, önfegyelmet, a kitartást, a feladattudatot fejleszti – testápolás, étkezés, öltözködés.
- A játékban megjelenő, önmaguk és társaik valódi szükségleteit kielégítő munkák, a gyermekek önként vállalt alkalmi tevékenységei.
- Csoport hagyományok ápolásához kapcsolódó munkák.
- Alkalmi megbízatások.
- Játékfajtákkal egybeeső munkák.
- Együttműködés a szülőkkel, a csoportokért vállalt munkában.

A környezettudatos viselkedés megalapozását segítő munkák

- A szemetet szelektíven helyezik el az adott gyűjtőkben
- Szívesen segítenek a falevelek összegyűjtésében, komposztálásában
- A virágokat nem tépik le, hagyják az eredeti helyükön, eredeti szépségükben
- Szívesen ápolják a növényeket csoportszobában, udvaron egyaránt
- Télen gondoskodnak a madarak táplálékáról

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermekek testi épségét nem veszélyeztető munkavégzéshez szükséges gyermekméretű eszközöknek és helyüknek a megteremtése, amelyekkel a gyermekek önállóan dolgozhatnak.
- A munkavégzés ösztönzése, értékelése; segítse az önálló döntést ahhoz, hogy a feladatokat egymás között meg tudják osztani.
- Osztatlan csoportunkban a feladatok differenciálása,
- Az emberi munkajelentőségének, az alkotás szépségének bemutatása.
- A szülők munkájának megismertetése.
- A gyermekek önálló, szükségletből fakadó munkavégzésének támogatása, a gyermekek próbálkozásainak segítése a túlvédés és aktivitásuk fékezésének elkerülésével.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- a gyermekek szeretnek közösen dolgozni,
- örülnek, ha a kötelességüket teljesítik,
- önállóan, igényesen végzik a naposi munkát,
- szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások teljesítésére,
- a munkavégzéshez szükséges készségekkel, tulajdonságokkal rendelkeznek – kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság.

- az önkiszolgálást teljes önállósággal biztonsággal, természetes teendőkényt látja el.
- kreatív módon képes a terem díszítésére, átrendezésére.

Tárgyi eszközök

- takarítóeszközök: - gyermek méretű seprű, szemétlapát, felmosóvödör, rongy üres tisztítószeres üvegek, papírtörölők, szivacsok, porrongyok
- kerti szerszámok (ásó, lombseprű, gereblye, kapa)
- talicska,
- virágföld, locsolókanna.

A tevékenységekbe ágyazható visszatérő kisebbségi nyelvű kommunikációs helyzetek:

Étkezésnél, terítésnél az ételek megnevezése, terítés rendje, szabályok, kérések, útmutatások szóbeli segítségadás német nyelven is hangozzanak el. A mindennapi tevékenységeket is kísérik német nyelven, mert a szavak minták alapján rögzülnek, a felnőttek beszédét utánozzák, az adott minták alapján beszélnek

7.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása, a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos, cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását. A tapasztalatszerzés a pszichikus képességstruktúrákon keresztül, sok-sok mozgással és játékkal alakítható. Fontosnak tartjuk az ismeretek átadását, bővítését, de nem a mennyiséget tartjuk fontosnak, hanem a tanuláshoz szükséges alapkészségek, képességek, fejlesztését.

Célunk:

- Az alap-kultúrtechnikák elsajátításához szükséges készségek, képességek fejlesztése
- Az ismeretek adekvát alkalmazására, felhasználására felkészítés, a gyermekek kompetenciáinak alakítása
- Az ismeretlen iránti érdeklődési kedv fenntartása, a tanulni vágyás megalapozása

Az óvodapedagógus feladata

- A gyermekek tevékenységi, megismerési vágyának kielégítése
- Változatos, a gyermekek cselekvő aktivitására épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása
- Szokások alakítása utánzásos minta- és modellkövetéses magatartással és viselkedéssel
- Spontán, játékos helyzetek kihasználása
- A gyermeki kérdésekre épülő ismeretátadás lehetőségének kiaknázása
- Tervezett játékokkal és tevékenységekkel felkészülés a mindennapos feladatokra
- Gyakorlati problémamegoldásra ösztönző helyzetek megteremtése
- Az egyéni fejlődési, érési ütem figyelembevétele a tevékenység felkínálása során

- Személyre szabottan, pozitív értékeléssel segíteni a gyermek személyiségének kibontakozását
- A kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekek felismerése és fejlesztése. A tehetségígéretes gyermekek jellemző megnyilvánulása:
 - Intellektuális képességekben (szókincse, emlékezete, gondolkodása, kreativitása)
 - Speciális képességekben (zenei, ábrázoló, matematikai, pszichomotoros, szociális)
 - Viselkedési jegyekben (intenzív érdeklődés, erős akarat, energikusság, érzékenység)
- A fejlesztést célzó pedagógusi feladatok:
 - A tehetség és megjelenési formájának felismerése
 - A gyermek segítése a továbbfejlődésben
 - Speciális szükségleteinek kialakítása
 - Intellektusuk és kreativitásuk ösztönzése
 - A szülő segítése gyermeke nevelésében
- Részképesség-lemaradás, illetve egyéb potenciális tanulási zavar időbeni kiszűrése, jelzés a megfelelő szakembernek és az óvodavezetőnek

7.8.1. Nevelési, tanulási tervben meghatározott célok

Óvodáskorban a tanulás folyamatos, mert minden helyzetben utánoz, tapasztal, tevékenykedik a gyermek és alaptevékenységben a játékban a leghatékonyabb. A tanulás az életkori jellemzőktől befolyásolva az óvodáskorban az óvodapedagógus által felajánlott „kezdeményezett foglalkozásokon” is megvalósulhat.

Programunkban a játéktevékenységek és a felajánlott tevékenységek ugyanabban a tevékenységközpont-rendszerben folynak — kivétel a rendszeres, fokozatosan kötelezővé váló, nagy-csoportos formában szerzett mozgásfejlesztés.

A felajánlott tevékenységek rendszeres, módszeres, műveltségterületet közvetítő szerepet töltenek be, közvetlen tapasztalást tesznek lehetővé a tevékenységekbe ágyazva.

A felajánlott tevékenységek lehetnek

- a) Kötelező nagycsoportos formában szervezett mozgásfejlesztés alkalmanként nagyoknak kötelező ének-zenei tevékenység.
- b) Kötelezően választható tevékenység több tevékenységközpontban ajánlunk fel a nagyoknak tevékenységet amelyek közül választhatnak. A döntés kötelező, a választás szabad. Választást követően a gyermekek szabadon alakítják a tevékenységeket, majd ha befejezték érdeklődésüknek megfelelően váltanak.
- c) Választható tevékenységek: a szabad játék keretein belül (a játék megzavarása nélkül) spontán helyzetekből, a gyermekek kezdeményezéseiből. Vagy felajánlott, indirekt módon történik a tevékenységek célirányos továbbfejlesztése. Ezt a tevékenységformát alkalmazzuk a leggyakrabban. A kicsiknek minden felajánlott tevékenység választható, bármikor átmehetnek más tevékenységbe vagy szabad játékot kezdeményezhetnek.

A felajánlott tevékenységek általános jellemzői

A gyermekek szempontjából

- A választás, a döntés lehetőségét megadva feladattartásra nevel.
- A tevékenységbe ágyazott műveltségterületet integráltan vagy projektek keretében sokszempontúan lehet megközelíteni.
- A gyermekek a cselekvés, a tapasztalás szintjén ismerkednek meg a problémákkal és a személyes kontaktus, beszélgetések során tapasztalatokat, elemi, fogalmi szinten is kifejezhetik.
- A gyermekek a felnőtt, ill. kortársak mintájának utánzásával, valamint felfedezéssel, kísérletezéssel, próbálkozásokkal a szándékos figyelem és bevonás aktivizálásával játékosan tanulnak.

Az óvodapedagógus szempontjából

- A tervszerű, átgondolt, de a gyermekek által formálódó, változó kreativitásukkal, önállóságukkal gazdagodó tevékenységekben érvényesül a nevelés kultúra-közvetítő szerepe
- A tevékenységközpontokban kezdeményezet felajánlott lehetőségek fejleszthető hatása komplex.
- A tevékenységközpontok között a kötelezően választható helyzetekben is szabad átjárás van, ha a gyermekek elképzelései, ötletei, szükségletei ezt kívánják meg.
- Az óvodapedagógus személyes mintaadó szerepe kiegészíti a gyermekek önálló tevékenységeit, közreműködve minden helyzetben a gyermekek fejlettségétől és igényeitől függően.
- A felajánlott, választható tevékenységek kezdeményezésére alkalmas helyzetek a szabad játék intenzitásától függnnek.

A kötelezően választható, felajánlott tevékenységek szervezésének feltételei

- Ne zavarja a szabad játékot, ne vonja el a tartalmas játékot játszókát.
- Általában egy szervezettebb helyzetet követ (pl.: beszélgetőkör befejezése, egy mese meghallgatása)
- A csoport játékkultúrája, önállóságuk foka az együttműködés szokásainak magatartásainak fejlettsége. a megfelelő csoportlégkör feltétele a nyugodt tevékenységeknek.
- A felajánlott tevékenységek differenciálása.

A program szellemiségétől távol áll a direkt, kényszerítő megoldás. A kötelezően választható tevékenységeket az iskolába készülő nagyok számára októbertől május végéig szervezzük.

Nevelési-tanulási tervben meghatározott célok

- Úgy formálódik a nevelés-tanulás tervezése, hogy minden fejlődési területen jártasságot alakítsunk ki.

- Az irányításunk fejleszti a gyermekek önértékelését, kompetenciaérzését és a tanulás iránt pozitív érzéseket alakít ki.

Minden gyermeket egyéniségnek tekintünk és a fejlesztés ideje és módja egyénre szabott. A nevelési és tanulási terv és az utasítások megfelelnek a gyermekek képességbeli és érdeklődés szerinti különbségeinek.

Alkalmazott eljárások

- Irányítjuk a gyermeke részvételét az egyes tevékenységekben. Gazdagítjuk a tanulási tapasztalataikat azáltal, hogy továbbvisszük gondolataikat, válaszolunk a gyerekek kérdéseire, bevonjuk őket a beszélgetésekbe, és gondolkodásra készítjük őket.
- Integráljuk a nevelési és tanulási tervet azért, hogy az ismeretszerzés főként a különböző projektekben, a tevékenységközpontokban és a gyerekek aktuális érdeklődésének megfelelő játékos tevékenységek során történjen.
- Úgy alakítjuk a környezetet, hogy a gyerekek tanuljanak a társaikkal, a felnőttekkel, és különféle tárgyakkal történő aktív kapcsolat során.
- Ösztönözzük a gyermekek önértékelését és segítjük őket abban, hogy rájöjjenek, hogyan fejleszthetik magukat.
- A hibákat a tanulás természetes és szükséges részének tekintjük. Elemezzük a gyerekek hibáit és a tervkészítés során figyelembe vesszük a tanulságokat.
- A gyerekekkel együtt állítjuk össze a projekteket.
- A kooperatív tanulási tevékenységek során irányítjuk a gyerekeket.
- Olyan eszközöket és tevékenységeket választunk, amelyek valódiak, konkrétak és kapcsolódnak a gyerekek életéhez.
- Fontosnak tartjuk a szülők szerepét a gyerekek fejlődésében.
- A folyamatot fontosabbnak tartjuk, mint a „produktumot” vagy a „helyes választ”.
- Ösztönözzük a kreativitást, a fantáziát, az eredetiséget.
- Hiszünk abban, hogy az egyénre szabott nevelési programmal a tanulási képességek és kompetenciák célzott fejlesztésével minden gyermeket lehetőségeihez mértén közve-

tetten felkészítünk a zökkenőmentes iskolai életre, az iskolai közösségbe való beilleszkedésre.

Integrált műveltség tartalom a felajánlott tevékenységekben

Az integrált ismeretfeldolgozás hagyományai az óvodai nevelésben elsősorban a művészeti tevékenységekben alakulhattak ki. Ez a szemlélet közel áll az óvodáskorúak világlátásához. Az integrálás mozaikszerű, foglalkozási ágakra osztott ismeretek helyett, a tevékenységekben komplexen jelenlévő problémák különböző aspektusból való közelítését és megoldását jelenti. A projektrendszer adja az integráció lehetőségeit.

A személyiség fejlődését segítik a tevékenységekben:

- A témaprojektek, amelyek közös élményekre épülnek és egy téma köré szerveződnek a felajánlott tevékenységek.
- A gyermekek által készített eszközök.
- Ünnepi készülősédek, munka jellegű tevékenységek.

A felajánlott tevékenységekben a differenciálás elvét érvényesíthetjük, tekintettel vagyunk az egyéni szükségletekre, a fejlődési ütemre és az eltérő érdeklődésre.

8. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szán szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama;
- a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem,
- fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél;
- gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondat-szerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről;
- tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait;
- ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit

- ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtellel és gyermektársaival. A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

Az ötéves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi, lelki és szociális fejlődésének elősegítése. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

9. Az óvoda kapcsolatai

- Legfontosabb belső partnereink a gyermekek, a szülők, munkatársaink
- Óvodánk fenntartója, működésének segítője Gödre Község Önkormányzata
- Mindennapi kapcsolatban vagyunk a gödrei iskolával
- Kapcsolattartás a Baranyai Pedagógiai Szakszolgálatok és Szakmai Szolgáltatások Központjával (Pécs)
- Munkakapcsolat a Baranyai Pedagógiai Szakszolgálatok és Szakmai Szolgáltatások sásdi telephelyével (családsegítő szolgálat, nevelési tanácsadó, logopédus, gyógytestnevelő, iskolapszichológus)
- Gyermekjóléti Szolgálat
- Iskolaorvos és védőnői szolgálattal
- Kistérségünk többi óvodájával

- Az Országos Oktatási Integrációs Hálózattal
- KE Pedagógiai Kar
- Civil szervezetekkel: faluszépítő Egyesület, Gödrei Sportegyesület, Gödrei Iskoláért Alapítvány
- Német Önkormányzat, Cigány Kisebbségi Önkormányzat
-

9.1. Az óvoda és a család kapcsolata

A család bevonása az óvodai életbe

Programunk harmadik specifikuma a családok bevonása az óvodai életbe. Óvodai nevelésünk elsősorban a családi nevelés kiegészítésére vállalkozik. A család mással nem pótolható, elsődleges szocializáló szerepét legtöbb esetben betölti. Azonban a társadalmi folyamatok nemkívánatos hatására és egyéb okok miatt a család funkciói sérülhetnek. Előfordul, hogy át kell vállalnunk a család által meg nem oldható feladatot a gyermekek érdekében. Ilyen esetben az óvoda jelenti a gyermek számára a biztonságot, pótolja a családi fészek melegét.

Ezeknél a családoknál is keressük az együttműködés lehetőségét, a gyermekszerepet. Nagyon fontos a családhoz közeledés szemlélete.

Fontos feladatunk, hogy a család és az óvoda között jó kapcsolatot alakítsunk ki, vállalva a kapcsolatkeresésben a kezdeményezést. Tapintattal és körültekintéssel segítjük, hogy a szülők a feladataikat minél eredményesebben teljesíthessék a gyermekek érdekében. Nevelőmunkánk sikerességét is befolyásolja a családokkal való kapcsolatunk.

A szülők óvodai életbe való bevonásának pedagógiai hatásai

A szülők felelősségérzete megnő azáltal, hogy közvetlenül is tapasztalják az óvodai életben az óvodapedagógusok felkészültségét és a gyermekük fejlesztésére tett erőfeszítéseit. Bővül pedagógiai, pszichológiai tájékozottságuk. Mintát látnak a nevelési helyzetek megoldására, elsajátíthatják az óvodapedagógusok attitűdjeit. A szülő mintát kap arra is, miként szervezhet érdekes tevékenységet otthon.

Az együttes tevékenység alatt a szülő sok információt kap gyermekéről. Az együttműködés során a szülők is gazdagíthatják a csoport életét. A problémáikkal magukra maradó szülők társakra találhatnak, és segítséget kaphatnak egymástól.

Azok a családok, akik kötődnek az óvodához minden tevékenységben aktív részt vállalnak.

A családokhoz közeledés jellemzői

Erősítjük a szülők kötelességérzetét azzal, hogy hangsúlyozzuk a család pótolhatatlanságát. Feltételezzük, hogy minden család közvetít értékeket valamilyen mértékben. A szülő partner a nevelésben, igényei és szükségletei vannak.

A szülővel szemben nincsenek előítéletek. A gyermekek fejlődéséről rendszeres információt adunk. A szülőknek jogaik vannak, amelyeket a gyermekek érdekében érvényesíthetnek.

A családok bevonásának szabályai

- az óvodában a nevelés nem bízható a szülőre;
- a szülő egészségi állapota nem veszélyeztetheti a gyermekek egészségét;
- az óvodapedagógus nem hagyhatja magára a szülőt a gyermekekkel.

Szülőkre vonatkozó szabályok

- bizalmas információt nem adhatnak ki illetéktelen személyeknek;
- nem nyilváníthat véleményt mások gyermekeiről;
- csak egészséges szülő vállalhat aktív részvételt a csoportban.

A családok bevonásának formái

A passzív részvételt vállaló szülő jelenléte a csoportban elsősorban saját gyermekének megfigyelését szolgálja. A gyermekek óvodai magatartásának közös elemzése különösen fontos nagyobb lemaradások vagy problémák esetén.

A passzív — segítő szülő az, aki közreműködik a gyermek beszoktatásában, részt vesz saját gyermeke gondozásában.

Az aktív — segítő szülő, aki alkalmanként, vagy előre tervezve közreműködik a gondozásban és egyes tevékenységekben — sütés, hagyományápolás, kézimunka.

Célszerű a hirdetőtáblán előre jelezni a tevékenységeket, hogy segítsük a szülőt a döntésben - milyen tevékenységben kíván részt venni.

A családok, testvérek fogadására alakítottuk ki a családi szobát, ahol nyugodt körülmények között bizalmas beszélgetésre van lehetősége mindenkinek. Ebben a helyiségben tároljuk azokat a könyveket, játékokat, amit a szülők kölcsönözhetnek. Itt találkozhatnak a családok és a segítő szakemberek.

A szülők bevonása az óvodai nevelés programjába

A családok sokféleségéből következően a kapcsolatfelvétel is eltérő lehet. Változó a szülők szabadideje is. A kapcsolattartás stratégiájának vannak informális és formális változatai.

Informális lehetőségek az együttműködésben

Az érkezést követő információcserére akkor van lehetőség, ha a szülő időt szán arra, hogy együtt játsszék a gyermekével egy kis ideig.

A délutáni beszélgetések, a falitáblák, az írásos köszönetnyilvánítások. Az alkalmanként szükséges „üzenőfüzet”, amely a szülővel való kapcsolatteremtés eszköze lehet a család és az óvoda között.

Formális lehetőségek a kapcsolattartásban

Szülői értekezlet, családlátogatás, a család óvodalátogatása, kérdőív, a szülői szervezet működtetése tartozik a formális kapcsolatok körébe.

A családok óvodai életbe, való részvételének lehetőségei:

- közös szabadidőprogramok, nagyobb kirándulásaink szervezésébe és lebonyolításában a szülők is részt vesznek.
- különleges alkalmak: születésnapok, ünnepek,
- együttes munkák: főzés, varrás, barkácsolás, udvarrendezés, játékjavítás, játékkészítés.

Programunk sikere nagyban függ az óvoda és a család sikeres együttműködésétől.

A legfőbb támogatóink és erőforrásunk. A jó kapcsolat kezdeményezője az óvónő. A szülők ellenérzéseit, a rejtett konfliktusokat és más értékrendet képviselő szülő bizalmatlanságát „ki kell beszélni”, meg kell konzultálni, a másik felet tisztelő hozzáállással.

Az óvodapedagógusok felkészülése a családok fogadására, beszoktatás

A családból az óvodába való átmenet könnyítése érdekében fel kell oldanunk a szülők és gyermekeik félelmeit, szorongásait. A szülőket meghívjuk gyermekeikkel óvodalátogatásra több alkalommal (pl.: farsang, gyermeknap). Megismertetjük a családokat programunkkal, óvodánkkal, dolgozókkal. Felkészülünk a gyermekek fogadására, megismerkedünk szokásaikkal, felkeressük őket otthonukban.

Az első találkozás minden gyermek esetében alapvetően befolyásolja a csoporthoz felnőttekhez fűződő későbbi kapcsolatát. Az óvodához való pozitív viszony kialakításában fontos szerepe van a beszoktatásnak. A szülőkkel együtt igyekszünk megteremteni a feltételeit a gyermek közösségbe történő beilleszkedéséhez. A szülők, ha igénylik akár több héten át szoktathatják gyermeküket az óvodához. Egyéni igény szerint vesznek részt a beszoktatásban. A tapasztalat az, hogy a szülő jelenléte a gyermeknek biztonságot ad, az új környezet elfogadásához, ugyanakkor a szülő megismerkedhet az óvoda belső életével, a gyermekek napirendjével, tevékenységekkel, óvodai szokásokkal, az óvónő attitűdjével. Így a szülők megtapasztalhatják az óvoda dolgozóinak gyermekek iránt megnyilvánuló szeretetét, odafigyelését, gondoskodását. Segíti a bizalom kialakulását, alapja a későbbi tartalmas tiszteleten és kölcsönös bizalmon alapuló kapcsolatnak.

Családgondozás, szociális munka

Mottó: *„A világnak leginkább azok az emberek hiányoznak, akik mások hiányaival törődnek. Csak azok lesznek közülünk igazán boldogok, akik keresik és megtalálják a mások szolgálatához vezető utat.”*

Albert Schweitzer

Óvodai programunk negyedik specifikuma a hazai társadalmi folyamatok családokat érintő kedvezőtlen hatása következtében alakult ki. Megnőtt a munkanélküli szülők aránya, a megélhetési gondok mentális problémákat idéznek elő, mások családi kapcsolatai romlottak meg. Társadalmi rétegek életfelfogásuk, életvitelük következtében kerülnek konfliktusba, amelyet önerőből feloldani képtelenek.

Munkánk során bensőséges kapcsolatba kerülhetünk a családokkal, sok információ kerül birtokunkba a család belső életéről, így nem tudunk kívül maradni a problémákon.

A segítő kapcsolat alapfeltétele: a családok megértésére törekvés, amely elválaszthatatlan a társadalmi folyamatok családokra gyakorolt nemkívánatos hatásainak ismeretétől. A társadalmi szintű történések előidézhetnek a családban olyan problémákat, amit a család nem tud kivédeni.

A különböző életformákból is adódhatnak konfliktusok, Feladatunk, hogy fellépjünk a diszkrimináció, hátrányos megkülönböztetés, előítélet ellen. A sokféleség tolerálása, mások kultúrájának megértése, a bennük lévő értékek felismerése és értékelése a különböző kultúrák közötti közvetítés demokratikus kialakítása a társadalomnak és a szűkebb környezetnek egyaránt feladata.

Lehetőségeink a családsegítésben

Nagyobb érzelmi biztonságot és mentális támogatást nyújtunk a krízishelyzetben élő gyermekeknek és szüleiknek. Szakemberekkel együttműködve életviteli tanácsadást tartunk a szülőknek. Tájékoztatjuk a családokat családjogi kérdésekről, bemutatjuk a szociális támogatások rendszerét. Képviseljük a hátrányos helyzetű gyermekek érdekeit és támogatjuk a segítő kapcsolatok keresését a bajba jutott családok esetében, Ha a családok kérik. Ellátjuk érdekeik képviselését a szakszolgáltató intézmények megkeresésével.

9.2. Az óvoda egyéb kapcsolatai

Mottó:

*„A gyerek a miénk is az enyém,
a tied mindannyiunké...”*

Hermann Alice

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodai élet során és az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermekek életében.

Team munka az óvodában

Az óvoda rendszerként működik és ezért, hogy funkcióit zavartalanul érvényesíteni tudja a gyermekek érdekében minden tényező működését össze kell hangolnia.

A dolgozók harmonikus együttműködésére van szükség. Az individualizáló nevelés személyes kontaktusokra épül, amelyre akkor van lehetőség, ha maximum 10 gyermekre jut egy felnőtt.

A team munkát segíti:

- Ha hetente egy órát beütemezünk a heti program záró értékelésére és a következő előkészítésére.
- Előre megtervezzük a dajka és a segítő szülő közreműködésének időpontjait.
- A szülőkkel rendszeresen megbeszéljük a saját gyermekük fejlődését, a csoport programjait.
- Működtetjük a szülői szervezetet.

Óvoda — iskola kapcsolata

Együttműködésünk alapelvei és tartalma óvodapedagógusok – tanítók részéről:

- Kölcsönös nyitottság — egymás munkájának ismerete (az iskola helyi pedagógiai programja a Lépésről lépésre program)
- Nevelőpartneri viszony — egyenrangúságra törekvés, egymás munkájának elismerése és megbecsülése.
- Kölcsönös bizalom — a problémák közös megoldására törekvés, együttes pedagógiai munka vezethet eredményre problémák esetén.
- ÓAP és NAT tanulmányozása egymásra épülő nevelési-oktatási terv készítése. Módszerek közelítése.
- Nevelési feladatok összehangolása — az óvodában kialakult szokásrendszer megtartása, Új szokások kialakítása.
- Kölcsönös hospitálás — folyamatos és tervszerű ismerkedés pedagógussal, gyermekkel nevelőmunkával.

A kapcsolat felvételét, az iskola felé nyitást és a hatékony, kölcsönösen gazdagító szakmai együttműködésben a kezdeményező szerepet továbbra is felvállaljuk

Célunk, hogy vonzóvá tegyük az iskolai életet a gyermekek és szüleik számára, szeretnénk, ha az átmenet zökkenőmentes lenne.

Egy fejlődési folyamat része az óvodáskor, amelynek vannak előzményei és azt követő szakasza. Feladatunk, hogy felismerjük a gyermekek fejlettségi szintjeit és legjobb tudásunk és képességeink szerint elősegítjük fejlődésüket anélkül, hogy stresszt váltanánk ki belőlük, ugyanakkor biztosítjuk a fejlődéshez szükséges kihívásokat.

A gyermekek fejlődési szükségleteihez igazítjuk a programot és segítünk a gyermekeknek olyan messzire eljutni az óvodai évek alatt, ameddig csak tudnak.

Iskolánkban is a Lépésről lépésre program szerint folyik a pedagógiai munka, így ők ott folytatják a nevelést, ahol az óvodában abbamaradt — így a gyermekek egyéni szükségleteinek megfelelően eltérő ütemben is fejlődhetnek.

Kapcsolat a Lépésről lépésre program szerint dolgozó óvodákkal

Törekszünk minél több olyan óvodával felvenni a kapcsolatot, akik a Lépésről lépésre programot választották helyi programjuknak.

Szakmai bemutatókat, továbbképzéseket szervezünk annak érdekében, hogy a programban dolgozók a gyermekekkel és a családokkal végzett munkához szükséges képességeiket fejlesszék. A minőség biztosítás és szakmai fejlődésünk érdekében részt veszünk továbbképző tréningeken. Kapcsolatot tartunk a Lépésről lépésre Egyesület vezetésével, részt vállalunk az egyesület munkájában.

Kapcsolat a nemzetiségi óvodákkal

Keressük a kapcsolatot a legközelebbi nemzetiségi óvodákkal, óvodai csoportokkal. Meglátogatjuk egymást, közös játszónapot szervezünk a gyermekek részére. Részt veszünk a bázis-óvodák bemutatóin, szakmai napokon.

Egyéb partner kapcsolatok

- Pedagógiai szakszolgálatok
- Családsegítő és gyermekjóléti szolgálat
- Nevelési Tanácsadás
- Logopédus

- Orvos, Védőnő

10. Óvodai ünnepek és hagyományok

Az óvodához tartozás öröme, az egyéni szocializálódás, az értékek közösséget megtartó ereje a hagyományok kialakításában, folyamatos ápolásában is rejlik. A hagyományok és ünnepek jelentős események az intézmény életében. A hagyományok ápolása kohéziós erő, amely egyszerre biztosítja az egyén számára az önérvényesítést, a kiemelkedést, a figyelemfelkeltés lehetőségét, a társakhoz való kötődést, az együvé tartozást, a mások iránti tolerancia és odafigyelés élményét.

A közös élményt elsősorban a készülődés öröme, a gyermekek ötletei, a tervezés, a dekoráció készítése, az ünneplés módjának megbeszélése, a szükséges tárgyak biztosítása, a vendégvárás, a másoknak való örömszerzés érzései jelentik. Az előkészületekben és a rendezvények lebonyolításában a szülők támogató együttműködésére számítunk.

A készülődés sokféle tevékenységet integrálva témaprojektet jelent és gazdag tapasztalatokhoz juttatja a gyermekeket.

A csoportszoba átrendezése is jelenti az ünnep közeledtét. A készülődés napjai eltérnek a megszokott napok programjától, s már ez is várakozást, hangulatot kelt a résztvevőkben. A kiegészítő kellékek közös készítése fokozza az ünnepi hangulatot.

Az ünnepek szervezésénél gondolunk az életkori sajátosságokra, a közös ünneplés formájára is. Hétköznapjainkat az ünnepre való készülődés és az ünnepek érdekessége bontja meg.

Ünnepek:

- A gyermekek születés és névnapja
- A felnőttek születés vagy névnapja (közös ajándékokkal, közösen készített süteménnyel, tortával)
- Szüreti felvonulás
- Márton – napi lampionos felvonulás
- Mikulásvárás, valamint a karácsonyi ünnepkör izgalma adventtől kezdődően. Ez az időszak a szeretet az ünnepi készülődés és az izgatott várakozás jegyében telik.
- Utolsó óvodai napon a szülőkkel együtt ünneplünk
- A családokkal közösen készülünk a farsangi mulatságra
- Március 15. – nemzeti ünnepünk

- Húsvét — tojásfestés, locsolkodás
- Anyák napja
- Gyermeknap és nagyok búcsúztatása (családi nap főzéssel a szabadban, sportjátékok, versenyek)
- Évzáró és ballagás
- Nyugdíjasok köszöntése
- Kiscsoportosok fogadása

Ünnepeink nemcsak színesítik mindennapjainkat, de a személyiségformálás, az érzelmi nevelés mással nem pótolható lehetőségeit nyújtják.

Az ünnepek előkészítésében és megszervezésében óvodánk minden dolgozója közreműködik

Melléklet

Die Prinzipien unserer Erziehung

1. Pädagogische Grundprinzipien

Wir befestigen im Interesse unserer erfolgreichen Erziehung die nächsten Grundprinzipien:

- Der Grund der Schaffung der Minderheitengruppe ist die liebevolle, Geborgenheit gewährende, gefüllsvolle Umgebung.
- Zur natürlichen Entwicklung des Kindes ist die Freiheit nötig.
- Die Förderung der ruhigen, erlebnisreichen und harmonischen Erziehung der Kindergartenkinder, das Vermitteln der Sprache und Kultur der Minderheit unter Berücksichtigung der altersbedingten und individuellen Eigenheiten.
- Die Umgebung der Kinder sollen wir schön, harmonisch und gepflegt machen, sie soll die Werte der Minderheitenkultur widerspiegeln.
- Traditionen und Bräuche der eigenen sprachlich – kulturellen Gemeinschaft sollen in den Kindergartenalltag eingebaut werden.
- Wir helfen den Kindern, das Anderssein zu akzeptieren und die kulturellen Werte der Minderheit zuschätzen.
- Die Kindergärtnerin ist die Leiterin und die Gehilfe der Entwicklung des Kindes.
- Das Motiv der Tat und Reaktion ist das Interesse.
- Nur eine Erziehung kann erfolgreich sein, die auf die Neugierde, das Interesse und die Sehnsucht nach Handlung baut.
- Verehrung, Liebe, Annahme und das Respekt sollen alle Kinder umgeben.
- Um die Ansprüche des Kindes zu erfüllen ist die Zusammenarbeit der Eltern und des Personals des Kindergartens nötig.
- Während der Tätigkeiten brauchen wir Ordnung und Disziplin im Verhalten.

- Verlangen und verbieten so viel es unbedingt nötig ist.
- Erfüllbare Anforderungen, Konsequenz, Regelmäßigkeit.
- Wir streben nach positiver Befestigung.
- Toleranz, Sicherheit, Vertrauen, Verständnis.
- Sicherung von den Tätigkeiten durch die deutsche Identität gestärkt werden kann.
- Einheitliche Ziele und konsequentes Verfahren in der Erziehung.
- Verbot der Belästigung und Diskrimination.
- Das Interesse des Kindes steht über alles.

2. Unsere Auffassung vom Kind, dem Kindergarten, der Kindergärtnerin, den Eltern, der Erziehung

2.1 Das Kind

Das Kind ist eine sich entwickelnde Persönlichkeit, seine Entwicklung wird durch genetische Gegebenheiten, die eigenen Gesetzmäßigkeiten der Reife, die spontan und planmäßig angewendeten Umweltwirkungen gemeinsam bestimmen.

Das Kind verfügt über Rechte, ist selbständig, seine Gedanken werden durch seine Gefühle geleitet, es ist ein soziales Wesen. Für das Kind sind lebhaftes Fantasie, Kreativität und großer Bewegungsdrang kennzeichnend. Sehr wichtig sind sowohl die verschiedenen Spiele, als auch das Märchen.

Das Spiel ist seine Lebensform, Lebenssphäre, sein gesellschaftliches Leben und sein Dasein. Das Märchen ist seine Religion, sein Ritus und seine Nahrung.

Das Interesse des Kindes steht über alles unter allen Bedingungen. Das Recht des Kindes ist, seine Fähigkeiten, Interessen, Gegebenheiten und seiner Zugehörigkeit entsprechende Erziehung teilzuhaben.

Das Kind ist offen und nimmt Neues mit Interesse auf. Diese Grundhaltung ist Voraussetzung für die bilinguale Erziehung im Kindergarten.

2.2 Der Kindergarten

Der Kindergarten ist das fachlich selbstständige Erziehungsinstitut des Unterrichtssystems, die Ergänzung zur Erziehung in der Familie von dem dritten Jahr bis zum Schuleintrittsalter, aber höchstens bis 8 Jahre.

Es ist kein Ziel für uns, die Rolle der Erziehung in der Familie zu übernehmen, da die Erziehung der Kinder das Recht und die Pflicht der Familie ist. Unser Kindergarten erzieht die Kinder so, dass er die Erziehung in der Familie schätzt, ergänzt und befestigt. Er versichert die Versorgung der Kinder. Wir streben nach dem Schutz der Kindheit, sichern heiteres, sorgenloses Kindergartenleben und eine emotionelle Sicherheit. Wir schätzen die persönliche Autonomie des Kindes und schaffen die Bedingungen zur Entwicklung seiner emotionellen Gesundheit, der Kommunikation und des Zusammenhaltes. Zur Entwicklung der vielfältigen harmonischen Persönlichkeit trägt die psychische und seelische Ausgeglichenheit bei.

Zweispracherwerb im Kindergarten:

Die Muttersprache ist die Grundlage für den Zweispracherwerb. Auf der Muttersprache entwickelt sich die Kommunikationsfähigkeit, die nötig ist beim Spracherwerb. Die Kinder haben angeborene Fähigkeiten, die Fremdsprache zu verstehen, sprechen und lernen. Die Kindergärtnerin muss diese Weiterentwickeln.

Der Zweisprachige Kindergarten hat spezifische Ziele:

- Vermittlung der deutschen Sprache und Kultur entsprechend den Altersbesonderheiten und der individuellen Entwicklungsstufe des Kindes
- Pflege der Kulturgüter und Traditionen der deutschen Nationalität entsprechend dem Lebensalter des Kindes
- Vorbereitung der Vorschulkinder auf den Sprachunterricht.
- Anbahnung einer zweisprachigen Identität.

2.3 Die Kindergärtnerin

Die Pädagogin verfügt über Hochschulabschluss, sie ist engagiert sich für die Kleinkinderziehung. Sie ist berufsbewusst, dient der emotionellen und intellektuellen Erziehung der Kinder. Die Entwicklung des Kindes basiert auf Liebe und Annahme. Das Prinzip des individuellen Umgangs setzt sich im Zusammenhang mit der Erziehung in der Familie durch.

Das Kind anzunehmen, für sich selbst zu lieben ist nur dann möglich, wenn die Kindergärtnerin:

- Mit den Augen der Kinder sehen

- Mit den Ohren der Kinder hören
- Nach dem Herz der Kinder fühlen kann.

Die Pädagogin wirkt auf das Kind mit ihrer vollen Persönlichkeit.

Die Kindergärtnerinnen in der zweisprachigen Gruppen sollen sehr gute Sprachkenntnisse beherrschen.

Die Aufgabe der in den zweisprachigen Kindergärten arbeitenden Kindergärtnerinnen ist, dass sie die Zielsetzungen der Minderheiten – oder ethnischen Erziehung verwirklichen. Sie sollen die Sprache der Minderheit besitzen, die individuelle und gegenständliche Kultur, Traditionen und Bräuche der Minderheit kennen. Eine der wichtigsten Aufgaben von ihnen ist die Verewigung des Kulturschatzes.

Sie organisieren das Kindergartenleben auf der Minderheitensprache. Sie streben danach, dass die Erwachsenen, die an der Versorgung der Kinder teilnehmen, das Hochdeutsch kennen und benutzen.

Die wichtigste Aufgabe der Kindergärtnerinnen ist es, dass die Kinder die deutsche Sprache lieb gewinnen. Die menschliche Sprachfähigkeit ist angeboren. Zur Entwicklung seiner angeborenen Sprachfähigkeit braucht das Kind eine sprachanregende Umgebung.

- Die Kindergärtnerin muss die Altersbesonderheiten der Kinder berücksichtigen: die Artikulationsbasis, die Aussprache und die Musikalität der Sprache soll man empfinden, die Nachahmungsfähigkeit, die Neugierde.
- Die Grundbedürfnisse des Kindes ist wichtig: jeden Tag wird jedem Kind Aufmerksamkeit geschenkt. Sicherheit und Geborgenheit geben dem Kind. Die Kindergärtnerin soll mit den Kindern einen engen, unmittelbaren und gefühlsbetonten Kontakt ausbauen.
- Erfolgreich ist der Spracherwerb im Vorschulalter: die Kinder sind im Antworten und Rollenwechsel (Hörer – Sprecher). Die Kinder können sich mit einem geringen aktiven Wortschatz haben und sie sollen einen größeren passiven Wortschatz aufgründen.
- Grundprinzip in der Spracherziehung: die deutsche Sprache wird regelmäßig und täglich gebraucht und geübt. Das Üben und Wiederholen stärkt im Kind das Sicherheitsgefühl und führt zum Erfolg im Spracherwerb. Die Kindergärtnerin hat die Aufgabe, die Sprache der Situation entsprechend zu wechseln.

- Eine der wichtigsten Aufgaben in der Spracherziehung, Traditionen, Sitten und kulturelle Wertvorstellungen der Nationalität zu pflegen. Die Identität des Kindes soll man positiv festigen.
- Eine gute Lernatmosphäre haben: das spontane, unbewusste und imitative Lernen. Die deutsche Sprache soll man durch situatives und handlungsorientiertes Lernen vermitteln. Die Kinder lernen nach Hörverständnis. Deutsch soll man bei allen Gelegenheiten im Kindergartenalltag verwenden. Die Kindergärtnerin soll im Zweispracherwerb darauf achten, dass „innerhalb einer Gruppe zwischen den Kindern alters- und entwicklungsbedingte Unterschiede bestehen“. Die neuen Sprachelemente soll sie erst der Gesamtgruppe, dann einem Kind bekannt machen.

2.3.1 Die Kindergärtnerin als eine Sprachmodell

Die Kindergärtnerin steht als ein Sprachmodell:

Es ist wichtig, dass die Kindergärtnerin den Mut und die entsprechende Selbstsicherheit hat, sich möglichst den ganzen Tag der deutschen Sprache zu bedienen.

Wie? Das sprachliche Modell soll:

- Das Hochdeutsche verwenden
- Eine Sprachform benutzen, die automatisch dem jeweiligen Sprachstand der Kinder angepasst wird.
- Es sollen Gegenstände einbezogen werden, die nicht nur benannt, sondern auch gezeigt, berührt, gebraucht werden können.
- Kinder sollen direkt angesprochen werden, als das Sprachmodell einfache Satzstruktur, ohne Nebensätze, die ganze Zeit spricht.
- Mit dem Sprechen soll etwas bewirkt werden. Sprechen führt zu einer Reaktion-zu Handeln.
- Das HIER und das JETZT Gesehene/ Gespielte/ Besprochene sind für Kinder erreichbare Informationen.
- In vielen Situationen mit den Kindern ins Gespräch kommen, Fragen stellen, Antworten geben, kleine Aufträge ausführen, Gegenstände in ihrem natürlichen Umfeld benennen (Obstsalat machen- den ganzen Vorgang beschreiben). SEHEN – HANDELN – HÖREN – die Sprache bezieht sich auf Dinge, die Dinge haben eine Benennung.

- Abwechslungsreich, „farbig“ sprechen, nicht monoton sprechen
- Dieselben Satzmodelle und sprachliche Struktur in unterschiedlichen Situationen verwenden.
- Der Sprachgebrauch des Sprachmodells soll durch das ständige Wiederholen de Gesagten charakterisiert werden. Lieber dasselbe öfters gleich geasgt als dasselbe immer anders formuliert.
- Ungestörte Zweigespäche.
- Herausfinden, was die Kinder mitteilen möchten.

Je mehr Sinne angesprochen werden, umso erfolgreicher werden die sprachlichen Strukturen (ein Wort, ein Ausdruck, ein Satzmodell). In Situationen soll die Kindergartnerin im normalen Spachtempo und mit entsprechender Lautstärke sprechen.

Wann? Und Was?

Die zweisprachige Erziehung verwirklicht sich im Laufe der verschiedenen Tätigkeiten und Beschäftigungen. Bei der Bewegungserziehung und visuellen Erziehung benutzen wir die Zweitsprache, wir benennen die Tätigkeiten, Mittel auf Deutsch, verwenden verschiedene Satzmodelle. Bei der Musikerziehung lernen wir deutschsprachige Lieder und Reime, hören oft deutschsprachige Musik. Wir haben im Gruppenzimmer mehrere deutsch- und zweisprachige Bücher, die wir bei der Literarischen Erziehung verwenden können. Wir erzählen und dramatisieren oft auf Deutsch.

2.4 Die Eltern

Die Rolle der Eltern in der Erziehung des Kindes übertrifft die Rolle der Institute. Die kind- Eltern Beziehung ist in der Herausbildung des Charakters und der Persönlichkeit des Kindes entscheidend. Die Eltern sind verpflichtet, das Kind entsprechend zu erziehen, seine psysische und seelische Entwicklung zu fördern.

Eine wichtige Bedingung der gesundheitlichen Entwicklung des Kindes ist „die kluge Liebe“. Die Erziehung des Kindes kann nur dann erfolgreich sein, wenn die Eltern und der Kindergarten zusammen arbeiten.

Bei uns werden die Eltern über alles rechtzeitig informiert. Wir halten jährlich je zweimal Sprechstunden und Elternsprechung. An den Tagen der offenen Tür (je einmal im

Frühling und Herbst) können die Eltern beobachten, wie ein Alltag im Kindergarten ist und wie viel sich ihre Kinder entwickelten. An der Wand des Umkleiderraumes hängt eine Tafel. Hier werden die Eltern über die Ergebnisse und Erziehungsarbeit der Gruppe bzw. Die Reime, Lieder und Gespräche in Bezug auf Jahreszeiten und Feiertage in der Zweitsprache informiert.

2.5 Die zweisprachige Erziehung

Die Erziehung ist die intensive Entwicklung der eigenen, allgemeinen und speziellen Fähigkeiten, Attitüde und den Benehmens. Die zweisprachige Kindererziehung beginnt sich schon im Kindergarten. Die Kinder sollen die Fremdsprache kennen lernen. Die Kindergärtnerinnen haben die Aufgabe. Die zweite Sprache spielerisch, inhaltsreich, mit ihrem ganzen Körper zu vermitteln. Sie müssen die Lust und die Freude der Kinder an der Sprache wecken.

Die Erziehung ist regelmäßig, zielgerichtet, organisiert und fachgerecht, sie baut auf die emotionelle und intellektuelle Empfänglichkeit der Kinder zwischen 3-7 Jahre. Als Erfolg der Erziehung der Kindergarten bilden sich das moralische und ästhetische Wertsystem des Kindes heraus, vermehren sich seine Kenntnisse über die Umgebung und sich selbst, das Kind wird zur Zusammenarbeit und zum Zusammenleben fähig.

Methoden der Sprachförderung:

Wir sollen im Kindergarten ein angenehmes und sprachfreundliches Klima schaffen. Die älteren Kinder, die schon seit einigen Jahren im Kindergarten sind, verfügen über einen grundsätzlichen Wortschatz. Sie können in kurzen, einfachen Sätzen verstehen und sprechen die alltäglichen Ausdrücke. Ihre passiven Sprachkenntnisse sind relativ reich.

Vorbedingungen dafür sind:

- Die Themen und Situationen sollen so ausgewählt werden, dass das Kind am Anfang viel aus der Situation heraus versteht. Für die Kinder, die über ein geringes Sprachniveau verfügen, ist die Anschaulichkeit wichtig.
- Bei der Förderung sind auch die Umwelterfahrungen wichtig. Wir sollen auch dem Kind, das keine Sprachkenntnisse besitzt, durch Spiele und Aktivitäten ein Lernsituation gewähren.
- Das Kind darf nicht gedrängt werden.

- Die Kindergärtnerin soll auf die sprachlichen Abweichungen konzentrieren. Die richtige Äußerung fördert sie über erweiternde Aussagen.
- Die sprachlichen Angebote sollen vielseitig sein. (unterschiedliche, vielvältige Themen, Spielen, Lieder und Geschichten)
- Das Prinzip „eine Person- eine Sprache“ ist eine gute Methode für die Kinder, die Sprachen unterscheiden zu können.

Die Arbeit in der ungarndeutschen Gruppe umfasst einen breiten Bereich:

- Täglicher Umgang mit Kindern
- Spielangebote
- Auswahl von Spielzeug
- Gemeinsame Spaziergänge

3. Unsere Erziehungswertordnung

Wir wollen die Persönlichkeit der Kinder auf den Stand bringen, dass sie später als ungarische Bürger den Veränderungen des 21. Jahrhunderts und den Herausforderungen entsprechen können.

Unsere Erziehungswertordnung kann folgenderweise zusammengefasst werden:

- Respekt, Liebe, Schutz des Lebens
- Respekt und Liebe von den Eltern, Familien, dem Heimort
- Respekt vor der deutschen Minderheit
- Treue zu den Traditionen, Kultur, Werten und Lebensweise der deutscher Minderheit
- Ehrlichkeit, Höflichkeit, Wahrheit
- Schutz der Gesundheit
- Harmonie und Schutz der Umwelt
- Überlegtes Durchsetzen der individuellen Interesse
- Stärke und Freude des Wissens

Die Vermittlung der Werte ist unsere nicht nur pädagogische, sondern menschliche Pflicht, da die Kinder und ihre Entwicklung uns anvertraut ist. Auf die Frage der Methoden der vermittlung und Verwirklichung unserer Erziehungswertordnung gibt das Ziel- und Aufgabensystem unseres Erziehungsprogramms Antwort.

4. Das Ziel unserer Erziehung

Die Ziele unserer Erziehung können wir so zusammenfassen:

- Die Entwicklung der Persönlichkeit der Kinder ohne Drang.
- Die lebensalter- spezifische Formung der physischen, intellektuellen und sozialen Fähigkeiten.
- Individuelle Fähigkeitsentwicklung.
- Die Formung der Fähigkeit zur Behandlung der menschlichen Beziehungen.
- Die Formung der Aktivität, Kreativität des Selbstbewusstseins und der Selbstachtung.
- Die Begründung der menschlichen Eigenschaften wie
 - Ehrlichkeit und Aufrichtigkeit
 - Selbstständigkeit, Zuverlässigkeit und Pünktlichkeit
 - Verantwortungsbewusstsein
 - Berechenbarkeit
 - Schutz und Hilfe der Schwachen
 - Gerechtigkeit
 - Kontrolle über Gefühle
- Die Sehnsucht nach Lernen.
- Positive Beeinflussung der Verhältnisse der Kinder zur Gesundheit und Umwelt.
- Offenheit und Toleranz.
- Die Bildung der positiven Bindungen zur ungarischen Kultur und lokalen Traditionen.
- Sorgen um vielfältige Tätigkeiten und das Spiel.
- Die Befriedigung der physischen – seelischen Ansprüche.
- Die Formung der entsprechenden Lebensordnung.
- Die Bildung von Kenntnissen, Beschlagenheit, Fertigkeit.
- Die Formung die Fähigkeit zur Lebensfreude.
- Fähigkeit zur Einliederung in der menschlichen Gemeinschaft.
- Besondere Versorgung, Förderung, Beseitigung der sozialen Hindernisse, Chancengleichheit.

5. Die Aufgaben unserer zweisprachigen Erziehung

5.1 Herausbildung der Gesunden Lebensweise

Gebiete:

- Sorgen für die Kinder: Anamnese, körpernahes Verhältnis zwischen Kindergärtnerin und Kindern, Eingewöhnung unter Einbeziehung der Ammen, Nahrung
- Gesundheit – und Unfallschutz: Körperpflege, Kleidung
- Bewegung, Erholung: tägliche, freie Bewegung, Bedarf zum Schlafen
- Schaffung einer gesunder Umgebung

Sorgen für die Kinder:

- Anamnese: bevor das Kind in den Kindergarten aufgenommen wird, gehen die Kindergärtnerinnen zum Hausbesuch. Sie lernen die Eltern das Kind und die Umstände der Familie kennen. Sie erkundigen sich nach den Bedürfnissen der Kinder. Das ist wichtig, weil durch die Befriedigung der Bedürfnisse das Wohlbefinden der Kinder gesichert wird. Die Kindergärtnerinnen stellen fest, in wie weit das Kind die Sprache der Mehrheit und die der Minderheit beherrscht.
- Körpernahes Verhältnis zwischen Kindergärtnerin und Kindern: die Kindergärtnerin soll das Selbstständigwerden des Kindes mit mündlicher Befestigung, Möglichkeit zum Ausprobieren und Üben fördern.
- Eingewöhnung unter Einbeziehung der Ammen: die Kindergärtnerin und die Amme gleichen unter der Eingewöhnung die Bräuche der Familie und des Kindergartens an. Die neuen Tätigkeiten werden mit jedem Kind geübt. Die Reihenfolge ist auch visuell einzuprägen.
- Nahrung: die Kindergärtnerin soll den Geschmack, Anspruch und Allergien des Kindes kennen. Sie soll nach esthätischer Tischdeckung streben (Serviette benutzen, Selbstbedienung). Die verschiedenen Mittel werden auch auf deutsch benannt. Den Kindern wird die Möglichkeit gewährt, die Spezialitäten der Minderheit kennen lernen zu können. Sie soll „Vitaminentage“ organisieren und einfache Speisen gemeinsam mit den Kindern zubereiten. Sie soll nach den Befriedigung des Flüssigkeitsbedarfes der Kinder streben.

Gesundheit- und Unfallschutz:

- Körperpflege: sie soll bei den Kindern den Anspruch auf Reinheit gegenüber sich selbst und der Umwelt gegenüber erwecken, die grundsätzlichen hygienischen Gewohnheiten begründen: sich die Zähne putzen, Hände waschen, sich kämmen, Taschentuch und Toilette benutzen. Während der Körperpflege ist die Zweitsprache Deutsch zu gebrauchen.
- Kleidung: die Kindergärtnerin soll mit ihrem Äußeren, ihrer Bekleidung als Modell vor den Kindern stehen. Sie bittet die Eltern darum, ihre Kinder praktisch und dem Wetter entsprechend zu kleiden.
- Die Pflegen-, Bewegungs- und Bewegungsentwicklungsaufgaben tragen zum Schutz der Gesundheit der Kinder bei. Wir achten auf die Sauberkeit der Umgebung und die unfallfrei physische Umgebung.

Die Aufgabe der Kindergärtnerin:

- Sie soll auf die Kinder, die Brille tragen, die ungeschickt oder leicht gehbehindert sind, aufpassen.
- Sie lehrt die Kinder auf sich selbst und auf anderen aufpassen zu können.
- Sie sichert die Sauberkeit und Desinfektion der Umgebung und die geschmackvolle Einrichtung.
- Sie sorgt für die entsprechende Bekleidung der Kinder.
- Sie lüftet den Gruppenraum regelmäßig.
- Sie nimmt die Anamnese über den Gesundheitszustand der Kinder auf, sie lernt die Behandlung einiger Krankheiten zB: Allergie, Asthma, Fieberkrampf.
- Sie sichert die Teilnahme der Kinder an ärztlichen Untersuchungen jedes Jahr.
- Sie achtet auf die Veränderung des physischen- geistlichen Zustands der Kinder und sie benachrichtigt den Arzt und die Eltern, wenn es nötig ist.
- Sie steht in Beziehung mit der Beratungsstelle für Erziehung im Interesse der Kinder, die mentale Probleme haben.

Bewegung, Erholung:

- Tagliche frei Bewegung, möglichst im Freien.
- Die Bewegungsmöglichkeiten fördern die Entwicklung der Bewegung und der physischen Fähigkeiten der Kinder und die Bewahrung deren Gesundheit.
- Wir betonen, dass wir die Kinder mit regelmäßiger und mit Freude verrichteter Bewegung an eine gesunde Lebensweise gewöhnen können.

- Die Kinder sollen die wohltuende Wirkung der Luft, der Sonne und des Wassers erfahren. Sie fördern die Unempfindlichkeit und die Anpassungsfähigkeit der Konstitution von Kindern.
- Mit regelmäßigen Sportbeschäftigungen, vor allem täglichen Turnen kann man den Deformationen des Rückgrates vorbeugen. Man kann Kindern mit Plattfüßen durch Bewegungen, die das Fußgewölbe stärken, helfen. Wir benutzen die Zweitsprache im Laufe der Erziehung zur gesunden Lebensweise. Wir beachten die Sprachkenntnisse der Kinder.
- Bedarf zum Schlafen: Die Kindergärtnerin soll die Erholung und das Schlafen ans Alter und eigene Ansprüche angleichen. Sie soll Schlafgelegenheit den Kindern die früh kommen, sichern. Ab dem 5. Lebensalter soll die Erholungszeit höchstens 1- 1,5 Stunde sein. Bei gutem Wetter können die Kinder die Erholungszeit im freiem verbringen, werden die anderen Kinder nicht gestört. Die Kindergärtnerin soll die Schlafgewohnheiten der Kinder schätzen und die Ruhe zum Schlafen sichern: mit Märchen, angenehmer Musik, Stille, Summen. Sie soll alle störenden Reize beheben. Dabei benutzt sie die Zweitsprache.

Schaffung einer der gesunden Umgebung:

- Der wichtigste Ort für die Entwicklung ist das Gruppenzimmer. Wir halten es für wichtig, das Kindergartengebäude den Erziehungs- und Entwicklungsaufgaben entsprechend ästhetisch und geschmackvoll einzurichten.
- Das Gruppenzimmer soll zu mehreren Funktionen geeignet sein: frei Räume für Freispiel, verschiedene Tätigkeiten, Mahlzeiten, Mittagsschlaf und Erholung. Es sichert das Wohlbefinden der Kinder und bietet ein gutes Beispiel, wenn das Zimmer freundlich, ästhetisch, und heimisch ist.
- Unser Ziel ist gesonderte Ecken für die verschiedenen Tätigkeiten zugestalten: individuelle Entwicklung, zweisprachige Kommunikation, Erzählen vor Märchen, Puppentheater. In einer anderen Ecke können die Kinder in der Ruhe zeichnen, basteln, formen und malen. Hier befinden sich alle Mittel und Stoffe, die sie für die visuelle und räumliche Gestaltung brauchen. Die dritte Ecke dient die Musik. Hier sind die Instrumente, Mittel für Musik aus natürlichen Stoffen, Kassetten und CD-s in der Zweitsprache vorhanden. Diese Verwenden wir zur Entwicklung der musikalischen Fähigkeiten.

- Im Flur stellen wir den Jahreszeiten entsprechend die Zeichnungen und die Schöpfungen der Kinder aus. Die Bräuche, die Traditionen und die Bekleidung der Minderheit soll als eine ständige Ausstellung präsentiert werden.
- Die Umkleideräume sollen geschmackvoll und praktisch eingerichtet, entsprechend beleuchtet, geheizt und gelüftet sein. Alle Kinder sollen einen eigenen Schrank haben. Hier werden die Eltern über die Ergebnisse und Erziehungsarbeit der Gruppe bzw. Die Reime, Lieder und rede in Bezug auf Jahreszeiten und Feiertage informiert. Aus diesem Zweck hängt hier eine Tafel.
- Die Waschräume sollen kindgemäß eingerichtet werden. Die Tätigkeiten im Waschraum fördern auch die entsprechende sprachliche Ausdrucksfähigkeit. Die Kinder benennen die verschiedene Mittel auch auf Deutsch.
- Der Hof des Kindergartens ist der wichtigste Ort der freien Bewegung. Er soll ästhetisch sein, deshalb befinden sich hier viele Blumen, Bäume und Sträucher. Die Bäume geben Schatten in der Hitze. Die Gruppe braucht einen Sandkasten, einen Tisch, wo die Kinder zeichnen und spielen können und genügenden Platz für Ballspielen. Die Spielen sollen in entsprechender Zahl und Qualität zur Verfügung stehen (Fahrrad, Roller, Kipper, Ball, und Sandkastenspiele).

Am Ende der Kindergartenzeit:

- Bilden sich die Fähigkeiten der Kinder in der gesunden Lebensweise heraus.
- Sollen sich die Kinder selbstständig waschen, die Zähne putzen, umziehen, die Kleidung zu knöpfen, Schuhe anziehen und zubinden, den Tisch decken, zusammenlegen (Kleidungsstücke, Decke, Serviette).
- Können sie das Taschentuch benutzen.
- Können sie Ordnung machen und halten.
- Achten sie auf die Sauberkeit.
- Sie besitzen entsprechende Belastbarkeit und ein gutes Stehvermögen. Sie beanspruchen die tagliche Bewegung.
- Sie können in diesen Bereichen die Zweitsprache benutzen.

5.2 Emotionale Erziehung und Sozialisation

Das Ziel unserer Erziehung:

Die Eigenschaften und Fähigkeiten der Kinder werden entwickelt, die Selbstgeltendmachung wird auf natürlicher Weise verwirklicht.

Aufgabe der Kindergärtnerin:

- Man soll ein liebevolles Milieu mit emotioneller Sicherheit für die Kinder schaffen für die ganze Kindergartenzeit.
- Dieses Milieu soll die Ausbildung der Partnerbeziehungen fördern.
- Die Tätigkeit soll auf gemeinsamen Erlebnissen basieren.
- Die Traditionen und Bräuche aus dem Minderheitenleben sollen altersgerecht gepflegt werden.

Die liebevolle und emotionelle Sicherheit gebende Atmosphäre:

Im Kindergartenalter wird das Verhalten der Kinder von seinen Gefühlen geleitet. Die Gefühle dominieren in den Persönlichkeiten, deshalb ist es unerlässlich, dass alle Kinder im Kindergarten von gefüllvoller Sicherheit, Vertrautheit, Frohsinn umgeben werden sollen. Der Blick der Kindergärtnerin, ihre streichelnden Hände geben dem Kind gefühlsmäßig Sicherheit, die wiederum zur Tätigkeit, zur Kontaktfreudigkeit animiert. „Jede Kindergartengruppe soll ein solches Brauchtumssystem, Symbolsystem haben, das aus den Minderheitentraditionen kommt und eine eigene Verfärbung sichert und sie soll die Zusammengehörigkeit der Kinder vertiefen.“

Die Beziehung zwischen der Kindergärtnerin und dem Kind:

Die Gefühlsicherheit für die Kinder entsteht durch die gefühlsvolle Beziehung zu den Erwachsenen. Dadurch entsteht ein Wohlgefühl. Das ermöglicht ein harmonisches Arbeitsklima. Die Grundlage der richtigen Erziehung ist die bedingungslose Liebe mit all ihren Hindernissen. Das Modell für die Kinder ist die Kindergartenpädagogin, sie ist das Vorbild beim Entstehen der Partnerbeziehungen. Sie erreicht ihre Ergebnisse mit ihrem Verhalten als Pädagogin, mit ihrer Geduld und mit ihrer richtigen, lächelnden Umgangsweise.

Auch in der Angewöhnungszeit ist sie fähig, die Spannungen zu lösen, indem sie zweisprachige Spiele mit den Kindern spielt, ein Lied singt, oder einen Vers vorsagt. Es ist sehr wichtig, dass die Kommunikation eindeutig und verständlich sein soll. Die Kindergärtnerin soll für das Kind nicht nur Partnerin, sondern auch Beispielgeberin sein. Die Meinung des Kindes muss auch angehört werden. Das Kind soll Möglichkeiten zum Wählen bekommen und soll allein entscheiden können. Das Ich-Bild des Kindes soll ausgebildet werden. Die Kindergärtnerin spielt ungarisch und deutsch.

Die Beziehung unter Kindern:

Aufgrund der Beziehungen zu Erwachsenen und Aufgrund der entsprechenden Atmosphäre im Kindergarten entsteht bei den Kindern die Zuwendungsfähigkeit zu anderen Kindern durch die gemeinsamen Erlebnisse, Tätigkeiten, Erfahrungen entstehen Kontakte zueinander. Das sind freundschaftliche Kontakte und zu kleineren Gruppen entstehen auch welche. Die Kindergartnerin soll diese unterstützen und die soll je mehr Möglichkeiten zur Zusammenarbeit geben. In unserem Kindergarten vermitteln wir das Gefühl, dass jeder in seiner Gruppe willkommen ist. Wir kümmern uns um die Kinder und lassen auch spüren, dass sie für uns wichtig sind. Das ist eine Grundlage, mit der sie Toleranz zueinander zeigen. Sie lernen sich anzupassen, nicht nur an einander, sondern auch an die Welt um sie herum. Es entsteht bei ihnen die Fähigkeit zu lieben, sich zu jemanden binden, einander zu ehren und zu schätzen. Sie können Erlebnisse aufnehmen, ihre Gefühle steuern. Sie erlernen die richtige Liebe und wie man sich gegenseitig helfen kann. Sie wenden sich grundlegende Benehmensformen, Höflichkeitsformen an. Ihre Willenseigenschaften werden stärker: die Selbstständigkeit, die Disziplin, die Ertragung der Misserfolge, die Selbstsicherheit, die Ausdauer, das Bewusstsein zur Aufgabe und zu den Regeln, die Konfliktlösung, Geneuigkeit und Entscheidungsfähigkeit.

Gemeinsame Tätigkeiten aufgrund gemeinsamer Erlebnisse:

Gemeinsamen Tätigkeiten sollen die Gruppen anhand von gemeinsamen Ideen gemeinsam planen. Die Erwachsenen helfen, damit die Kinder diese, egal ob allein oder gemeinsam, lösen können. Nähere und weitere Ziele müssen geplant werden. Es sollen Gruppentraditionen entstehen, in die auch die Familien einbezogen werden sollen. Zum Gruppenleben gehört auch die Pflege der Bräuche und Traditionen von Minderheiten. Solche gemeinsamen Erlebnisse und Tätigkeiten sind: gemeinsame Geburtstagsfeierlichkeiten, Krankenbesuche, Ansichtskarten oder Geschenke für die kranken Freunde anfertigen, Ausflüge, Spielnachmittage mit Eltern und gleichaltrigen Gruppen und Sporttage, Nationalitätentage, Martinstag veranstalten. So entsteht in den Kindern das Gefühl der Zusammenhörigkeit. Mit dem Motto: Das machen wir so. Durch die Sozialisation und Erziehung gelangen die Kinder vom „Ich“ zum „Wir“ Begriff vom Zusammensein bis zur Zusammengehörigkeit.

Am Ende der Kindergartenzeit:

- Es soll sich den Gruppenpartnern, den Erwachsenen und der Umwelt anpassen können.
- Es soll mit den Partnern und Erwachsenen zusammen arbeiten können.
- Es soll die wichtigsten Verhaltensnormen und Höflichkeitsformeln kennen und anwenden können.
- Es soll seine angenommenen Aufgaben verrichten, seine eigenen Fähigkeiten, Werte und Menge kennen.
- Es soll in der Meinungsäußerung, in der Entscheidung, und in der wahl selbstständig werden.
- Es soll Selbstkontrolle, Aufgabenpflicht, Regelpflicht haben und so zum Eintritt in die Schule fähig sein.
- Es soll sich der Minderheitenumgebung anpassen, die Zweisprachigkeit soll für das Kind natürlich sein.

5.3 Die kognitive Förderung

Die Verwirklichung dieser Aufgabe umfasst die ganze Erziehungsarbeit im Kindergarten. Sie ist in allen Tätigkeiten der Kinder anwesend: in Spiel, in der Arbeit, im von der Kindergartnerin geleiteten Lernen. Wir bauen auf das Interesse, die Neugierde, auf die spontan erworbenen Erfahrungen der Kinder. Die Kindergartenpädagogin muss für die Kinder ein Modell sein.

Aufgaben des Kindergartenpädagogen:

- Wir müssen über uns und über unsere Umgebung Erfahrungen sammeln.
- Die Fähigkeit des gemeinsamen Verhaltens bei den gemeinsamen Aufgaben muss gestärkt werden.
- Die Förderung in der ungarischen Muttersprache und auch in der deutschen Zweitsprache, der Aufrechterhaltung der Sprechlust müssen im Mittelpunkt der Arbeit stehen. Man soll danach streben, dass die Kinder angehört werden, dass sie auf ihre Fragen eine Antwort bekommen. Von großer Wichtigkeit sind die verschiedenen Kommunikationsformen in beiden Sprachen auszubilden.
- Die Beobachtungsfähigkeit, die Phantasie das Erinnerungsvermögen, das Denken müssen gefördert werden.

- Die Erfahrungen, Kenntnisse, die kognitiven Fähigkeiten und Kreativität der Kinder müssen systematisiert, erweitert, gefördert werden.
- In mathematischen Tätigkeiten (Rechnen, Messen, Vergleichen) sollen wir dem Erfahrungserwerb, der selbstständiger Meinungsäußerung bei Helfen.
- Die persönliche Förderung ist wichtig, da die Begabung und die Fähigkeit personenabhängig sind.
- Wir sollen danach streben, dass wir ein positives Verhältnis zum Geburtsort, zu den deutschen Bräuchen, Traditionen und der Kultur ausbilden.

5.4 Traditionspflege und Feiertage

Unser Kindergarten will auch etwas für die Bewahrung der Minderheiten – Traditionen tun. Im Rahmen der Erziehung in Kindergarten wollen wir das richtige Milieu für die Pflege schaffen. Es ist unsere Aufgabe, die Bräuche, die mit der Lebensform zusammenhängen zu pflegen. Mit der Pflege der Traditionen möchten wir einerseits die Kultur unserer Ahnen vorstellen, andererseits wollen wir unserer Gruppe ein eigenes Gesicht geben. Durch die Vorbereitung zu den verschiedenen Feierlichkeiten ergeben sich Möglichkeiten dazu, dass die Kinder zweisprachig miteinander umgehen und sie können auch gemeinsam Sachen ausprobieren. Wir planen, in diese Vorbereitungen auch die Eltern einzubeziehen. Wir halten auch die Äußerlichkeiten für wichtig, denn die Festkleidung der schön gedeckten Tisch, die schöne Umgebung erhöht die Wirkung der Feier. Die Länge dieser Feierlichkeiten wird vom Alter und den Sprachkenntnissen der Kinder bestimmt. Wir achten darauf, dass diese Programme für sie nicht belastend wirken sollen.

In diesen Programmen, die kurz fließend sind, werden alle Kinder zum Mitmachen animiert. Es gibt neben den vielen Liedern, Gedichten, Sprüchen auch viele Spiele.

6. Die Tätigkeiten der Kinder im Kindergarten

6.1 Das Spiel

„Das ist in der Entwicklung des Kindes sehr wichtig, es ist jene Tätigkeit, die nichts zu ersetzen ist. Eines der wichtigsten in der Erziehung im Kindergarten ist das Erziehen durch spielen“. Während des Spieles können die Kinder sich entwickeln, wachsen, reifen, lernen. Die Aufgabe der Kinder in unserem Kindergarten ist, gut zu spielen. Die Basis der

kindlichen Persönlichkeitsförderung ist das Spiel und das Spielen, sie durchweben das ganze Kindergartenleben.

Ziel der Tätigkeit:

Sie hilft bei der Verwirklichung der Wünsche der Kinder und der Kindergärtnerinnen, die Erlebnisse werden nämlich öfter erlebt. Das Spiel muss eine vielseitige, orientierende Tätigkeit sein, aus dem das Kind alles erfahren und erlernen kann. Die Möglichkeit zum sinnlichen, beweglichen und sozialen Lernen müssen geschaffen werden.

Die Aufgabe der Kindergärtnerinnen:

- Beobachtung der Kinder. Es ist wichtig, um Freispiel überhaupt führen zu können und auch um situationsorientiert planen und arbeiten zu können.
- Schaffen einer ruhigen Spielsituation. Starthilfe geben einzelne Kinder ansprechend.
- Impulse für das Freispiel geben. Freiwillige Angebote, neue Materialien.
- Anteilnahme an kindlichen Spiel.
- Gemeinsames Aufräumen. Ende der Freispielzeit ca.10 Minuten vorher ankündigen.
- Ehrliches Interesse zeigen, Neugier wecken.
- Günstige Umweltbedingung schaffen. Zu viel Lern – und Spielanreize aber können das Kind verwirren.
- Spielende Kinder nicht kritisieren.
- Wichtig ist im Prozess: die Persönlichkeit, die Attitüde, die fachliche Ausbildung der Kindergärtnerin. Sie soll ein Muster und ein Spielpartner für die Kinder sein.
- Die nötigen Bedingungen müssen zum Spiel gesichert werden: Atmosphäre, der Platz, die Zeit, Spielzeuge, Erfahrungs- Erwerbmöglichkeiten, Spielzeuge, die die Kreativität entfalten, sowie Erlebnismöglichkeiten.
- Möglichkeiten schaffen dazu, dass die Kinder die Eindrücke aus ihrer Umgebung im Spiel verwenden können.
- Die Kindergärtnerin muss Spielzeuge dem Alter entsprechend für das Kind bereitstellen, sie muss den Inhalt und deren Qualität fördern.
- Im Spiel wird auch die Zweisprachigkeit der Kinder gefördert.

Am Ende der Kindergartenzeit:

- Aus jenen Kindern die viel und gut spielen können, werden offene, interessierte, aktive Erwachsenen.
- Sie sind fähig mehrere Tage lang in einem Spielthema gemeinsam mitzuwirken.
- Sie können komplizierte Bauten verwirklichen.
- Sie behalten die Verhaltensregeln und Normen, dabei genießen sie die Regelspiele.
- Sie sind fähig bekannte Märchen mit Marionetten zweisprachig vorzutragen.
- Sie sind fähig mit Wörtern ausdrücken, mit einfachen Sätzen zweisprachig kommunizieren.

Ziele des Lernens:

- Die Heirusbildung der Fähigkeiten, der Fertigkeiten, der Bewandertheit.
- Die Förderung der Erkennungsfähigkeiten.
- Die Erweckung der Lernlust.
- Die Kinder sollen vom Gedankensstand, dass von den Gefühlen motiviert ist, auf das Niveau des begrifflichen Denkens gebracht werden.
- Die Förderung der zweisprachigen Kommunikationsfähigkeiten, die Lernformen, die den erfolgreichen Spracherwerb sichern, müssen gesteigert werden.
- Der Kindergarten muss die Kinder auf den zweisprachigen Unterricht vorbereiten.

Die Formen des organisierten Lernens mit dem Gebrauch bei der Sprachen:

- Frontal: Bewegung, Singen, Musik, Singspiele (für die Älteren)
- Indirekt obligatorisch: Gedichte, Märchen
- Ungebunden: Gesang und Musik, Singspiele (für die Jüngeren) und vom Ziel abhängig für Größen. Zeichnen, Formen, Handarbeit. Kennen lernen der Umwelt, Spiele der Minderheiten.

Das Kennen lernen der Umwelt erfolgt durch die Systematisierung, Kontrolle der Kenntnisse in frontaler Form.

Am Ende der Kindergartenzeit:

- Die Kinder können sich selbstvergessen, ausgelassen beschäftigen.

- Während der Tätigkeit lernt das Kind viel, seine Kenntnisse steigen, diese können sie später gebrauchen.
- In der Tätigkeit erwirbt es Bewundertheiten sein Verstand entwickelt sich.
- Sie werden aufgabenbewusster. Ihre willentliche Aufmerksamkeit wächst stufenweise.
- Sie erkennen, entdecken konkrete Zusammenhänge, grundlegende Verhältnisse.
- Sie sind Fähig ihre Gedanken, Meinungen, Folgerungen in Worte, Sätze zu fassen, und das in beiden Sprache.
- Ihr Wille, Ausdauer, Misserfolgertragung, Entscheidungsfähigkeit und Verantwortungsgefühl entwickelt sich.

6.2 Gedichte, Märchen

Das Ziel:

- Die emotionelle, kognitive und moralische Entwicklung der Kinder muss gefördert werden. Ihre positiven Persönlichkeitsmerkmale müssen angebaut werden. Auch in der Zweitsprache muss die Literatur richtig und anspruchsvoll ausgewählt werden. Da die Reime und Fingerspiele die Sprechfreude der Kinder wecken, soll auch durch solche Methoden ihr Sprachverständnis gefördert werden.

Die Aufgabe der Kindergärtnerin:

- Sie sorgt um das genügende Klima zum Erzählen (Raum, Zeit, die Umstände, momentale Bedürfnisse der Kinder, spezielle Mittel zur Sprache der Minderheit).
- Sie gewährt die beliebte Tätigkeiten (Märchen, Gedichte, Puppenspiele, Dramatisierung)
- Sie erzählt immer auswendig mit der Ausnahme der Märchens vor dem Schlafen.
- Sie stellt ein anspruchsvolles Material zusammen, das dem Lebensalter entspricht (Volks- und traditionelle Werte, zweisprachiges Material).
- Sie achtet auf die Menge und Qualität der Materialien und auf das Verhältnis der Sprachen und Gattungen. (Betonung auf der Minderheitssprache)
- Sie fördert die Sprachfähigkeit der Kinder durch die zweisprachige Literatur.
- Sie hilft mit öfterer Wiederholung den Kindern beim Verstehen.
- Sie achtet darauf, dass der ästhetische Charakter der Beschäftigung zur Geltung kommt.

- Die Kindergärtnerin wählt solche Reime und Gedichte, deren Wortschatz den Kindern zum größten Teil bekannt ist.
- Sie schafft ein positives emotionelles Verhältnis zur Minderheitenkultur.

Am Ende der Kindergartenzeit:

- Das Märchenhören wird ein Anspruch von Kindern.
- Die Kinder erzählen, sagen Reime und Gedichte auch spontan gern, sogar auf der Zweitsprache.
- Sie kennen die Bedeutung der Wörter und benutzen sie entsprechend.
- Sie spielen gerne dramatische und Puppenspiele.
- Sie können sich im Buch nach den Bildern orientieren, sie schützen den Zustand der Bücher.
- Sie sind fähig Märchen zu ergänzen, beenden, improvisieren.
- Sie sind fähig sich zu konzentrieren.
- Sie merken sich die wichtigsten Elemente des Märchens, 10-14 Reime, 6-8 Gedichte.

6.3 Lieder, Singspiele, Musik hören

In unserem Kindergarten betonen wird die Entwicklung der Musikalität, das Gehör für Musik, das Rhythmusgefühl und die harmonische Bewegung von Kindern. Bei uns wird jeden Tag gesungen. Das Ziel der Kindergärtnerin ist, den Spiel- und Bewegungsbedarf der Kinder zu befriedigen. Wir möchten den Kindern musikalische Erlebnisse bieten, die ihre „musikalische Muttersprache“ begründet und die Ausgestaltung ihrer Minderheitenidentität fördert.

Die Aufgaben der Kindergärtnerin:

- Sie schafft ein ruhiges Klima, damit die Kinder spontan summen, trällern, singen, tanzen können.
- Sie wählt das richtige und anspruchsvolle Musikmaterial aus, dem Alter entsprechend.
- Sie sichert in ihrem Jahresprogramm, dass die 3-7 jährigen Kinder die Musik beider Sprachen kennen lernen.
- Sie schafft Möglichkeiten zum Musikhören z.B.: die Kindergärtnerin singt, sie begleitet die Kinder mit Gitarre, Flöte, Klavier, sie hören gemeinsam CD-s.
- Mit Kinderliedern und Reimen fördern wir die Zweisprachigkeit der Kinder.

- Die Singspiele erweitern den Wortschatz der Kinder und bereichern die zweisprachigen Fähigkeiten.
- Auch die jüngeren Kinder können schon die Tänze der Minderheit kennen lernen und erlernen.

Am Ende der Kindergartenzeit:

- Sie singen auch selbstständig.
- Sie können Rhythmus, Bewegung und Melodie improvisieren.
- Sie können die musikalische Begriffspaare differenzieren und reproduzieren.
- Sie singen, spielen Singspiele ohne Hemmungen, hören Musik.
- Sie spüren den gleichmäßigen Takt und den Rhythmus der Lieder.
- Sie kennen einige einfache Tanzschritte, sie achten auf die richtige Körperhaltung.
- Sie kennen Reime, Singspiele, Lieder in der Zweitsprache.

6.4 Zeichen, Formen, Handarbeit

Altersbedingte Eigenheit bei den Kindern im Kindergarten ist, dass sie ihre Erlebnisse und die Erfahrungen am besten in visueller Tätigkeiten ausdrücken können, zur verbalen Kommunikation sind sie weniger fähig. Ein Form der Kommunikation ist die visuelle Tätigkeit, sie ist das unerlässliche Mittel zum Spracherwerb. Das Kind merkt sich die Sätze mit Tätigkeit zusammenhängend schneller, und es lagert diese Sätze und fördert seinen passiven und aktiven Wortschatz.

Das Ziel:

Ein allgemeines Ziel ist, die Kinder mit der Schönheit der Welt bekannt zu machen. Ein wichtiger Vorsatz ist, in den Kindern die Empfindlichkeit zur Ästhetik, zur Schönheit und zur anspruchsvollen Tätigkeiten ist der freie Ausdruck für Erlebnisse und für die Phantasiewelt des Kindes. Zweck der Beschäftigung ist nicht das Schaffen, sondern die Freudevolle Tätigkeit. „Ziel der Tätigkeit ist die visuelle Wahrnehmung, die Erinnerung, die Phantasie, das visuelle Denken genauer zu machen, dadurch die intellektuelle Sehensweise zu grundieren“. Die Kinder sollen während der Tätigkeiten die eigene Raum-, Form- und Farbenwelt der Minderheit kennen lernen. Wir benutzen während der Tätigkeiten die Zweitsprache. Wir sollen an das Gewähren der Minderheitenkultur denken: die Schöpfungen der Kinder stellen wir in der Kindergartengalerie aus.

Die Aufgaben der Kindergärtnerin:

- Bedingungen zur Tätigkeitschaffen (objektive und subjektive).
- Persönliche und gemeinsame Erlebnisse geben.
- Die Begabung entfalten zu lassen und nur die Technik den Kindern zu zeigen.
- Neue Ideen, Techniken lehren, dadurch die visuelle Erziehung vervielfältigen.
- Förderung des visuellen Schaffens.
- Durch Gebrauch der Zweitsprache die visuelle Sprache lehren.

Am Ende der Kindergartenzeit:

- Die Freude zum Schaffen und der Anspruch zum Schaffen entwickeln sich bei den Kindern.
- Es erkennt die Farben, gebraucht seine Lieblingsfarben und die charakteristische Farb- und Formenwelt der jeweiligen Minderheit, weiterhin ist es fähig, es sprachlich zu benennen.
- Die Kinder nehmen an der Raumschaffung, am Bau sowohl selbständig als auch gemeinsam teil.
- Das Kind kann entweder gemeinsam oder auch allein etwas schmückem Spiel machen, zu Behöre erstellen.
- Sie sprechen über ihre Arbeiten, sie formen Meinungen in beiden Sprachen.

6.5 Bewegungen, Bewegungsspiele

„Man muss dem Turnen, Verspielter Bewegung im Raum und im Freiem mit und ohne Mittel, spontan oder organisiert, jeden Tag der Erziehung die Möglichkeit erwehren.“ Die Bewegung ist ein grundsätzliches Bedürfnis der Kinder im Lebensalter von Jahren 3-8. Sie berichtet über die allgemeine (körperliche, geistige, mentale) Entwicklung der Kinder. Ein Kindergartenkind bewegt sich ständig unter einem inneren Zwang. Die Bewegungsentwicklung im Kindergarten soll diesen Bewegungsbedarf nutzen, die Bewegung soll im ganzen Kindergartenleben anwesend sein.

Die Ziele und Aufgaben der Bewegungsentwicklung:

- Die Kindergärtnerin lässt die Kinder die Bewegung „ins Herz schließen“, sie bewährt die natürliche Lust zur Bewegung.

- Sie erzieht zur gesunden Lebensweise und Lebensführung.
- Die Bewegungsentwicklung fördert das gesunde Wachstum der Kinder.
- Sie fördert den ganzen Körper der Kinder (die Athmungsorgane, das Kreislaufsystem, die Knochen und Muskeln).
- Möglichkeit zur spontanen Bewegung (z.B.: mit der Hintergrundmusik der Minderheit).
- Förderung der Kondition der Kinder (Stehvermögen, Geschicklichkeit, Schnelligkeit, Kraft).
- Förderung der Konditionsfähigkeiten: Orientierungsfähigkeit, Gleichgewichtssinn, Schmiegsamkeit, Wendigkeit, Rhythmusgefühl.
- Schulung der Hand- Auge Koordination und Feinmotorik.
- Ausgestaltung des Wettkampfgeistes (die Kinder erleben sowohl Erfolge, als auch Misserfolge).
- Förderung der sozialen Fähigkeiten: Kooperationsbereitschaft, Selbstvertreuen, Selbstbewusstsein, Mut, Ausdauer. Die Verwirklichung der Ziele und Aufgaben fördert die ausgeglichene Entwicklung der Persönlichkeit der Kinder. Die Bewegung untermauert die Sprachfähigkeit und die Ausgestaltung des realen Egos. Das wichtigste ist, dass wir den Kindern die Möglichkeit geben, ihren eigenen Körper und ihre Fähigkeiten kennen zu lernen.

6.6 Tätigkeiten in Bezug auf die Umwelt

Wir möchten an dem Aufwachsen einer Generation, die sich wieder an die Natur wendet, teilhaben.

Das Ziel der Tätigkeit:

Wir formen das positive emotionale Verhältnis der Kinder zu den Werten der Umgebung, Natur, menschlichen, gegenständlichen Welt. Wir formen ihre Mengen-, Formen-, Größen- und Raumbetrachtung. Wir gestalten ein umweltfreundliches Benehmen, Verhalten, eine umweltbewusste Denkweise, und verwirklichen die Erziehung zum Umweltschutz.

Die Aufgaben der Kindergärtnerin:

- Sie stellen für die 3-8 jährigen Kinder Themenkreise über die lokale, direkte und weitere Umgebung zusammen, damit sie sie entdecken können.

- Entwickeln der zweitsprachigen Kommunikationsfähigkeit der Kinder durch unmittelbare Erfahrungen und neue Kenntnisse.
- Differenzierte Organisationsformen der Tätigkeit schaffen.
- Möglichkeiten zum Erwerb von Erfahrungen:
 - Körper, Körperteile, Sinnesorgane, Bewegung, Körperpflege, Nahrung, Kleidung
 - Schutz der Gesundheit
 - Die wichtigen persönlichen Daten
 - Familienmitglieder und ihre Arbeit

Künstliche Umgebung:

Die Kinder lernen die künstliche Umgebung unseres Kindergartens und unseres Wohnortes kennen.

Möglichkeiten zum Erwerb von Erfahrungen:

- Die Kinder lernen den Kindergarten kennen. Hier wird ihnen eine zweisprachige Umgebung gewährt, wo sie unbemerkt die deutsche Sprache und die Traditionen, Bräuche, Kultur, das Erbe der Minderheit kennen lernen.
- Sie direkte Umgebung des Kindergartens: der Hof, die Pflanzen, die Tiere, die Jahreszeiten, die Tageszeiten und die damit verbundenen Tätigkeiten.
- Der Schutz der Umgebung, Mülltrennung, Papiersammlung, der Müll ist nicht zum Wegwerfen. Wir halten es für sehr wichtig, dass die Kinder die Umwelt schützen, aber dazu ist auch die Zusammenarbeit mit den Eltern nötig.
- Die öffentlichen Einrichtungen, Dienstleistungen
- Verkehr und Verkehrsmittel, die Kinder erlernen das richtige Verhalten (Bus, Fahrrad)

Natürliche Umgebung:

Die Natur spielt eine sehr wichtige Rolle in unserem Leben, deshalb schützen und bewahren wir sie. Eine der besten Möglichkeiten ist die Beobachtung der Jahreszeiten. In der Nähe des Kindergartens gibt es Wiesen, Wälder und Felder. Hier können die Kinder die Tier- und Pflanzenwelt beobachten und kennen lernen. Die Kinder können alles betasten, schmecken, riechen und mit allem spielen. Die Neuheiten benennen sie in der Zweisprache. Wir richten eine Ecke ein, wo wir die Schätze der Natur bewahren und verwenden.

Möglichkeiten zum Erwerb von Erfahrungen:

- Wetter und seine Wirkungen
- Jahreszeiten, die Farben der Jahreszeiten, die reifenden Obst- und Gemüsesorten
- Ausflüge und Spaziergang im Dorf, im Wald. Beim Spaziergang können wir die Natur ansehen, so üben wir schon die Namen der Tiere, der Farben der Natur. Die Verschiedenen Tiere in der Umgebung und ihr Lebensraum
- Wir pflegen die Pflanzen
- Umweltverschmutzung (Wasser-, Luft-, und Bodenverschmutzung) und ihre Folgen

Die Verhältnisse unserer Umgebung:

Wir bieten den Kindern eine reiche Auswahl an Tätigkeiten, damit sie auf diesem Bereich viele Erfahrungen erwerben können. Die Kinder können die Realität kennen lernen, die Probleme bemerken und lösen. Wir fördern ihre Logik und ihre Gedankenwelt.

Möglichkeiten zum Erwerb von Erfahrungen:

- Die Eigenschaften der Personen und Gegenstände
- Vergleich der Personen und Gegenstände nach der erkannten Eigenschaft
- Auswahl und Verallgemeinerung nach bestimmter Eigenschaft
- Ordnen nach bestimmten Eigenschaften, Prinzip oder Aspekt
- Gesteuerter Vergleich, mündlicher Vergleich
- Vergleich von mMengen (mehr, weniger, genauso viel, paaren)
- Messen, zählen, natürliche Zahlen
- Tätigkeiten mit dem Spiegel
- Orientierung im Raum und Ebene

Am Ende der Kindergartenzeit:

- Die Kinder verfügen über elementare Kenntnisse über sich selbst und die Umgebung
- Sie kennen ihre Namen, ihr Alter, ihre Adresse, die Berufe und den Arbeitsplatz der Eltern
- Sie kennen die Tages- und die Jahreszeiten und sie können sie differenzieren

- Sie kennen die Pflanzen, Tiere und ihre Eigenschaften. Sie schützen und pflegten sie.
- Sie bemerken die größeren Zusammenhänge unter Gegenständen und Erscheinungen.
- Sie kennen die elementaren Regeln des Fußgängerverkehrs
- Ihre Sprachfertigkeit und Kommunikationsfähigkeit entwickeln sich auch in der Zweitsprache.
- Sie können Gegenstände nach verschiedenen Aspekten aneinander reihen.
- Sie können die Mengen bestimmen.
- Sie kennen die Kardinal-, und Ordnungszahlen.
- Sie können die räumlichen Verhältnisse benennen.
- Sie können die geometrischen Eigenschaften der Figuren benennen.

6.7 Arbeitstätigkeiten

Das Ziel der Tätigkeit:

Die Kinder sollen die Arbeit (die sie freiwillig und mit Freude durchführen) lieb gewinnen. Die Arbeit weicht aus dem Spiel, sie wird zuerst für sich selbst, dann für die Gemeinschaft verrichtet. Die Arbeitstätigkeiten fördern die Fähigkeiten, Fertigkeiten, einfache Hilfsleistungen, das Gemeinschaftsbewusstsein und das Verantwortungsbewusstsein. Die Kinder sollen zur Selbstbedienung befähigt werden. Die Kinder erwerben beim Waschen, Umkleiden und bei den Malzeiten die elementaren Sprachkenntnisse.

Die Aufgabe der Kindergärtnerin:

- Das Organisieren der Arbeitstätigkeiten und das Gewähren der Bedingungen
- Wir zeigen den Kindern wie sie das Besteck am Griff anfassen sollen
- Die verschiedenen Arten der Arbeiten werden stufenweise eingeführt
- Die Aufgaben sollen den Kindern und ihrem Alter angepasst sein
- Die Aufgaben sollen wirkliche Aktivität ermöglichen
- Wir sollen den Kindern helfen, die Freude an der Arbeit und die Anstrengungen zum Ziel zu erleben
- Wir sollen die Kinder immer positiv bewerten und loben
- Die Arbeit lehnt sich an die ähnlichen Eigenschaften des Spieles

- Wir sollen den gehemmten und ängstlichen Kinder ermöglichen, sich in der Arbeit vertiefen zu können und Erfolge zu erringen
- Wir fördern die Kinder, sich die entsprechenden Fähigkeiten anzueignen und den Nutzen und Ziel der Arbeit sehen zu können
- Wir machen die Eltern darauf aufmerksam, wie wichtig und ernst diese Aufgaben sind
- Wir sollen uns informieren was für Aufgaben die Kinder zu Hause ausüben.

Schaffung der Bedingungen der Tätigkeiten:

- Ruhiges, ausgeglichenes Klima
- Die Kindergärtnerin ist eine vorbildliche, aktive und kooperierende Partnerin bei jeder Arbeitstätigkeit
- Die Tätigkeit soll dem Lebensalter und dem psychischen und seelischen Zustand der Kinder angepasst werden
- Entsprechende Mittel von genügender Qualität und Zahl

Gelegentliche Arbeitstätigkeiten:

- Arbeit des Diensthabenden
- Ordnung machen, Staub wischen
- Servietten falten, sorgen für Taschentücher, Tausch der Handtücher
- Hilfe den Kleineren beim umkleiden oder wecken
- Blumenpflege im Gruppenzimmer
- Vorbereitung auf die Feste. Schmücken des Gruppenzimmers, Geschenke bereiten machen
- Gartenarbeit: die Kinder pflanzen, hacken, gießen und ernten
- Arbeitstätigkeiten im Hof: die Kinder kehren die Blätter, reinigen das Sandspielzeug, schaufeln Schnee, füttern Vögel und bauen Vogelhaus

Am Ende der Kindergartenzeit:

- Das Kind arbeitet mit anderen Kindern gern, es erfüllt eigene Aufträge mit Freude
- Es freut sich, wenn es den anderen, besonders den Kleineren helfen kann, und wenn es seine Pflicht erfüllt
- Es ist zur Selbstbedienung befähigt
- Es ist selbstständig und anspruchsvoll bei der Arbeit des Diensthabenden

- Es achtet auf die Ordnung seiner Umgebung und seiner eigenen Sachen
- Es schützt die Pflanzen, die Umwelt und deren Sauberkeit
- Seine Ausdauer, Regelmäßigkeit, Selbstständigkeit und Mut verstärken sich
- Es kann die Arbeitstätigkeiten, Mittel, Pflanzen und Tiere auf der Zweitsprache benennen.

7. Die Organisation des Kindergartenlebens

7.1 Das Leben auf dem Hof (Spilen und Bewegung im Freien)

Wir sollen den hochgradigen Bewegungsbedarf der Kinder räumlich und zeitlich befriedigen. Dazu gibt es die beste Möglichkeit auf dem Hof. Die Kinder sollen sich jeden Tag im Hof bewegen und spielen (erfrischende Bewegung, Singspiele- in der Zweitsprache- freie Tätigkeiten). Sie bewegen sich so viel, wie sie wollen. Zu den Tätigkeiten im Freien gewahren wir genügend Zeit, Raum und Mittel: vielfältiges Gelände, stabile und mobile Mittel zur Bewegungsentwicklung, Werkzeuge, Stoffe. Die Kinder können die Veränderungen der Natur auch auf dem Hof beobachten. Die Spiele, Mittel und Tätigkeiten benennen wir in der Zweitsprache. Die Zahl und Qualität der Entwicklungsmöglichkeiten sollen wir weiter entwickeln.

7.2 Das Leben im Sommer

Die Grundsätze des Sommerlebens:

- Die Sicherung eines liebevollen und für die Kinder Verantwortung übernehmenden Klimas
- Die Sicherung von Wasser, Luft, Bewegung und Erholung nach den individuellen Bedürfnissen
- Vielfältige Spielmöglichkeiten, es gibt Möglichkeit, die beliebten Tätigkeiten auf dem Hof zu betreiben
- Die kontinuierliche Befriedigung der biologischen Bedürfnisse: Hygiene, genügende Flüssigkeit, Bekleidung, barfußes Gehen
- Die Ruhezeit kann kürzer sein oder kann sich abbauen
- Wir sammeln uns bei gutem Wetter auf dem Hof